SOLGULD

OCH ANDRA BERÄTTELSER

AV

JACK LONDON

BEMYNDIGAD ÖVERSÄTTNING

AV *ERNST LUNQUIST*

============

STOCKHOLM

A.-B. BOHLIN & Co.

STOCKHOLM

1 9 1 8

VICTOR PETTERSONS BOKINDUSTRIAKTIEBOLAG

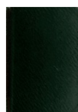
Förord till den elektroniska utgåvan

Denna utgåva av *Solguld (Lost Face, 1910)*, författad av **Jack London** (1876-1916) och översatt 1918 av **Ernst Lundquist** (1851-1938), har den 8 januari 2009 digitaliserats från California Universitetsbibliotek av Internet-Arkivet och anpassats för Projekt Runeberg den 23 maj 2012 av Ralph E.

Läs om verket och den engelska texten på hemsidan **The World of Jack London**!

Solguld är sammanbunden med *Kärlekens Väsen*.

Då det gått mer än 70 år sedan såväl författarens som översättarens levnad, så gäller inte längre någon upphovsrätt.

Boken kan läsas såsom en uppslagen bok i färg på Internet-Arkivet.

SOLGULDSOLGULD

OCH ANDRA BERÄTTELSER

AV

JACK LONDON

BEMYNDIGAD ÖVERSÄTTNING

AV ERNST LUNDQUIST

STOCKHOLM

BOHLIN & Co,STOCKHOLM

1918

VICTOR PETTERSONS BOKINDUSTRIAKTIEBOLAGSOLGULD.

Lon McFane var vid litet dåligt lynne emedan han förlorat sin tobakspung, annars skulle han nog ha berättat mig något om huset vid Syrprissjön innan vi kommo fram till det. Hela dagen hade vi turat om med att gå i teten och trampa väg för hundarna. Det var ett tungt snösko-arbete och just inte ägnat att göra en pratsam, men nog kunde Lon McFane ha kommit sig för att tala om det för mig vid middagstiden, då vi rastade för att dricka kaffe. Men det gjorde han inte. Syrprissjön? För mig var det snarare Syrprishuset. Jag hade aldrig hört talas om det förr. Jag tillstår att jag var litet trött. I en hel timme hade jag väntat på att Lon skulle göra halt och slå läger, men jag var för stolt för att föreslå honom det eller fråga honom om hans avsikter, och ändå var han min tjänare, anställd mot en ganska vacker lön för att sköta mina hundar och lyda mina befallningar. Jag var kanske själv vid litet dåligt lynne. Han sade ingenting, och jag hade föresatt mig att inte fråga, även om vi skulle knoga vidare hela natten.

Vi kommo oförmodat till hyddan. Under en veckas färd hade vi ej mött någon, och jag hade ej tänkt mig att vi kunde möta någon på en hel vecka. Men nu låg den där midtför mina ögon, en hydda med ett

5matt lysande fönster och rök virvlande upp från skorstenen.

; »Varför sade ni mig inte . . .» började jag, men blev avbruten av Lon som mumlade:

»Syrprissjön — den har sin källa i en liten flod en halv mil härifrån. Det är bara en göl. »

»J a, men hyddan . . . vem bor i den?»

»En kvinna», lydde svaret, och i nästa ögonblick hade Ivon knackat på dörren, och en kvinnoröst uppmanade honom att stiga in.

»Har ni sett Dave nyligen?» frågade hon.

»Nej», svarade Lon likgiltigt. »Jag har varit åt andra hållet, nedåt Circle City. Dave är åt Dawson till, eller hur? »

Kvinnan nickade, och Lon började sela av hundarna, medan jag spände ifrån släden och bar in lägergrej orna i hyddan. Den bestod av ett enda stort rum, och kvinnan bodde tydligen ensam där. Hon pekade på spiseln där vatten redan kokade, och Lon började laga till kvällsmaten, medan jag öppnade fisksäcken och gav hundarna mat. Jag väntade på att Lon skulla tala om vilka vi voro och förargade mig över att han inte gjorde det, ty de voro tydligen gamla bekanta.

»Ni är Lon McFane, inte sant? » hörde jag henne fråga honom. »Ja, nu kommer jag i håg er. Sista gången jag såg er var på en ångbåt, eller hur? Jag minns det...»

Hon tystnade plötsligt, och jag såg av skräcken i hennes ögon att det var någon fasansfull inre syn som kom orden att stelna på hennes läppar. Till min överraskning tycktes hennes ord och sätt göra

6ett starkt intryck på Lon. Han fick ett oroligt uttryck i sitt ansikte, men hans röst lät helt käck och vänlig då han sade:

»Den sista gången vi träffades var i Dawson på drottningens jubileum eller födelsedag eller vad det nu var — kommer ni ihåg kanotkapprodden på floden och hinderkappridten på stora gatan?»

Skräcken bleknade bort ur hennes ögon, och hela hennes kropp förlorade sin spänning. »Ja visst, nu minns jag», sade hon. »Och ni vann i en av kanottävlingarna. »

»Hur har Dave haft det på den sista tiden? Han har väl haft samma vasktur som vanligt?» frågade Lon liksom i förbigående.

Hon smålog och nickade, och då hon såg att jag snört upp packen med sängkläder, pekade hon på bortre ändan av rummet, där jag kunde få bädda åt oss. Jag lade märke till att hennes egen sängplats var vid den motsatta väggen.

»Jag trodde det var Dave som kom, då jag hörde edra hundar», sade hon.

Sedan sade hon ingenting mera, såg bara på Lons matbestyr och lyssnade hela tiden liksom efter hundskall ute på vägen. Jag lade mig på filtarna, rökte och gjorde iakttagelser. Här var någon hemlighet, det kunde jag förstå, men det var också allt. Varför hade inte Lon sagt något om detta innan vi kommo fram? Jag betraktade henne oförmärkt, och ju längre jag såg på henne, desto svårare blev det att ta mina ögon ifrån henne. Det var ett underbart vackert ansikte, överjordiskt kan jag säga, det hade ett skimmer eller ett uttryck eller någonting »aldrig skådat

7förr av dödlig människas öga». Fruktan och skräck hade alldeles försvunnit, och det var ett fridfullt skönt ansikte, om »fridfullt» är det rätta ordet för detta eteriska och hemlighetsfulla som jag ej vet om jag skall kalla ett skimmer eller ett uttryck.

Plötsligt märkte hon att jag var närvarande; det var som om hon ej sett mig förrän nu.

»Har ni sett Dave nyligen?» frågade hon mig. Jag hade på tungan att säga: »Vilken Dave?» men då

hostade Lon i röken från det fräsande fläsket. Den hostan framkallades kanske av röken, men jag tog den som en signal och teg med den fråga jag ämnat göra. »Nej, det har jag inte», svarade jag. »Jag är nykommen i den här trakten av landet...»

»Ni vill väl inte påstå», avbröt hon, »att ni aldrig har hört talas om Dave — långe Dave Walsh?»

»Jo, ser ni, jag är nykommen här», ursäktade jag mig. »Jag har mest uppehållit mig söderut, åt No-mehållet.»

»Berätta honom litet om Dave», sade hon till Lon.

Lon såg besvärad ut, men han började i samma käcka, vänliga ton som jag hade lagt märke till förut. Den föreföll litet för käck och vänlig och det irriterade mig.

»Å, Dave är en präktig karl», sade han. »Han är en man i varenda tum, och han är sex fot och fyra tum Jång i strumplästen. Hans hedersord är så godt som en revers. Den som säger att Dave någonsin har sagt en lögn, han ljuger, och han skall få med mig att göra — om det finns något kvar av honom då Dave släpper honom ifiår. sig. Ty Dave är en slagskämpe. Han är en boxare som det är bäst att inte ha något

8otalt med. Han hai en gång skjutit en grå björn med en riktig leksaksbössa. Han blev litet klöst, men han visste nog vad han gjorde. Han gav sig in i hålan med flit för att komma åt björnen. Han är inte rädd för någonting. Han är frikostig med sina pengar, och när han inte har några, kan han ge bert sin sista skjorta eller tändsticka. Och så torrläde han Syrprissjön på tre veckor och hämtade upp nittio tusen ur dem, inte sant?» Hon rodnade och nickade stolt. Hon hade följt varje ord i denna berättelse med det livligaste intresse. »Och jag måste tillstå», fortfor Lon, »att jag blev både ledsen och besviken då jag inte träffade Dave här i kväll.»

Lon satte fram kvällsmaten på den ena ändan av det grovhyvlade furubordet, och vi grepo oss an med att äta. Ett skall fråii hundarna lockade kvinnan till dörren. Hon öppnade den en tum och lyssnade.

»Var är Dave Walsh?» frågade jag med dämpad röst.

»Död», svarade Lon. »I helvete kanske. Det vet jag inte. Tig!»

»Men ni sade ju nyss att ni hade hoppats få träffa honom här i kväll», invände jag.

»Kan ni inte tiga?» svarade Lon i samma försiktigt dämpade ton.

Kvinnan hade stängt dörren och kom tillbaka, och jag satt och funderade på den omständigheten att den där mannen som sade till mig att tiga var min avlönade tjänare med två hundra femtio dollars i månaden och allting fritt.

Lon diskade, medan jag rökte och iakttog kvinnan. Hon föreföll vackrare än någonsin -— fastän underligt

9och trolskt vacker, det erkännes. Sedan jag betraktat benne ihärdigt i fem minuter, måste jag återgå till verkligheten och kasta en blick på Lon McFane. Det övertygade mig att även kvinnan var verklig. Först hade jag trott att hon var Dave Walshs hustru, men om Dave Walsh var död, som Lon hade sagt, kunde hon endast vara hans änka.

Det var bäst att gå tidigt till sängs, ty vi hade en lång dag för oss i morgon, och då Lon kröp in bredvid mig under filtarna, framkastade jag en fråga:

»Kvinnan är tokig, inte sant?»

»Spritt galen», svarade han.

Men innan jag hunnit göra ännu en fråga, hade Lon McFane somnat på fläcken. Han somnade alltid så där — kröp ner under filtarna, blundade och sov som en stock, med små tunga, värdiga andetag. Han snarkade aldrig.

Och på morgonen fingo vi brådtom att äta frukost, ge hundarna mat, lassa på släden och ge oss i väg. Vi sade farväl då vi lämnade hyddan, och kvinnan stod i dörren och åsåg vår avfärd. Jag förde med mig en bild av hennes överjordiska skönhet, och jag behövde bara sluta till ögonlocken för att se henne för mig. Vägen var obanad, ty Syrprissjön ligger långt ifrån stråkvägarna, och Lon och jag turade om att trampa ner den lösa snön med våra breda, flatbottnade skor så att hundarna kunde ta sig fram. »Ni sade ju att ni hade hoppats träffa Dave Walsh i hyddan», hade jag på tungan minst ett tjog gånger. Men jag sade ingenting. Jag kunde vänta till rasten midt på dagen. Och då det blev middag gjorde vi intet avbrott, ty Lon förklarade att det fanns ett läger av

10elgjägare vid Teeies båda flodarmars delningspunkt, och vi kunde hinna dit i skymningen. Men vi hunno ej dit i skymningen, ty Munter, hunden som gick i teten, bröt skulderbladet och vi förspillde en timme på honom innan vi sköto honom. Och då vi sedan färdades över en massa timmerstockar i Teeies frusna bädd, kapsejsade släden och vi måste slå läger och reparera åkdonet. Jag lagade kvällsmaten och ut-fodrade hundarna medan Lon gjorde reparationen, och tillsammans anskaffade vi vårt nattförråd av is och bränsle. Sedan slogo vi oss ned på våra filtar, medan våra mockasiner ångade på nedstuckna käppar framför elden, och rökte vår aftonpipa.

»Ni kände henne inte?» frågade Lon plötsligt. Jag skakade på huvudet.

»Ni lade väl märke till färgen på hennes hår och ögon och hy; det är därifrån hon har fått sitt namn — hon var lik den första varma glöden av en gyllene soluppgång. Hon kallades Solguld. Har ni aldrig hört talas om henne?»

Jag hade ett dunkelt minne av att jag hört namnet, men det sade mig ingenting. »Solguld», upprepade jag, »det låter som namnet på en sådan där jänta som dansar på krogarna. » Lon skakade på huvudet. »Nej, hon var en bra flicka, åtminstone i den meningen, fastän hon syndade svårt i alla fall.»

»Men varför talar ni alltid om henne i perfektum, som om hon vore död?»

»Därför att hennes själ är förmörkad ... och det är detsamma som dödens mörker. Den Solguld jag kände, som Dawson och Forty Mile kände, är död. Den slöa, rubbade varelse vi sågo i går kväll var inte Solguld.»

I.T»Och Du ve? b frågade jag.

»Han byggde den där hyddan », svarade Lon. »Han byggde den åt henne . . . och åt sig själv. Han är död. Hon väntar på honom där. Hon tror nästan att han inte är död. Men vem kan känna till en vansinnigs galna föreställningar? Hon kanske rent av tror att han inte är död. I alla händelser väntar hon på honom där i hyddan som han har byggt. Vem kan väcka upp döda? Och vem kan väcka upp levande som äro döda? Inte jag, och därför låtsades jag ha väntat att träffa Dave Walsh där i går kväll. Jag skulle minsann ha blivit mera överraskad än hon, om jag hade träffat honom där i går kväll.»

»Jag förstår inte», sade jag. »Börja från början, som vita män bruka, och tala om för mig hela historien. »

Och Lon började. »Victor Chauvet var en gammal fransman, född i södra Frankrike. Han kom till Cali-fornien under guldperioden. Han var en av banbry-tarna. Han hittade intet guld, men i stället blev han tillverkare av solsken på flaskor — med andra ord, druvodlare och vinfabrikör. Han följde på samma gång med, då guldtörsten satte folkmassorna i rörelse. På det viset kom han till Alaska under den första tiden och över Cliilcoot och utför Yukon långt före Carmacks stora kupp. Den gamla stadstomten Ten Mile tillhörde Chauvet. Han inrättade den första postförbindelsen med Arctic City. Han inmutade kolgruvorna på Porcupine för tio, tolv år sedan. Han provianterade Loftusföretaget i Nippennucktrakten. Victor Chauvet var en god katolik som bara älskade två ting i världen, vin och kvinnor. Vin älskade han

12av alla slag, men kvinnor bara en, och det var Marie Chauvets mor.»

Nu började jag brumma högt, ty jag förlorade självbehärskningen vid tanken på att jag betalade den där mannen två hundra femtio dollars i månaden.

»Vad är det nu då?» frågade han.

»Vad det är?» knotade jag. »Jag trodde att ni skulle berätta Solgulds historia. Jag vill inte höra någon biografi över er gamle franske vinpimplare.»

Lon tände helt lugnt sin pipa, bolmade duktigt på den och lade den sedan åt sidan. »Men ni bad mig börja från början», sade han.

»Ja, från början.»

»Och Solgulds början är den gamle franske vinpimp-laren, för han var far till Marie Chauvet, och Marie Chauvet var Solguld. Vad kan ni mer begära? Victor Chauvet hade just aldrig någon tur att tala om. Han drog sig någorlunda fram och tog god vård om Marie som var lik henne han hade älskat. Han tog mycket god vård om henne. Solguld var smeknamnet han gav henne. Solguldsån uppkallades efter henne

— Solguldsstaden också. Den gamle mannen var pigg på att slå under sig stadstomter, men han bebyggde dem aldrig.

»Ja», sade Lon med en av sina blixtsnabba omkastningar, »ni har själv sett henne, vad tycker ni om henne

— hennes utseende, menar jag? Hur verkar hon på ert skönhetssinne?»

»Hon är ovanligt vacker», sade jag. »Aldrig i mitt liv har jag sett hennes make. Fastän jag förstod i går kväll att hon var tokig, kunde jag inte ta mina ögon ifrån henne. Det var inte nyfikenhet. Det var

13förvåning, idel förvåning, hon var så underbart vacker. »

»Hon var ännu mera underbart vacker innan mörkret kom över henne», sade Lon i vek ton. »Hon var sannerligen Solguld. Hon tog alla mäns hjärtan med storm . . . och förvred deras hjärnor. Hon kan med ansträngning påminna sig att jag en gang segrade i en kanottävling i Dawson — jag som en gång älskade henne och fick det svaret av henne att hon älskade mig tillbaka. Det var hennes skönhet som gjorde alla karlar kära i henne. Hon skulle ha fått äpplet av Paris, bara hon hade visat sig, och det skulle aldrig ha blivit något trojanskt krig, och till på köpet skulle hon ha gjort Paris till sin slav. Och nu lever hon i mörkret, och hon som alltid har varit flyktig är nu för första gången trogen — och trogen mot en skugga, en död man . . . och hon förstår inte att han är död.

På det här viset gick det till. Ni minns att jag talade i går kväll om Dave Walsh — långe Dave Walsh? Han var allt vad jag sade om honom, och mera, många gånger mera. Han kom hit till landet i slutet av åttiotalet — så att för er kan han ju räknas bland de äldre. Han var tjugu år då. Han var stark som en ung tjur. Då han var tjugufem år, kunde han lyfta tretton fem-tioskålpundssäckar med mjöl från marken. I början drev hungern bort honom varje höst. Det var ett ödsligt land på den tiden. Inga ångbåtar, ingen mat, ingenting annat än att plocka bär och skjuta harar. Men sedan hungern hade drivit bort honom i tre år, sade han att han hade tröttnat på att låta köra bort sig, och nästa år stannade han. Han levde på ordentlig mat då han lyckades komma över någon,

14ocii han åt upp elva hundar den vintern, men han stannade. Och han stannade nästa vinter och vintern därpå. Han lämnade aldrig mera trakten. Han var en bjässe, en riktig bjässe. I fråga om tungt arbete tog han loven av den starkaste karlen i hela landet. Han kunde bära tyngre bördor än en Chilcotindian, han orkade ro längre än en av Stickstammen, och han kunde vandra hela dagen våt om fotterna då termometern visade femtio grader under noll, och det, må ni tro, kräver livskraft. Ni skulle förfrysa fotterna vid tjugufem om ni ginge våt om dem och försökte knoga vidare.

Dave Walsh var en bjässe i fråga om stjnrka. Och ändå var han vek och godmodig. Vem som helst kunde lura honom, den yngsta gröngölingen i lägret kunde ljuga ifrån honom hans sista dollar. »Det där gör mig ingenting », brukade han säga, och så skrattade han åt sin egen beskedlighet, »det håller mig inte vaken om nätterna.» Men ni skall inte tro att han inte hade någon energi. Kom ihåg björnen som han sköt med leksaksbössan. I fråga om slagsmål var Dave numro ett av alla. Han var ojämförlig, och ingen kunde hejda honom då han kom i farten. Han var snäll och vänlig mot de svaga, men de starka måste hålla sig på mattan, var han visade sig. Och han var en man som var omtyckt av män. En man bland män, det är just det allra bästa berömmet.

Dave deltog aldrig i den stora rusningen till Dawson då Carmack gjorde sitt Bonanzafynd. Ser ni, Dave var då borta vid Mammon Creek och arbetade på egen hand. Han upptäckte Mammon Creek. Plockade fram åttiofyra tusen den vintern och rensade upp

15inmutningen så att den lovade ett par hundra tusen till nästa vinter. Sedan, då det blev sommar och marken blöt, gav han sig uppför Yukon till Dawson för att se hur det gick för Carmack. Och där träffade han Solguld. Jag kommer ihåg den kvällen. Den kan jag aldrig glömma. Det gick så plötsligt, och man riktigt ryser då man tänker på att en stark karl kan förlora hela sin styrka bara genom en blick av en svag, blond kvinnlig varelse som Solguld. Det var i hennes fars, gamle Victor Chauvets, hydda. En bekant hade tagit Dave med sig dit för att resonera om stadstomten vid Mammon Creek. Men det blev inte mycket resonemanger av, och det han sa’ var mest nonsens. Åsynen av Solguld hade gjort Dave alldeles virrig. Victor Chauvet påstod, sedan Dave gått, att han hade varit drucken. Och det var han också. Han var drucken, men av Solguld.

Den blev avgörande, den första skymten han såg av henne. Han for ej tillbaka på Yukon efter en vecka, som han hade ämnat. Han stannade kvar en månad, två månader, hela sommaren. Och vi som hade lidit, vi förstoao honom och undrade hur det skulle gå. Vi voro alldeles säkra på att Solguld nu hade träffat på den rätte. Och varför inte? Det var något romantiskt över Dave Walsh. Han var Mammons kung, han hade upptäckt Mammon Creek, han var en gammal »surdeg», en av de äldsta pioniärerna i landet

— folk vände sig om och såg efter honom då han gick förbi och sade till varandra halvhögt och i en ton av respekt: ’Där går Dave Walsh.’ Ja, varför inte?

Han var sex fot och fyra tum, han hade själv blondt hår som lockade sig bak i nacken, och han var en

16bjässe ... en guldlockig jätte som nyss hade fyllt trettioett.

Och Solguld älskade honom, och sedan hon dansat med honom en hel flirtsommar, tillkännagavs deras förlovning. Hösten var för handen, Dave måste fara tillbaka till sitt vinterarbete i Mammon Creek, och Solguld ville inte gifta sig genast. Dave lät Svarta Burns sköta Mammon Creek-gruvorna, och själv stannade han i Dawson. Det tjänade inte mycket till. Hon ville vara fri ännu en tid, det fordrade hon absolut, och hon ville inte gifta sig förrän nästa år. På den första isen gav Dave Walsh sig alltså ut på Yukon med sina hundar, sedan de hade kommit överens att bröllopet skulle stå då han kom med första ångbåten nästa år.

Dave var ärlig som polstjärnan, och hon var falsk som en magnetnål på ett fartyg lastat med magnetisk järnmalm. Dave var lika fast och stadig som hon var fladdrande och flyktig, och Dave, som aldrig tvivlade på någon, kände sig inte säker på henne. Hans kärlek gjorde honom kanske svartsjuk, eller också var det hennes karaktär som gav honom en hemlig varning, nog av, Dave var bekymrad för hennes obeständighet. Han var rädd för att lita på henne ända till nästa år, men det måste han i alla fall göra, och han var nästan utom sig. Somligt har jag sedan hört av Victor Chauvet, och av vad jag har stavat och lagt ihop har jag förstått att det blev något slags uppträde

innan Dave gav sig i väg norrut med sina hundar. Han trädde fram till den gamle fransmannen, hand i hand med Solguld, och förklarade att de voro ett, han och hon. Han var mycket dramatisk, med eld i ögonen, sade Victor.

Sol guld. 2.

17Han sade någonting om »tills döden skiljer oss åt» och Victor kom särskilt ihåg att Dave grep henne i axeln med sin stora labb och nästan riste henne då han sade: 'Ja, ända in i döden är du min, och jag

skulle stiga upp ur graven för att kräva ut min rätt.' Victor kom tydligt ihåg orden: 'Ända in i döden är

du min, och j ag skulle stiga upp ur graven för att kräva ut min rätt!' Han berättade mig efteråt att Solguld blev alldeles förskräckt, och att han sedan tog Dave avsides och sade honom att det där var inte rätta sättet att hålla Solguld kvar — att han måste lirka med henne och vara vänlig mot henne om han ville behålla henne.

Jag är alldeles säker på att Solguld blev skrämd. Själv var hon obarmhärtig i sitt sätt att behandla männen, medan männen däremot alltid hade behandlat henne som något skört och bräckligt och ömtåligt som man måste handskas vackert med. Hon visste ej vad stränghet var . . . förr än Dave Walsh, jätten på sex fot och fyra, grep tag i henne med sin stora hand och bedyrade att hon var hans in i döden och ännu längre. I Dawson fanns dessutom den vintern en musiker — en av dessa mackaronislukande, tenor-mjäkiga sydländska figurer — och Solguld förlorade sitt hjärta till honom. Det var kanske bara inbillning

— det vet jag inte. Ibland tror jag att hon verkligen älskade Dave Walsh. Det var kanske därför att han hade skrämt henne med sitt 'in i döden!' och sitt'stiga upp ur graven' som hon till sist lutade åt den musikaliske dagon. Men det är bara gissningar, och man har endast att hålla sig till fakta. Han var ingen dago, han var en rysk greve, det är ett faktum, och han

18var ingen yrkespianist eller något i den vägen. Han spelade fiol och piano, och han sjöng — sjöng bra — men det var bara för sitt eget och åhörarnas nöje. Han hade pengar också — och här vill jag tala om att Solguld aldrig frågade ett dugg efter pengar. Hon vara flyktig, men hon var aldrig lågsinnad.

Men låt oss gå vidare. Hon var förlovad med Dave, och Dave skulle komma med den första ångbåten för att hämta henne — det var sommaren 98, och den första ångbåten kunde väntas i mitten av juni. Och Solguld var rädd för att slå upp med Dave och sedan träffa honom. Allt planerades i en hast. Den ryske musikern, greven, var hennes lydige slav. Det var hon som tänkte ut det. Det fick jag veta efteråt av Victor. Greven gjorde som hon befallde honom, och gick ombord på den första nedgående ångbåten. Det var Guldraketen. Solguld gick också ombord på den. Jag likaså. Jag skulle till Circle City, och jag blev alldeles häpen då jag träffade Solguld ombord. Jag såg inte hennes namn på passager arlistan. Hon var tillsammans med greven hela tiden, leende och lycklig, och

%

jag såg att greven stod upptagen bland passagerarna, han och hans hustru. Det slog in, hyttnumret och allting. Jag hade aldrig hört talas om att han var gift, och jag såg inte till hans hustru ... så vida det inte var Solguld som kallades så. J ag undrade om de hade gift sig i land innan de gingo ombord. Ser ni, det hade pratats om dem i Dawson, och folk hade slagit vad om att Greven hade slagit Dave ur brädet.

Jag talade med förste styrmannen. Han visste inte mer än jag; han kände inte Solguld, och för resten var han ständigt upptagen av annat. Ni vet hur det går

19till på en Yukonångare, men ni kan inte ana liur det var på Guldraketen då den lade ut från Dawson i juni 1898. Den surrade som en bikupa. Som den var den första ångbåten som gick, hade den alla skörbjuggs-patienter och allt sjukhuselände ombord. Vidare måste den ha haft med sig för ett par millioner guldstoft från Klondyke, för att nu inte tala om en massa hoppackade passagerare, väldiga skaror av däckspassagerare, unga karlar och kvinnfolk och hundar i oändlighet. Och den var lastad ända upp till relingen med varor och bagage. På fördäck var det ett berg av gepäck, och det ökades vid varenda tilläggsplats. Jag såg låren komma ombord vid Teeleebryggan och jag förstod genast vad det var, fastän jag inte anade vad den innehöll för en överraskning. De

staplade upp den ovanpå allt annat bråte på fördäck, och det gjordes just inte särdeles omsorgsfullt. Styrmannen ämnade komma tillbaka till den igen, men så glömde han det. Jag tyckte då att jag kände igen den stora varghunden som klättrade över bagaget och fraktgodset och lade sig bredvid låren. Och så mötte vi Glen-dale som var på väg till Dawson. Då den hälsade med flaggan, tänkte jag på att Dave var ombord där och på väg till Dawson för att hämta Solguld. J ag vände mig om och såg på henne där hon stod vid relingen. Hennes ögon voro klara, men hon tycktes bli litet förskräckt då hon fick se den andra ångbåten och lutade sig tätt intill greven som om hon sökt skydd. Hon hade inte behövt luta sig så tätt intill honom, och jag hade inte behövt tänka mig Daves missräkning då han kom till Dawson. Ty Dave Walsh var inte ombord på Glendale. Det var en massa saker jag inte visste,

20men som jag snart skulle få veta — till exempel att de båda älskande ännu inte voro gifta. Om en halvtimme började förberedelserna till vigseln. Med anledning av de många sjuka i stora salongen och Guldraketens belamrade tillstånd, kom man till det resultatet att det lämpligaste stället för ceremonien var på fördäck, på en öppen plats utmed relingen, nära landgången, nedanför berget av fraktgods med den stora låren högst upp och den sovande hunden bredvid den. Det fanns en missionär ombord; han skulle stiga av i Eagle City som var nästa tilläggsplats, så att de måste skynda sig att dra nytta av honom. Det var det de hade kommit överens om, att låta viga sig på båten.

Men nu har jag gått händelserna i förväg. Att Dave Walsh inte var ombord på Glendale berodde på att han var ombord på Guldraketen. Det hade gått till på det här sättet. Efter att ha sölat så länge i Dawson för Solgulds skull for han på isen ner till Mammon Creek. Och där kom han under fund med att Svarta Burns skötte gruvan så bra att han inte behövde gå där själv. Han lastade alltså proviant på släden, spände för hundarna, tog en indian med sig och begav sig i väg till Syrprissjön. Han hade alltid en förkärlek för den trakten. Ni vet kanske inte hur givande det där vattendraget sedan befanns vara, men undersökningarna hade redan nu givit ett godt resultat, och Dave grep sig an med att bygga ett hus åt sig och henne. Det var hyddan där vi ha sovit i natt. Sedan han fått den färdig, gav han sig ut på älgjakt till den trakten där Teelee grenar sig, och hon tog indianen med sig.

21Så här gick det till. Det blev en stark köld. Kvicksilvret gick ner fyrtio, femtio, sextio grader under noll. Jag kommer ihåg den där köldknäppen, jag vari Forty Mile, och jag minns själva dagen. Klockan elva på förmiddagen gick sprittermometern i vårt bolagsmaga-sin ner till sjuttiofem grader under noll. Och samma morgon var Dave Walsh i Teeleetrakten ute på älgjakt med sin indian. Jag fick veta alltsammans av indianen sedan — vi gjorde en färd över isen tillsammans till Dyea. Under jakten gick indianen ner sig på isen och blev våt ända upp till livet. Han började naturligtvis frysa alldeles ohyggligt. Här hade det varit bäst att göra upp eld. Men Dave Walsh var en sådan stark bjässe, och det var bara en halv mil till ett läger där det redan brann en eld. Vad tjänade det då till att göra upp ännu en? Han slängde indianen över axeln och rände i väg med honom — en halv mil —, medan termometern visade sjuttiofem grader under noll. Ni förstår vad det betyder. Självmord. Det finns intet annat namn på det. Nå, den där indianen vägde över sjuttio kilo, och Dave sprang en halv mil med honom. Naturligtvis förkylde han sina lungor. De måste nästan ha frusit till is. Det var ett vansinnigt tilltag för vem som helst. Och Dave Walsh dog efter att ha varit förfärligt illa däran i flera veckor.

Indianen visste inte vad han skulle ta sig till med liket. Under vanliga förhållanden skulle han ha grävt ner det utan vidare. Men han visste att Dave Walsh var en storkaxe, värd mycket pengar, en hi-yu-skoo-&«m-hövding. Han hade också sett andra hi-yu-skoo-kum-lik fraktas långa vägar som om de vore värda något. Han beslöt alltså att föra Daves lik till Forty

22Mile, som var Daves huvudkvarter. Ni känner till tjälförhållandena i den där trakten — nå, indianen lade ner Dave på en fots djup under jordytan, d. v. s. han lade honom på is. Dave kunde ha legat där i tusen år och ändå ha varit samme Dave. Ni förstår, det var alldeles som att ligga i ett isskåp. Sedan skaffade indianen sig en såg från hyddan vid Syrprissjön och fällde timmer till en lår. Medan han väntade på tjällossningen gick han ut och sköt inemot tio tusen skålpund älgkött. Det lade han också på is. Så kom tjällossningen. Teelee bröt upp. Han byggde en flotte och lastade den med älgkött, den stora låren med Dave inuti och Daves hundspann, och så bar

det av utför Teelee.

Flotten fastnade i en timmerdrift och satt fast i två dagar. Det var kvävande hett, och indianen fick nästan allt sitt älgkött fördärvat. Så att då han kom till Teelees brygga, tyckte han att en ångbåt skulle komma fortare till Forty Mile än hans flotte. Han flyttade över sin last, och så ä' vi på Guldraketens fördäck. Solguld håller på att vigas nedanför den stora låren med Dave Walsh i. Men det är en sak som jag höll på att glömma. Det var inte underligt att jag tyckte j ag kände igen varghunden som kom ombord vid Teelees brygga. Det var Pee-lat, Dave Walshs ledarehund och favorit — en förskräcklig slagskämpe. Han låg bredvid låren.

Solguld fick se mig, ropade mig till sig, tryckte min hand och föreställde mig för greven. Hon var vacker. Jag var lika galen i henne som förut. Hon smålog emot mig och sade att jag skulle skriva under som vittne. Det fanns ingen möjlighet att säga nej.

23Hon var alltid ett barn, grym som barn vanligtvis äro. Hon talade också om att hon rådde om de två enda buteljerna champagne i Dawson — eller som hade varit i Dawson kvällen förut, och innan jag visste ordet av blev jag tvungen att dricka hennes och grevens skål. Alla trängdes rundt omkring, ångbåtens kapten i främsta ledet, han försökte väl få vara med om vinet. Det var ett underligt bröllop. På övre däcket samlades de eländiga kräken från sjukhusen, många av dem med ena foten i graven, för att titta på oss. I folkträngseln fanns det indianer också, grovlemmade unga karlar och deras kvinnor och barn, för att inte tala om inemot tjugufem morrande varghundar. Missionären lät brudparet ställa upp sig och tog i tu med vigseln. Just i det samma började ett hundslagsmål högt t.ppe på berget av fraktgods. — det var Pee-lat som låg bredvid den stora låren och en vit hundracka som tillhörde en av indianerna. Dusten var inte alls så vildsint. Hundarna bara morrade åt varandra på avstånd, höggo efter varandra på långt håll och sa' varandra mustiga saker. Det var förstås ett störande oväsen, men man kunde i alla fall höra missionärens röst.

Det var inte så lätt att komma åt de båda hundarna, annat än från godsstapelns andra sida. Men det fanns ingen på den sidan — alla stodo ju och sågo på vigseln. Och allting hade nog gått bra, om inte kaptenen hade kastat en käpp på hundarna. Det var det som blev anledningen till katastrofen. Som sagt, om inte kaptenen hade kastat käppen, hade kanske ingenting händt.

Missionären hade just kommit till det där stället

24'i nöd och lust' och 'tills döden skiljer oss åt'. I det samma kastade kaptenen käppen. Jag såg alltsammans. Den träffade Pee-lat, och i samma ögonblick kastade den vita hunden sig över honom. Det var käppen som var orsaken. Båda hundarna knuffade till låren och den började vackla, och dess nedre ända hasade ner. Det var en lång lår, och den gled långsamt ner tills den stod upprätt nere på fördäck. Åskådarna på den sidan hunno dra sig undan i tid. Solguld och greven stodo i den bortre delen av kretsen och vände sig emot låren; missionären stod med ryggen åt den. L,åren måste ha åkt minst tio fot, och den stötte emot med kortändan.

Kom nu ihåg att ingen av oss visste att Dave Walsh var död. Vi trodde att han var ombord på Glendale, på väg till Dawson. Missionären hade dragit sig undan åt ena sidan, så att Solguld såg låren midtför sig då den törnade emot däcket. Det var som på en teater. Det kunde inte ha varit bättre arrangerat. Ivåren stod där upprätt på kortändan, och på den rätta kortändan, locket flög av vid stöten, och Dave Walsh föll framstupa, delvis insvept i en filt, med det gula håret fladdrande och glittrande i solen. Han föll raklång ur låren, direkt på Solguld. Hon visste inte att han var död, men nu var det som om han uppstått ur graven för att göra anspråk på henne. Det var nog så hon tänkte. Hon blev emellertid alldeles som förstenad. Hon kunde inte röra sig ur fläcken. Hon bara bleknade och väntade att Dave Walsh skulle komma över henne. Och det gjorde han. Det såg nästan ut som om han slagit armarna om henne, men hur det nu var med det, så ramlade de omkull båda två. Vi måste

25lyfta undan Dave Walshs lik innan vi kunde få tag i henne. Hon var avdånad, men det hade nog varit bäst om hon aldrig hade vaknat ur den svimningen, för då hon gjorde det började hon tjuta som galningar bruka. Så höll hon på i timtal, tills hon tröttnade. Ja, hon blev ju bättre. Ni träffade henne i går kväll och såg hur mycket bättre hon var. Hon är förstås inte våldsam, men hon lever i mörker. Hon tror att hon väntar på Dave Walsh, och därför

bor hon i hyddan, som han byggde åt henne. Hon är inte längre flyktig. Det är uio år hon har varit trogen mot Dave Walsh, och det ser ut som om hon skulle bli honom trogen till sin död.» |;

Lon McFane vek upp filten för att krypa ner under den.

»Vi föra proviant till henne varje år», fortfor han, »och hålla i allmänhet ögonen på henne. I går kväll var det första gången hon kände igen mig.»

»Vilka äro vi?» frågade jag.

»Å », svarade han, »greven och gamle Victor Chauvet och jag. Vet ni, greven är det verkligen synd om. Dave Walsh visste aldrig att hon svek honom. Och hon lider inte. Hennes mörker är barmhärtigt.»

Jag låg tyst under filtarna i en minut.

»Finns greven ännu här på trakten?» frågade jag.

Men jag hörde tunga, jämna andetag och förstod att Lon McFane hade somnat.

26ÖVERLISTAD.

Det var förbi. Subienkow hade gjort långa irrfärder fulla av lidanden och fasor och sökt sig hem till Europas huvudstäder som en brevduva, men här, längre i fjärran än någonsin, i Ryska Amerika, slutade irrfärderna. Han satt i snön bakbunden och väntade på tortyren. Han betraktade nyfiket en lång kosack, som låg framför honom i snön och stönade av smärta. Männen hade slutbehandlat jätten och överlämnat honom åt kvinnorua. Att dessa voro ännu mera djävulska än männen, därom vittnade karlens skrik.

Subienkow såg på och ryste. Han var inte rädd för att dö. Han hade för länge burit sitt liv i sina händer under den tröttsamma färden från Warschau till Nu-lato för att döden skulle framkalla någon rysning hos honom. Men han ville slippa tortyren. Den var honom motbjudande. Icke allenast för smärtan han skulle komma att utstå, utan också för det bedrövliga tillstånd vari den skulle försätta honom. Han visste att han skulle tigga och be och bönfalla alldeles som långe Ivan och de andra förut. Det skulle inte bli någon vacker syn. Att dö tappert och propert, med ett leende och ett skämt — ja, det skulle ha gått an. Men att förlora självbehärskningen, bli från vettet genom kroppsliga smärtor, skrika och jämra sig somen markatta, bli som ett djur — det var det som var så förfärligt.

Det hade ej funnits någon möjlighet att undkomma. Från början, då han drömde den eldiga drömmen om Polens befrielse, hade han blivit en lekboll i Ödets hand. Från början, i Warschau, i St. Petersburg, i de sibiriska gruvorna, i Kamtschatka, på pälstjuvarnas skröpliga båtar, hade ödet drivit honom fram till detta slut. I världens begynnelse var troligen detta slut bestämt för honom — för honom som var så fin och känslig och vars nerver knappt lågo skyddade under huden, som var en drömmare, en poet, en konstnär. Innan någon anade hans tillvaro hade det bestämts att denna skälvande samling av känsliga nerver, som utgjorde hans jag, skulle vara dömd att leva i en brutal och larmande omgivning och dö i detta nattens fjärran land, i detta mörker långt bortom världens yttersta gränser.

Han suckade. Den där tingesten framför honom var alltså långe Ivan — långe Ivan, jätten, mannen utan nerver, mannen av järn, kosacken som förvandlats till sjörövare, som var flegmatisk som en oxe, så föga känslig att vad som var smärta för vanliga människor knappast var en kittling för honom. Nåja, de där Nulato-indianerna hade emellertid föresatt sig att ta rätt på långe Ivans nerver och spåra dem ända ner i rötterna av hans skälvande själ. Det höllo de säkert på med nu. Det var ofattligt att en människa kunde lida så mycket och ändå leva. Ivan hade fått plikta för sin okänslighet. Han hade redan stått ut dubbelt så länge som någon av de andra.

Subienkow tyckte han ej kunde stå ut längre med

28kosackens lidanden. Varför dog inte Ivan? Han skulle bli tokig om inte de där skriken upphörde. Men då de upphörde, skulle det bli hans tur. Och där stod Yakaga och väntade på honom, redan nu grimaserande mot honom med tanken på vad som skulle komma — Yakaga som han senast i förra veckan hade sparkat ut från

fortet och vars ansikte han randat med sin hundpiska. Yakaga skulle ta hand om honom. Yakaga hade troligen i beredskap åt honom ännu mera raffinerad tortyr, ännu utsöktare och mera nervsar-gande marter. Å, det måste ha varit förfärligt, så som Ivan skrek. Indiankvinnorna som stodo lutade över honom togo ett steg tillbaka, skrattade och slogo ihop händerna. Subienkow såg det ohyggliga som hade begåtts och började skratta hysteriskt. Indianerna sågo på honom förvånade över att han skrattade. Men han kunde ej hejda sig.

Det här dugde inte. Han behärskade sig, och de spasmodiska ryckningarna dogo småningom bort. Han försökte tänka på annat och började i tankarna gå igenom sitt förflutna liv. Han kom ihåg sina föräldrar och den lilla bläsiga ponyn och den franska informatorn som hade lärt honom dansa och smusslat till honom ett gammalt slitet band av Voltaire. Vidare såg han Paris, det tråkiga London, det glada Wien och Rom. Och han såg den vilda flocken av ungdomar vilka, liksom han, hade drömt om det fria Polen med en polsk kung på Warschaus tron. Ack, där var det den långa törnestigen började. Ja, han hade stått ut längst. Börjande med de två som avrättats i St. Petersburg genomgick han i sina tankar hur dessa tappra män ljutit döden. En hade blivit ihjälpiskad av en

29fångvaktare, en annan hade på de biltogas blodstänkta väg, där de marscherat fram i ändlösa månader, blivit slagen och misshandlad av kosackvakten, en tredje hade stupat på vägen. Alltid hade det varit grymhet

— brutal, djurisk grymhet. De hade dött — av feber, i gruvorna, under knutpiskan. De sista två hade dött efter rymningen, i strid med kosackerna, och han ensam hade kommit undan till Kamtschatka med stulna pass och pengar tagna från en resande som han lämnat kvar i snön.

Alltsammans hade endast varit barbari. Under alla år, då han ägnat sina varmaste intressen åt ateljéernas, teatrarnas och domstolarnas företeelser, hade barbariet ställt sig hindrande i hans väg. Han hade köpt sitt liv med blod. Alla hade mördat. Han hade mördat den där resanden för att komma åt hans pass. Han hade bevisat att han var en duktig karl genom att duellera med två ryska officerare på samma dag. Han hade måst avlägga mandomsprov för att bli upptagen bland pälstjuvarna. Det var hans enda utväg, bakom honom låg den tusenåriga färdvägen tvärs över hela Sibirien och Ryssland. Den vägen kunde han ej komma undan. Den enda vägen låg framför honom, över det mörka, iskalla Beringhavet till Alaska. Denna väg hade fört honom från barbari till ett ännu värre barbari. På pälstjuvarnas skörbjuggsmittade fartyg, utan proviant och vatten, omkringvräkta av detta stormiga havs ändlösa oväder, hade människorna blivit djur. Tre gånger hade han seglat österut från Kamtschatka. Och tre gånger hade de överlevande, efter alla slags vedermödor och lidanden, kommit tillbaka till Kamtschatka. Det fanns ingen möjlighet

30att komma undan, ocli lian kunde ej gå tillbaka samma väg han kommit, ty gruvorna och knutpiskan väntade honom.

För fjärde och sista gången hade han seglat österut. Han hade varit bland dem som först funno de sagolika Sälöarna, men han hade ej följt med dem tillbaka för att dela pälsverksskatterna under vanvettiga orgier i Kamtschatka. Han hade svurit att aldrig återvända. Han visste att han måste draga vidare för att någonsin komma till sina kära europeiska huvudstäder.^ Han hade alltså bytt om fartyg och stannat kvar i det mörka, nya landet. Hans kamrater voro slavoniska jägare och ryska äventyrare, mongoler och tartarer och sibiriska infödingar, och de hade slagit sig fram en blodig väg genom den nya världens vildar. De hade nedgjort hela byar som vägrat betala pälsltribut till dem, och de hade i sin tur blivit massakrerade av skeppsbesättningar. Han och en finne hade varit de enda överlevande av en sådan besättning. De hade tillbragt en vinter i ensamhet och svält på en av de ödsliga Aleu-tiska öarna, och att de blevo räddade om våren av ett annat pälsrövarskepp hade varit en underbar slump.

Men alltid hade det ohyggliga barbariet stått hindrande i hans väg. Han växlade oupphörligt fartyg, ville aldrig vända om och hade på det sättet tagit hyra på ett sydgående fartyg. Utmed hela Alaskakusten hade de ej träffat på annat än vilda stammar. Varje förankring mellan de klippiga öarna eller andra fastlandets hotfulla berguddar hade varit liktydigt med en batalj eller en storm. Antingen blåste det orkaner som hotade med undergång, eller också lade krigs-kanoter ut bemannade med tjutande vildar med

3ikrigsmålning i sitt ansikte, vilka fingo göra bekantskap med sjörövarnas kulor ocli krut. Åt söder, åt söder hade de stävat, direkt på Californiens sagoland. Här, påstods det, levde spanska äventyrare som hade slagit sig dit upp från Mexico. Han hade hoppats på dessa spanska äventyrare. Om han fått ta sin tillflykt till dem, skulle det övriga ha varit lätt — ett år eller två mer eller mindre, vad bet}7dde det? — och han skulle komma till Mexico — så ett fartyg — och Europa vore hans. Men de hade ej träffat på några spaniorer. De hade endast mötts av samma oöverstigliga mur av barbari. De krigsmålade invånarna i dessa världens utkanter hade drivit dem tillbaka från kusterna. Till sist, då en livbåt omringats och varenda man dödats, hade kaptenen uppgivit hela färden och seglat tillbaka norrut.

Åren hade gått. Han hade tjänat under Tebenkoff då Michaelovski-redutten byggdes. Han hade tillbragt två år i Kuskokwimtrakten. Två somrar, i juni månad, hade han lyckats komma till mynningen av Kotze-bue-sundet. Här samlade sig vid den tiden stammarna till byteshandel; här kunde man komma över fläckiga hjortskinn från Sibirien, elfenben från Diomedes, val-rosskinn från Ishavets kuster, underliga stenlampor som byttes mellan stammarna — ingen visste varifrån de kommo — och en gång en jaktkniv av engelsk tillverkning; och här, det visste Subienkow, var den rätta skolan att lära sig geografi. Ty han träffade eskimåer från Nortonsundet, från Kingön och St. Lawrence-ön, från Cap Prince of Wales och Point Barrow. Men dessa ställen hade andra namn, och deras avstånd mättes i dagsresor.

32Det var långväga ifrån som dessa byteshandlande vildar kommo och ännu mera långväga ifrån som deras stenlampor och den där stålkniven hade kommit genom upprepade bytesaffärer. Subienkow använde goda och onda ord och även mutor. Han lagade att han fick tala med varenda man som kommit långt bortifrån, varenda vilde av främmande stam. De talade om otaliga och otänkbara faror, om vilda djur, fientliga stammar, ogenomträngliga skogar och väldiga bergskedjor, men där bortom visste ryktet att förtälja om vithyade män med blå ögon och ljust hår, vilka slogos som djävlar och alltid voro på spaning efter pälsverk. De höllo till i öster — långt, långt österut. Ingen hade sett dem. Man hade endast hört talas om dem.

Det var en hård skola. Man kunde just inte lära sig geografi så bra genom främmande dialekter, av förmörkade sinnen som blandade ihop fakta och fabler och mätte avstånd genom »sovtider» varierande efter vägens svårigheter. Men slutligen kom en upplysning som ingav Subienkow mod. I öster rann en stor flod där dessa blåögda män bodde. Floden hette Yukon. Söder om Michaelovski-redutten utföll en annan stor flod som ryssarna kallade Kwikpak. Det påstods att dessa båda floder voro en.

Subienkow återvände till Michaelovski. Ett år anförde han en expedition uppför Kwikpak. Sedan ställde det ryska halvblodet Malakoff sig i spetsen för den vildaste och blodtörstigaste hord av alla slags äventyrare, ett riktigt helvetesyngel, som hade kommit över från Kamtschatka. Subienkow var hans närmaste man. De lade det stora Kwikpakdeltats labyrint bakom sig, krånglade sig förbi de första låga bergen på

33norra stranden och i sina skinnkanoter lastade upp till , brädden med handelsvaror och ammunition kämpade de sig fram fem hundra mil mot den starka strömmen av en flod som med en bredd av två å tio mil forsade fram i sin många famnar djupa bädd. Malakoff beslöt att bygga fortet i Nulato. Subienkow yrkade på att de skulle draga vidare. Men han försonade sig snart med Nulato. Den långa vintern bröt in. Det var bäst att vänta. Tidigt följande sommar, då isen gick bort, skulle han ge sig av uppåt Kwikpak och arbeta sig fram till Hudsonbaybolagets stationer. Malakoff hade aldrig hört ryktet att Kwikpak var Yukon, och Subienkow talade ej om det för honom.

Så började fortbyggandet. Det var ett tungt arbete. De tjärade stockväggarna reste sig under Nu-latoindianernas suckar och stönanden. Piskan klat-schade på deras ryggar, och det var sjörövarnas järnhand som höll piskan. Några indianer rymde, och då de infångades fördes de tillbaka och pryglades utanför fortet, där de och deras stam fått göra bekantskap med knutpiskan. Två dogo under avstraff ningen, andra blevo fördärvade för alltid, och de andra lade läxan på minnet och rymde aldrig mera. Snön yrde i luften innan fortet blev färdigt, och så var det tid att tänka på pälsverk. En dtyg tribut ålades stammen. Man fortfor med knuffar och piskslag, och tills tributen var erlagd kvarhöllos kvinnor och barn som gisslan och behandlades med pälstjuvarnas vanliga barbariska

stränghet.

Ja, det hade varit en blodsådd, och nu kom skörden. Fortet förstördes. Vid skenet av dess brand nedhöggs halva antalet av pälstjuvarna. Den andra hälften

34liade dött under tortyren. Endast Subienkow var kvar, eller Subienkow och långe Ivan, om den där jämrande och stönande tingesten i snön kunde kallas långe Ivan. Subienkow ertappade Yakaga med att grimasera åt honom. Det dugde inte att opponera sig mot Yakaga. Han bär ännu märken efter piskan i sitt ansikte. När allt kom omkring kunde Subienkow inte förvåna sig över hans beteende, men han pinades av tanken på hur Yakaga skulle komma att behandla honom. Han tänkte på att vädja till Makamuk, överhövdingen, men hans sunda förnuft sade honom att en sådan vädjan tjänade till ingenting. Sedan tänkte han på att spränga sina bojor och dö kämpande. Det slutet skulle gå fort. Men han kunde ej spränga sina bojor. Renhudstömmarna voro starkare än han. Medan han grubblade på en utväg kom han på en annan tanke. Han vinkade till sig Makamuk och tecknade att han skulle hämta en tolk som förstod kustdialekten.

»Makamuk», sade han, »jag har ingen lust att dö. Jag är en stor man, och det vore dåraktigt av mig att dö. Nej, jag skall inte dö. Jag är inte som det där kadavret.»

Han betraktade den stönande tingest som en gång hade varit långe Ivan och sparkade föraktfullt till honom med tåspetsen.

»Jag är för vis för att dö. Ser ni, jag äger ett stort trollmedel. Jag ensam känner till det. Eftersom jag nu inte skall dö, vill jag byta bort detta trollmedel till er. »

»Vad är det för trollmedel?» frågade Makamuk.

»Det är en underbar salva.»

Subienkow såg tveksam ut, som om han ogärna ville skiljas från hemligheten.»Jag skall tala 0111 alltsammans. I,itet av denna salva gnides in i huden och gör den liård som sten, hård som järn, så att intet eggvapen biter på den. Det skarpaste hugg av ett eggvapen är maktlöst. En benkniv blir mjuk som lera, och de järnknivar vi ha fört in bland er förlora hela sin kraft. Vad vill du ge mig för denna hemlighet?»

»Jag skänker dig livet», svarade Makamuk genom tolken.

Subienkow skrattade föraktfullt.

»Och du skall bli en slav i mitt hus tills du dör.»

Polacken skrattade ännu hånfullare.

»Befria mina händer och fötter från bojorna och låt oss tala», sade han.

Hövdingen gav en vink, och då Subienkow blev fri rullade han en cigarrett och tände den.

»Detta är dåraktigt tal», sade Makamuk. »Det finns ingen sådan salva. Det kan inte vara möjligt. Ett eggvapen är starkare än någon salva.»

Hövdingen var misstrogen, men ändå vacklade han. Han hade sett för många djävulskonster av pälstjuvar. Han kunde inte helt och hållet tvivla.

»Jag skall skänka dig livet, men du skall inte bli slav», förklarade han.

»Det är inte nog.»

Subienkow spelade sin roll lika kallt som om han köpslagit om ett rävskinn.

»Det är ett mycket starkt trollmedel. Det har räddat mitt liv många gånger. Jag vill ha en släde och hundar och sex av dina jägare som följeslagare nedåt floden så att jag oskadd kommer fram till en plats en dagsresa från Michaelovskiredutten.»»Du måste leva här och lära oss alla dina djävuls-konster», blev svaret.

Subienkow ryckte på axlarna och teg. Han blåste ut cigarrettrök i den iskalla luften och betraktade intresserat vad

som fanns kvar av den långe kosacken.

»Det där ärret!» sade Makamuk plötsligt och pekade på polackens hals, där det fanns ett blått märke efter ett knivhugg under ett slagsmål i Kamtschatka. »Trollmedlet är inte verksamt. Eggvapnet var starkare än trollmedlet.»

»Det var en stark man som riktade hugget», sade Subienkow då han tänkt sig om. »Starkare än du, starkare än din starkaste jägare, starkare än han där.»

Med spetsen av sin mockasin vidrörde han åter kosacken — nu en jämmerlig syn och ej längre vid sans, men i hans misshandlade kropp dröjde livet ännu kvar, trots tortyren, och ville ej släppa sitt tag.

»Och trollmedlet var svagt. Ty på det stället saknades ett visst slags bär, som jag ser att ni ha godt om här på trakten. Här kommer trollmedlet att bli starkt.»

»Jag vill låta dig fara nedåt floden», sade Makamuk, »och släden och hundarna och de sex beskyddande jägarna skola bli dina.»

»Du tänker långsamt», lydde det kyliga svaret. »Du har förolämpat mitt trollmedel, då du inte genast gick in på mina villkor. Därför begär jag nu mera. Jag vill ha hundra bäverskinn.» Mukamuk fnös. »J ag vill ha hundra skålpund torkad fisk.» Mukamuk nickade, ty det fanns godt om fisk, och den var billig. »Jag vill ha två slädar — en för mig och en för mina pälsverk och fisken. Och min bössa måste

37lämnas tillbaka till mig. Om du inte tycker om priset, kommer det att stiga om en liten stund.»

Yakaga viskade något till sin hövding.

»Men hur kan jag veta att din salva verkligen är ett trollmedel?» frågade Mukamuk.

»Det är mycket lätt. Först skall jag gå ut i skogen ...»

Åter viskade Yakaga till Makamuk som skakade misstänksamt på huvudet.

»Du kan skicka med mig tjugu jägare», fortfor Subienkow. »Ser du, jag måste skaffa bären och rötterna varav jag gör salvan. Sedan, då du har givit mig de båda slädarna och lastat på dem fisken och bäverskinnen och bössan och då du har valt ut de sex jägarna som skola följa med mig — då skall jag, när allt är färdigt, gnida in salvan på min hals — så här — och lägga mitt huvud på den där trädstammen. Sedan kan din starkaste jägare ta yxan och hugga mig i halsen tre gånger. Du kan själv hugga till alla tre gångerna.»

Makamuk stod där med gapande mun och lyssnade till talet om detta pälstjuvarnas senaste och underbaraste trollmedel.

»Men först», tilläde polacken hastigt, »måste jag stryka på ny salva mellan varje hugg. Yxan är tung och vass, och jag vill inte veta av någon försummelse.»

»Allt vad du har begärt skall bli ditt», utropade Makamuk som hastigt beslutat sig. »Grip dig nu an med att göra din salva.»

Subienkow lade band på sin glädje. Han spelade ett förtvivlat spel, och det gick ej an att begå någon blunder. Han talade i trotsig ton.

38»Du har tänkt långsamt. Mitt trollmedel är förolämpat. För att godtgöra denna förolämpning måste du ge mig din dotter.»

Han pekade på flickan, en osund varelse, skelögd och med en utstående vargtand. Makamuk blev ond, men polacken var obeveklig; han rullade och tände en ny cigarrett.

»Skynda dig», hotade han. »Om du inte raskar på, begär jag ännu mera.»

Under den tystnad som uppstod bleknade det karga ncrdlandssceneriet bort framför honom, och han tyckte sig återse sitt fädernesland och Frankrike, och då han kastade en blick på flickan med vargtanden, kom han ihåg en

annan flicka, en sångerska och dansös som han gjort bekantskap med då han första gången kom till Paris som yngling.

»Vad vill du med flickan?» frågade Makamuk.

»Hon skall följa med mig nedåt floden.» Subienkow beskådade henne kritiskt. »Hon blir en bra hustru, och att bli gift med en ättling av ditt blod är en passande heder för min salva.»

Han kom åter ihåg sångerskan och gnolade på en melodi som hon hade lärt honom. Han levde om det gamla livet, men på ett främmande, opersonligt sätt; han betraktade sitt eget livs minnesbilder som om de varit tavlor i en bok om en annans liv. Han ryckte till då hövdingens röst plötsligt bröt tystnaden.

»Det skall ske», sade Makamuk. »Flickan skall följa med dig nedåt floden. Men då är det överenskommet att jag själv ger dig de tre huggen med yxan.»

»Men varje gång skall jag gnida in salvan», svarade Subienkow med låtsad oro.

39»Du får gnida in salvan mellan varje hugg. Här äro jägarna som skola se till att du inte rymmer. Gå ut i skogen och samla dina örter.»

Makamuk hade genom polackens snikenhet blivit övertygad om trollmedlets värde. Ingenting mindre än det allra starkaste trollmedel kunde väl ha förmått en man i dödens skugga att stå där och köpslå som en käring.

»Dessutom», viskade Yakaga, då polacken med sina vaktare försvunnit mellan granarna, »kan du lätt döda honom då du har lärt dig trollmedlet.»

»Men hur kan jag döda honom? » invände Makamuk. »Hans trollmedel skall göra det omöjligt för mig att döda honom.»

»Det finns nog något ställe där han inte har gnidit in salvan», svarade Yakaga. »Vi skola döda honom på det stället. Det är kanske hans öron; nåväl, då ska vi sticka in ett spjut genom det ena örat och ut genom det andra. Eller också är det ögonen. Trollmedlet är säkert mycket för starkt för att kunna gnidas in i ögonen.»

Hövdingen nickade. »Du är klok, Yakaga. Om han inte kan andra djävulskonster, skola vi avliva honom efteråt.»

Subienkow förspillde ingen tid på att samla in ingredienserna till sin salva. Han valde vad han kom över, granbarr, den inre barken på en sälg, en bit björknäver och litet tranbär som han lät jägarna gräva upp ur snön. Några frusna rötter fullständigade förrådet, och så gick han tillbaka till lägret.

Makamuk och Yakaga hukade sig ned bredvid honom och lade märke till arten och mängden av de in-

40

vgredienser han släppte ner i en kittel med kokande vatten.

»Du måste vara noga med att lägga ner tranbären först», förklarade han.

»Ja, och så en sak till — ett finger av en människa. Yakaga, låt mig hugga av ert finger.»

Men Yakaga höll händerna bakom ryggen och blängde.

»Bara lillfingret», bad Subienkow.

»Ge honom ditt finger, Yakaga», befallde Makamuk.

»Här finns godt om fingrar», brummade Yakaga och pekade på ett tjugutal eländiga stackare som lågo i snön och hade blivit ihjälpinade.

»Det måste vara fingret av en levande man», invände polacken.

»Då skall du få fingret av en levande man.» Yakaga gick bort till kosacken och skar av ett finger.

»Han är inte död än», sade han och slängde den blodiga trofén i snön vid polackens fötter. »Och det är ett bra finger, för det är långt.»

Subienkow stack in det i elden under kitteln och började sjunga. Det var en fransk kärleksvisa som han sjöng högtidligt över brygden.

»Utan dessa ord som jag nu uttalar är trollmedlet utan värde», förklarade han. »De orden utgöra dess huvudsakliga styrka. Seså, nu är det färdigt.»

»Läs upp orden långsamt, så att jag får lära mig dem», befallde Makamuk.

»Inte förr än efter provet. Då yxan har flugit tillbaka tre gånger från min hals, skall jag meddela dig ordens hemlighet.»

41»Men om trollmedlet inte är något bra trollmedel?» frågade Makamuk oroligt.

Subienkow vände sig förgrymmad emot honom.

»Mitt trollmedel är alltid bra. Men om det inte är bra, kan ni ju göra med mig som ni ha gjort med de andra. Skär upp mig ett litet stycke i sänder som ni ha skurit upp honom där.» Han pekade på kosacken. »Nu är salvan kall. Nu gnider jag in den på min hals och läser upp andra trollord.»

Han uppstämde med det största allvar en bit av Marseljäsen och gned samtidigt in salvan bak på halsen.

Ett skrik avbröt hans komediantspel. Den jättelike kosacken hade i ett sista uppflammande av sin fruktansvärda livskraft rest sig på knä. Nulatoin-dianema skrattade, klappade i händerna och uppgåvo utrop av överraskning då långe Ivan började vältra sig i snön under våldsamma krampryckningar.

Subienkow plågades av denna syn, men han betvingade sina känslor och låtsades bli ond.

»Det här duger inte», sade han. »Gör slut på honom, så skola vi företa provet sedan. Seså, Yakaga, laga att det blir slut på det där oväsendet.»

Medan de efterkommo hans tillsägelse vände Subienkow sig till Makamuk.

»Och kom ihåg att du skall hugga till med kraft. Det här är ingen barnlek. Se här, tag yxan och hugg i trädstammen, så att jag kan se att du hugger som en karl.»

Makamuk lydde, högg till två gånger, med kraft och noggrann beräkning, och en stor flisa flög i luften.

»Det är bra.» Subienkow såg sig omkring i kretsen

42av vilda ansikten som tycktes honom symbolisera den mur av brutalitet som hämmat hans väg alltsedan tsarens polis först hade arresterat honom i War-schau. »Tag din yxa, Makamuk, och ställ dig så. Jag lägger mig ner. Hugg till, då jag lyfter min hand, och hugg allt vad du orkar. Och se till att ingen står bakom dig. Trollmedlet är bra, och yxan kan studsa tillbaka från min hals och flyga dig ur händerna.»

Han såg på de båda slädarna med förspända hundar och lastade med skinn och fisk. Hans bössa låg överst på bäverskinnen. De sex jägarna som skulle utgöra hans följe stodo bredvid slädarna.

»Var är flickan?» frågade polacken. »Led fram henne till slädarna innan provet börj ar. »

Då detta var gjort lade Subienkow sig ner i snön så att hans huvud vilade på trädstammen, likt ett trött barn som vill sova. Han hade levat så många svåra år att han verkligen var trött.

»Jag skrattar åt dig och din styrka, Makamuk», sade han. »Hugg till nu och hugg med kraft!»

Han lyfte upp handen. Makamuk svängde yxan, en väldig yxa att fälla träd med. Det blanka stålet blixtrade genom den kalla luften, svävade ett ögonblick över Makamuks huvud och träffade sedan Su-bienkows bara hals. Det skar genom kött och ben och trängde djupt in i trädstammen. De häpna vil-darna sågo huvudet flyga i väg en meter från den blodsprutande bålen.

Det uppstod en bestört tystnad, och småningom började det gå upp för dem att det ej hade varit något trollmedel. Pälstjuven hade överlistat dem. Han ensam av alla fångarna hade undgått tortyren. Det

43hade varit insatsen i hans spel. Det blev ett skallande skratt. Makamuk sänkte huvudet och blvgdes. Pälstjuven hade lurat honom. Han hade blivit överlistad och stått där med lång näsa inför hela sitt folk. De fortforo att skratta. Makamuk vände sig om och lunkade därifrån med nedböjt huvud. Han visste att han hädanefter aldrig mera skulle få heta Makamuk. De skulle kalla honom Långa Näsan; minnet av hans skam skulle följa honom ända in i döden, och när stammarna samlades om våren till laxfisket eller om sommaren till byteshandeln, skulle den historien löpa av och an mellan lägereldarna om hur pälstjuven fick dö helt lätt för ett enda hugg av Inånga Näsan.

»Vem var Långa Näsan?» tyckte han sig på förhand höra någon ung spoling fråga. »Å, Långa Näsan», svarades det, »det är han som förr i världen hette Makamuk, innan han högg huvudet av pälstjuven.»

44ETT FÖRTROENDEUPPDRAG.

Alla ändar hade kastats loss, och Seattle n:r 4 gled långsamt ut från stranden. Dess däck voro belamrade med frakt- och resgods och myllrade av en brokig samling indianer, hundar, hundskötare, malmsökare, köpmän och hemfarande guldgrävare. En stor del av Daw-sons befolkning stod på kajen för att säga farväl. Då landgången togs in och ångaren stävade nedåt floden blevo avskedsropen bedövande. I denna elvte timme började också alla påminna sig att de hade någon sista hälsning att skicka, och de ropade dem fram och tillbaka över vattenytan som blev allt bredare. Louis Bondell, som tvinnade sina ljusa mustascher med den ena handen och makligt viftade med den andra till sina vänner på stranden, kom plötsligt ihåg något och rusade fram till relingen.

»Fred! » ropade han. »Fred!»

Den åsyftade »Fred» trängde sig med ett par bastanta axlar fram genom folkmassans främsta led på kajen och försökte uppfånga vad Louis Bondell ropade. Den senare blev röd i synen, så skrek han, ehuru förgäves. Vattnet vidgade sig ytterligare mellan ångbåten och stranden.

»Hej, kapten Scott!» ropade han upp till kommandobryggan. »Stoppa maskinen!»

45Signalklockan ringde, maskinen slog back och ångbåten stannade. Alla människor ombord och på stranden passade nu på att utbyta ytterligare några sista kraftiga avskedssord. Louis Bondeils ansträngningar att göra sig hörd voro fruktlösare än någonsin. Seattle n:r 4 förlorade kurs och drev nedåt strömmen, och kapten Scott måste gripa sig an med att backa ännu en gång. Hans huvud stacks in i styrhytten och visade sig åter om ett ögonblick bakom en väldig ropare.

Kapten Scott hade en ovanligt stark röst, och det »Tig!» han slungade ut till folkmassan ombord och på stranden kunde ha hörts uppe på toppen av Moosehide-berget och ända bort till Klondike City. Denna officiella uppsträckning från befälet bredde ett flor av tystnad över larmet.

»Nå, vad vill ni säga?» frågade kapten Scott.

»Säg till Fred Churchill — han står på kajen där — att gå till Macdonald. I hans skåp står min lilla handkappsäck. Säg till honom att ta fram den och ha den med sig då han kommer.»

Under tystnaden skickade kapten Scott detta budskap till stranden genom roparen:

»Ni där, Fred Churchill, gå till Macdonald — i hans skåp — liten handkappsäck som tillhör Louis Bondell

— angeläget! Ta den med er då ni kommer! Har ni förstått?»

Churchill viftade med handen till tecken att lian hade förstått. Om Macdonald öppnat sitt fönster en kilometer därifrån, skulle han nog också ha förstått. Avskedslarmet började igen, signalklockan ringde, och Seattle n:r 4 satte sig i rörelse, svängde ut i strörn-

46men, vände ocli stävade nedåt Yukon, medan Bondell och Churchill växlade avskedshälsningar och ömsesidiga vänskapsförsäkringar ända in i det sista.

Det var vid midsommaren. På hösten gick »W. H. Willis» uppåt Yukon med två hundra hemvändande resenärer

ombord. Bland dem var Churchill. I hans hytt fanns Louis Bondeils handkappsäck gömd i en klädsäck. Det var en liten solid tingest av läder, och dess innehåll, som vägde fyrtio skålpund, gjorde alltid Churchill nervös då han avlägsnade sig för långt ifrån den. Mannen i nästa hytt hade också en skatt av guldstoft gömd i en klädsäck, och bägge kommo slutligen överens om att tura om att vakta. Medan den ene gick ner för att äta, höll den andre ett öga på bägge hyttdörrarna. Då Churchill ville spela ett parti whist, vaktade den andre, och då denne ville förströ sig litet, läste Churchill fyra månader gamla tidningar på en fältstol mellan de båda dörrarna.

Det artade sig till en tidig vinter, och den fråga som diskuterades från morgon till kväll och långt sedan det blev mörkt var huruvida de skulle hinna fram innan det frös till eller nödgas överge ångbåten och fortsätta till fots över isen. Det var tålamodsprövande försinkningar. Två gånger gick maskinen sönder och måste repareras, och bägge gångerna kom det snöglopp som bebådade att vintern var nära. Nio gånger försökte W. H. Willis att komma uppför Five-Finger-fallen med sin reparerade maskin, och då det lyckades, var ångaren fyra dagar efter sitt rundligt tilltagna tidsschema. Den fråga som nu dök upp gällde huruvida ångaren Flora skulle vänta eller inte ovanför Box Caflon. Vattensträckan mellan Box

47Caflons högsta punkt och foten av White-Horsefallen var omöjlig att trafikera för ångbåtar, och passagerarna måste debarkera på detta ställe och gå omkring fallen från den ena ångbåten till den andra. Det fanns inga telefoner där på trakten och följaktligen kunde man ej underrätta den väntande Flora att Willis var fyra dagar försenad men att den var i antågande.

Då W. H. Willis anlände till White-Horse, fick man veta att Flora hade väntat i tre dagar över tiden och givit sig av endast för några timmar sedan. Man erfor också att den skulle ligga förtöjd vid Tagish Post till klockan nio på söndagsmorgonen. Klockan var nu fyra på lördagseftermiddagen. Resenärerna höllo en sammankomst. Ombord fanns en stor Peterbo-roughkanot adresserad till polisstationen vid Bennett-sjön. De kommo överens om att ansvara för den och avlämna den på ort och ställe. Sedan uppmanades frivilliga roddare att anmäla sig. Det behövdes två man till att söka hinna upp Flora. Ett tjog män anmälde sig genast. Bland dem var Churchill, ty han var nu en gåug sådan att han erbjöd sig innan han kom att tänka på Bondells kappsäck. Då han erinrade sig den, började han hoppas att han inte skulle bli vald, men en man som gjort sig ett namn som ledare för ett fotbollslag vid universitetet, som ordförande i en gymnastikklubb, som hundpådrivare och väldig fotvandrare vid Yukon och därtill var så axel-bred, hade ingen rättighet att avböja en sådan ära. Den tilldelades honom och en jättelik tysk, Nick Antonsen.

Medan en flock av resenärerna med kanoten på ax-

48larna gav sig ut på vandring över näset, sprang Churchill ner i sin hytt. Han tömde ut klädsäckens innehåll på golvet och tog kappsäcken för att anförtro den till grannen. Men så erinrade han sig att det inte var hans kappsäck och att han ej hade någon rätt att släppa den ifrån sig. Han rusade alltså i land med den och följde skyndsamt efter de andra, bytte ofta om hand och undrade om den verkligen inte vägde mer än fyrtio skålpund.

Klockan var halv fem på eftermiddagen då de båda männen började sin roddfärd. Thirty-Mile-floden hade så stark ström att de sällan kunde använda årorna. Det var att stiga i land på den ena stranden med en bogserlina över axlarna, stappla på stenar, bana sig väg genom busksnår, halka och ramla i vattnet då och då och ofta vada ända upp till knäna och midjan, och sedan, då de kommo till en oöverstiglig klippa, var det att hoppa i kanoten; ut med årorna och så en vild och ansträngande rodd tvärsöver strömmen till andra stranden och fram med bogserlinan igen. Det var tungt arbete. Antonsen knogade som det anstår en jätte, ihärdigt och utan att klaga, men han drevs till det yttersta av Churchills starka kropp och okuvliga energi. De höllo ingen rast. Det var bara att gå på, oavlåtligt gå på. Det blåste en bitande vind nedåt floden så att de blevo frusna om händerna och då och då måste de ta sig en åkarebrasa för att få blodet tillbaka i de dvalna fingrarna.

Då mörkret inbröt måste de fortsätta på vinst och förlust. De stupade ofta omkull på de obanade stränderna och revo sönder sina kläder på buskarna som de ej kunde se. Bägge voro illa rivna och blödde. Ett

49halvtjog gånger under sina vilda roddfärder från strand till strand stötte de på grund och kapsejsade. Första gången detta hände dök Churchill och trevade på tre fots djupt vatten efter kappsäcken. Det gick en halvtimme innan han fann den, och sedan surrade han säkert fast den vid kanoten. Så länge kanoten flöt var den i säkerhet. Antonsen var förargad på kappsäcken och inemot morgonen började han svära över den, men Churchill inlät sig ej på några förklaringar.

Deras uppskov och missöden voro otaliga. Vid en tvär flodkrök där vattnet forsade friskt undan försinkade de sig två timmar, gjorde väl tjugu försök och kapsejsade två gånger. På detta ställe var det på bägge stränderna lodräta klippor som reste sig ur djupt vatten, och de kunde varken bogsera eller staka sig fram och årorna förmådde ingenting mot strömmen. Vid varje försök bemödade de sig till det yttersta med årorna, men varje gång slungades de tillbaka med hjärtat nära att brista av ansträngning. Slutligen lyckades de av en slump. I den starkaste strömmen, just då de voro nära att återigen misslyckas, ryckte en virvel kanoten ur Churchills våld och slungade den mot klippväggen. Churchill gjorde ett vildt språng och fick fotfäste i en skreva. Han hakade sig fast med den ena handen och höll den vattenfyllda kanoten med den andra, tills Antonsen lyckades arbeta sig upp ur vattnet. Sedan drogo de upp kanoten och vilade sig. Därpå gåvo de sig åter ut från denna farliga punkt. De landade på andra stranden, stego genast i land och gåvo sig in i buskarna med bogserlinan.

I dagningen voro de långt nedanför Tagish Post.

50Klockan nio på söndagsmorgonen liörde de Flora blåsa till avgång. Och då de klockan tio släpade sig fram till stationen, kunde de de nätt och jämnt se Floras rök långt nere i söder. Det var ett par utslitna trashankar som kapten Jones vid ridande polisen välkomnade och gav mat, och efteråt förklarade han att han aldrig i sitt liv sett en så fruktansvärd aptit. De lade sig ned och sovo i sina våta trasor framför kaminen. Efter två timmar steg Churchill upp, bar Bondeils kappsäck, som han användt till huvudgärd, ner till kanoten, väckte Antonsen med en spark och gav sig ut för att hålla jakt på Flora.

»Ingen vet vad som kan hända — maskinen kan ju ha kommit i olag eller något i den vägen», svarade han på kapten Jones' invändningar. »Jag skall hinna upp den där ångbåten och skicka den tillbaka efter kamraterna. »

Tagishsjön vräkte vit av en höststorm som de hade rakt emot sig. Stora brusande sjöar kastade sig över kanoten så att den ene av dem måste ösa medan den andre rodde. De kommo ingen vart. De rodde in till den grunda stranden, stego ur, och den ene gick med bogserlinan medan den andre sköt på kanoten. De kämpade mot stormen vadande i iskallt vatten upp till midjan, ofta till halsen, ofta över huvudet och begravda av de stora skumtoppade vågorna. Icke ett ögonblicks rast i den bistra, utmattande striden. På kvällen, i ändan av Tagishsjön, midt i en tjock snöyra, hunno de upp Flora. Antonsen ramlade omkull på däcket och låg och snarkade på samma fläck där han fallit. Churchill såg ut som en skogsmänniska. Hans kläder hängde knappt kvar på honom. Hans ansikte

51var nedisat och uppsvällt efter tjugufyra timmars oavbrutet arbete, och hans händer voro så svullna att han ej kunde kröka fingrarna. Vad fotterna beträffade var det en pina att stödja på dem.

Kaptenen på Flora ville ogärna gå tillbaka till White-Horse. Churchill var envis och talade i befallande ton, men kaptenen var hårdnackad. Han förklarade slutligen att man ej vann något på att gå tillbaka, emedan den enda oceanångaren i Dyea, Athe-niensaren, skulle avgå på tisdagens morgon och han ej kunde göra återfärden till White-Horse och föra med sig de strandade resenärerna i tid så att de hunno fara med ångaren.

»När avgår Atheniensaren?» frågade Churchill.

»Klockan sju om tisdag morgon.»

»All right», sade Churchill och sparkade den snarkande Antonsen i sidan. »Gå ni tillbaka till WThite-Horse. Vi skall ge oss i väg och hejda Atheniensaren.»

Den sömndruckne Antonsen som ännu ej hunnit samla ihop sina själsförmögenheter vräktes ner i kanoten och förstod ej vad som hade händt förr än det iskalla skummet av en stor våg regnade över honom och han hörde

Churchill ropa till honom i mörkret:

»Kan ni inte ro! Vill ni gå till botten?»

I dagningen voro de vid Caribou Crossing, det mojnade, och Antonsen var för illa däran för att kunna ta ett årtag. Churchill satte kanoten på grund i en lugn vik, där de sovo. Han vidtog det försiktighetsmåttet att lägga armen under sitt tunga huvud. Den hämmade blodcirkulationen väckte honom oupphörligt; han såg på sitt ur och lade huvudet på den andra armen. Efter två timmar fick han utstå en dust med Antonsen

52för att få honom vaken. Sedan gåvo de sig av. Ben-nettsjön, som var trettio mil lång, låg som en spegel, men då de hunnit halvvägs, kom en storm från söder och gjorde vattnet vitt. Timme efter timme upprepade de Tagishkampen, stego ur, bogserade och sköto på kanoten med det iskalla vattnet upp till livet och halsen eller över huvudet; mot slutet var den starke jätten alldeles förbi. Churchill drev obarmhärtigt på honom, men då han föll framstupa och var nära att drunkna i tre fots vatten, släpade den andre honom till kanoten. Sedan kämpade Churchill ensam och kom fram till polisstationen i ändan av Bennettsjön tidigt på eftermiddagen. Han försökte hjälpa Antonsen ur kanoten, men det lyckades ej. Han lyssnade på den utarbetade mannens tunga andetag och avundades honom då han tänkte på vad han själv ännu hade att genomgå. Antonsen kunde ligga där och sova, men han måste nu vandra över det väldiga Chilcoot och ner till havet. De i verkliga kampen låg framför honom, och han nästan beklagade att han hade så mycket kroppskrafter, eftersom de tvingade hans kropp att underkasta sig sådana lidanden.

Churchill drog upp kanoten på stranden, tog Bondells handkappsäck och gav sig ut på en linkande vandring till polisstationen.

»Det ligger en kanot där nere avsänd till er från Dawson», ropade han till officeren som svarade på hans knackning. »Och i den ligger en man som är nästan död. Ingenting allvarsamt, bara utpumpad. Tag hand om honom. Jag måste kila. Adjö. Jag vill ha tag i Atheniensaren.»

Det var en mils väg mellan Bennett- och Lindermans-

53sjöarna, och han slängde efter sig de sista orden i det han fortsatte sin marsch. Det var en högst plågsam marsch, men han bet ihop tänderna och knogade vidare, och han glömde sin plåga nästan hela tiden för det varma intresse varmed han betraktade kappsäcken. Den var ett svårt påhäng. Han flyttade den från den ena handen till den andra och tillbaka igen. Han tog den under armen. Han lade en hand över den motsatta axeln och lät kappsäcken hoppa och dunka honom på ryggen medan han travade vidare. Han kunde knappt hålla den mellan sina skavda och svullna fingrar, och flera gånger tappade han den. En gång, då han flyttade den från den ena handen till den andra, gled den ifrån honom och föll till marken framför honom så att han snavade över den och ramlade omkull och stötte sig.

Vid den bortre ändan av näset köpte han ett par gamla bärremmar för en dollar och spände dem om kappsäcken. Han lät också ro sig de sex milen till den övre ändan av Lindermansjön, dit han kom klockan fyra på eftermiddagen. Atheniensaren skulle avgå från Dyea följande morgon klockan sju. Det var tjuguåtta mil till Dyea, och det väldiga Chilcootber-get låg emellan. Han slog sig ned för att ordna med sina skodon till den långa klättringen och vila sig litet. Han dåsade till i samma ögonblick han satte sig ner, men han sov bara i trettio sekunder. Han var rädd att han skulle komma att sova längre nästa gång, han slutade därför att syssla med skorna och reste sig upp. Ett ögonblick överväldigade tröttheten honom; han kände sig plötsligt nära att svimma. Han märkte det just som han höll på att falla, men han ryckte upp sig, stra-

54made till sina slappnande muskler med en krampaktig ansträngning och föll icke. Men han blev helt matt och darrande efter att så där plötsligt ha tvingat sig tillbaka till medvetande, och han slog sig för pannan med handen för att väcka den domnande hjärnan.

Jack Burns' klövjekavalkad skulle just anträda sin färd till Kratersjön, och man erbjöd Churchill en mulåsna. Burns ville lägga kappsäcken på en annan åsna, men Churchill höll fast den och anbragte den framför sig i sadeln. Men han dåsade till, och kappsäcken gled oupphörligt av sadelknappen, än åt den ena sidan än åt den

andra, och väckte honom varje gång så att han ryckte till förskräckt. Och vid mörkrets inbrott lät Cliurchills mula honom törna emot en utskjutande gren som rispade upp hans kind. Till råga på allt steg mulåsnan miste och föll, varvid både ryttare och kappsäck slungades ut bland stenblocken. Sedan gick Churchill eller rättare sagt raglade framåt den s. k. vägen och ledde mulan. Här och där kom en ohygglig stank drivande in från sidan och berättade om de hästar som stupat då. guldsökare dragit fram här. Men det fäste han sig ej vid. Han var för sömnig. Men då han kom till Långsjön, hade han övervunnit sin sömnighet, och vid Djupsjön avstod han kappsäcken till Burns. Men sedan höll han i det matta stjärnljuset ögonen på Burns. Det skulle inte hända något med den där kappsäcken.

Vid Kratersjön höll konvoj en rast, och Churchill gjorde fast kappsäcken på ryggen med bärremmen och började den branta klättringen upp till bergets topp. Därunder förstod han för första gången hur trött han var. Han kravlade och kröp som en krabba, och hans

55kropp kändes som en olidlig börda. Det krävdes en smärtsam viljeansträngning varje gång han lyfte foten. Han fick en hallucination att han var bly skodd som en havskutter, och han kunde knappt stå emot frestelsen att böja sig ner och känna på blyskållan. Vad Bon-dells kappsäck beträffade var det ofattligt att fyrtio skålpund kunde kännas så tunga. Den tryckte ner honom som ett berg, och han tänkte misstroget tillbaka på den där gången i fjol då han hade klättrat upp för samma pass med hundrafemtio skålpund på ryggen. Om den bördan hade vägt hundrafemtio, måste Bondeils kappsäck väga fem hundra.

Först gick vägen från Kratersjön över en liten glaciär. Här fanns en tydlig stig. Men ovanför glaciären, som också låg över trädgränsen, var det endast ett kaos av nakna klippor och ofantliga stenblock. Det fanns ingen möjlighet att se vägen i mörkret, och han stapplade vidare på måfå och ansträngde sig tre gånger så mycket som han annars skulle ha behövt. Han kom upp till toppen i tjutande blåst och tjock snöyra, men träffade lyckligtvis på ett litet övergivet tält, där han kröp in. Där fann han och slukade några gamla stekta potatisar och ett halvt dussin råa ägg.

Då snöyran upphörde och vinden mojnade, började han den nästan omöjliga nedklättringen. Det fanns ingen väg, och han snavade och stapplade och upptäckte ofta i sista ögonblicket att han befann sig på brädden av bergsstalp och branta sluttningar vilkas djup han ej kunde bedöma. Då han hunnit ett stycke ner, täcktes stjärnorna av moln, och under det därpå följande mörkret halkade han omkull och hasade utför hundra fot och hamnade mör och blödande på bottnen

56av en stor, grund sänka. Från alla håll kändes stanken av hästkadaver. Gropen låg nära vägen, och förmännen hade tagit till vana att vräka ner sina sönderslagna och döende djur där. Stanken överväldigade honom och framkallade våldsamma uppkastningar, och som i en ond dröm klättrade han upp igen. Då han kom halvvägs, erinrade han sig Bondeils kappsäck. Den hade ramlat ner i gropen med honom, bärremmen hade tydligen brustit, och han hade glömt den. Han återvände till den förpestade asgropen, där han kröp omkring på händer och fötter och letade i en halvtimme. Han påträffade och räknade sjutton döda hästar (och en ännu levande häst som han sköt med sin revolver), innan han fann Bondells kappsäck. Då han tänkte tillbaka på sitt liv som ej var renons på hjältedåd, förklarade han utan tvekan för sig själv att detta sökande efter kappsäcken i asgropen hade varit den modigaste handling han någonsin utfört. Den var så hjältemodig att han två gånger var nära att svimma innan han kravlat sig upp ur gropen.

Då han kom till Scales, hade han den brantaste nedklättringen bakom sig och vägen blev lättare. Inte ens på de bästa ställena var den emellertid någon lätt väg, men den blev i alla fall framkomlig, och han skulle ha kommit ganska raskt framåt om han inte varit så utsliten, om han haft någon lykta att lysa sig med och om han inte hade haft Bondells kappsäck. För honom i hans utmattade tillstånd var den kronan på verket. Han hade knappt styrka att bära upp sin egen kropp, och kappsäckens tyngd hotade därför att trycka honom till jorden varje gång han halkade eller snavade. Och då han inte snavade, sträckte grenar ut sig i mörk-

57ret, liöggo tag i kappsäcken mellan hans axlar och höllo honom fast.

Han hade alldeles klart för sig att om han inte hann fram till Atheniensaren så var det kappsäckens fel. Det fanns

faktiskt endast två föremål kvar i hans medvetande — Bondeils kappsäck och ångaren. Han visste endast om dessa båda saker, och de sammanhängde så att säga med något viktigt uppdrag för vars skull han färdats och utstått vedermödor i århundraden. Han raglade framåt som i en dröm. En episod i hans dröm var ankomsten till Sheep Camp. Han vacklade in på ett värdshus, lossade bärremmarna från axlarna och ämnade sätta ner kappsäcken framför sig. Men den gled ur hans händer och dunsade i golvet med en tung stöt som väckte uppmärksamhet hos två karlar som just stodo i begrepp att gå. Churchill drack ett glas whisky, sade till värden att väcka honom om tio minuter och slog sig ned med fotterna på kappsäcken och huvudet nedsjunket mot bröstet.

Hans misshandlade kropp var så styv att det gick åt tio minuter, då han blev väckt, och erfordrades ännu ett glas whisky innan han kunde få sina leder i gång och mjuka upp sina muskler.

»Nej, inte ditåt!» ropade värdshusvärden och gick sedan efter honom och vände honom i mörkret mot Canyon City. En liten glimt av inre medvetande sade Churchill att det var den rätta riktningen, och ännu som i en dröm styrde han kurs nedåt dalen. Han visste ej vad det var som varnade honom, men efter att ha vandrat i flera århundraden, tyckte han, vädrade han fara och tog upp sin revolver. Ännu i drömmen såg han två karlar stiga fram och hörde dem be-

58falla honom att stanna. Hans revolver brann av fyra gånger, och han såg blixtarna och hörde knallarna av deras revolvrar. Han kände också att han blivit sårad i vaden. Han såg en man stupa, och då den andre ville kasta sig över honom, slog han honom midt i ansiktet med sin tunga revolver. Sedan vände han sig om och sprang. Strax därpå vaknade han ur drömmen och fann att han rusade utför vägen i lin-kande galopp. Hans första tanke var kappsäcken. Den hängde ännu på hans rygg. Han var övertygad om att vad som händt var en dröm, men så kände han efter sin revolver och upptäckte att den var borta. Sedan märkte han en skarp, brännande smärta i sin vad, och vid en närmare undersökning blev hans hand varm av blod. Det var ett skrubbsår, men obestridligen ett sår. Han blev klarvaken och fortfor att linka vidare till Canyon City.

Han träffade på en man med en lastvagn och ett par hästar, och han gick in på att stiga upp ur sängen och sela på sina ök för tjugu dollars. Churchill kröp ner på vagnens botten och sov, alltjämt med kappsäcken på ryggen. Det var en ansträngande färd över vattenspolade stenrösen nedåt Dyeadalen, men han vaknade endast då vagnen gjorde de värsta skutten. Så länge han ej studsade högre än en fot från vagnsbott-nen lät han ej störa sig. Den sista milen var det slät väg, och han sov godt.

Han kom fram i dagningen; formannen ruskade honom häftigt och skrek i hans öra att Atheniensaren hade gått. Churchill stirrade slött på den ödsliga hamnen.

»Det är en rök där borta vid Skaguay», sade karlen.

59Churehills ögon voro för igensvullna för att kunna se så långt, men han sade: »Det är den. Skaffa mig

en båt.»

Formannen var tillmötesgående och skaffade en båt och en karl som rodde den för tio dollars, erlagda i förskott. Churchill betalade och man hjälpte honom i båten. Han kunde omöjligt stiga i själv. Det var sex mil till Skaguay, och han njöt av den härliga tanken att få sova dessa sex mil. Men karlen kunde inte ro, och Churchill tog årorna och trälade i ännu några århundraden. Aldrig hade sex mil varit så långa och tröttsamma. En liten nyckfull bris blåste upp och minskade farten för honom. Han hade en obehaglig känsla mellan magen och bröstet och led av mattighet och yrsel. På hans tillsägelse tog mannen öskaret och stänkte saltvatten i hans ansikte.

Atheniensaren höll på att lätta ankaret då de lade till, och nu voro Churehills allra sista krafter slut.

»Stopp! Stopp!» ropade han hest. »Viktigt bud! Stopp!»

Sedan föll hans haka ned mot bröstet och han somnade. Då ett dussin karlar kommo för att bära honom ombord, vaknade han, sträckte handen efter kappsäcken och grep den som en drunknande griper efter ett halmstrå.

På däcket blev han medelpunkten för en förfärad och nyfiken folksamling. Kläderna han haft på sig då han

lämnade White Horse voro nu endast trasor, och han själv var lika skamfilad som hans dräkt. Han hade färdats i femtiofem timmar under de värsta strapatser. Han hade sovit sex timmar på den tiden, och han var tjugu skålpund lättare än då han gav sig

60ut. Ansikte, händer och kropp hade skråmor och blå-nader, och han kunde knappast se. Han försökte resa sig, men misslyckades; han kravlade sig ut på däcket, hakade sig fast vid kappsäcken och talade om sitt ärende.

»Låt mig nu gå till sängs», sade han slutligen, »jag äter väl då jag vaknar.»

De berömde honom, buro ner honom, smutsig och trasig som han var, och lade ner honom och Bondells kappsäck i »brudgemaket», som var den största och elegantaste hytten ombord. Han hade sovit i ett helt dygn och hade badat, rakat sig och ätit och stod lutad mot relingen och rökte en cigarr då de två hundra resenärerna från White Horse lade till utmed långsidan.

Då Atheniensaren anlände till Seattle hade Churchill alldeles hämtat sig och han gick i land med Bondells kappsäck i handen. Han kände sig stolt över denna kappsäck. För honom var den en symbol för mannamod, redlighet och trohet. »Jag har levererat varorna», var hans sätt att omskriva dessa högtidliga ord. Det var tidigt på eftermiddagen, och han gick direkt till Bondells hem. Louis Bondell blev glad då han fick se honom, tryckte hans hand med sina bägge och drog in honom till sig.

»Å, tack, käre vän, det var hyggligt av dig att ta den med dig», sade Bondell då han tog emot kappsäcken.

Han slängde den likgiltigt på en soffa och Churchill lade belåtet märke till hur den studsade på resårerna. Bondell bestormade honom med frågor.

»Gick det bra? Hur må våra vänner? Vart tog Bill Smithers vägen? Är Del Bishop ännu tillsammans

61med Pierce? Sålde lian mina hundar? Hur ser det ut i Sulphur Bottom? Du ser kry ut. Vilken ångbåt har du kommit på?»

Allt detta svarade Churchill på, tills en halvtimme hade gått och konversationen började avstanna.

»Skulle du inte titta i den?» föreslog han och gjorde en rörelse med huvudet åt kappsäcken till.

»Å, det är nog all right», svarade Bondell. »Gav Mitchells inmutning så mycket som han hade väntat sig?»

»Det är nog bäst att du tittar i den», envisades Churchill. »Då jag åtar mig att föra fram en sak, vill jag övertyga mig att allt är i sin ordning. Det finns ju alltid en möjlighet att någon kan ha varit i den medan j ag sov . . . eller något i den vägen.»

»Det är inte så viktigt, min gosse lilla», svarade Bondell skrattande.

»Inte så viktigt», upprepade Churchill halvhögt för sig själv. Sedan sade han i bestämd ton: »Vad är

det i kappsäcken, Louis? Det vill jag veta.»

Louis tittade njrfiket på honom, gick sedan ut och kom tillbaka med en nyckelknippa. Han stack in handen i kappsäcken och drog ut en tung Coltrevolver, en 44. Därpå några karduser ammunition till revolvern och flera askar med Winchesterpatroner.

Churchill tog kappsäcken och tittade i den. Sedan vände han den upp och ner och skakade den försiktigt.

»Revolvern är alldeles rostig», sade Bondell. »Du måste ha varit ute i regn.»

»Ja», svarade Churchill. »Det var för illa att den blev våt. J ag har visst varit litet slarvig.»

62Han reste sig och gick ut. Tio minuter därefter gick Louis Bondell ut och fann honom sittande på yttertrappan med armbågarna på knäna och hakan stödd mot händerna och stirrande ut i mörkret.

63ATT GÖRA UPP ELD.

Dagen hade brutit in kall och grå, ofantligt kall och grå, då mannen vek av från stora Yukonvägen och klättrade

uppför den höga jordvallen där en ot}'dlig och föga trafikerad väg ledde österut genom de frodiga granskogarna. Det var en brant vall och han stannade på toppen för att dra andan och tog till förevändning att se på klockan. Den var nio. Det fanns ingen sol eller tillstymmelse till sol fastän det inte fanns en sky på himlen. Det var en klar dag, men ändå låg det som ett lätt flor över allt, en svag skymning som gjorde dagen mörk och som berodde på frånvaron av sol. Men det bekymrade icke mannen. Han var van att inte se solen. Det var nu flera dagar sedan han såg solen, och han visste att det ännu dröjde några dagar innan denna välkomna syn skulle titta upp över horisonten i söder och genast försvinna igen.

Mannen kastade en blick tillbaka på den väg han hade kommit. Yukon låg milsbred och gömd under tre fots is. På denna is låg ett lika tjockt snölager. Allt var snövitt och böljade i grunda vågor där isen hade pressats ihop då den frös till. I norr och söder, så långt hans öga kunde se, var allting helvitt, utom en mörk, hårfin linje som krökte sig rundtorn den gran-klädda ön åt söder och även krökte sig i norr där den

försvann bakom en annan granklädd ö. Denna mörka, hårfina linje var färdvägen — stora vägen — som fem hundra mil i söder ledde till Chilcootpasset, Dyea och havet, sjuttio mil i norr till Dawson och tusen mil norrut till Nulato och slutligen till St. Michael vid Berings hav, som låg halvannat tusen mil härifrån.

Men allt detta — den hemlighetsfulla, ändlösa, hårfina vägen, frånvaron av sol på himlen, den fruktansvärda kölden och den underliga, trollska prägeln över det hela — gjorde intet intryck på mannen. Det var inte därför att han länge varit van vid det. Han var en nykommen i landet, en che chaquo, och detta var hans första vinter. Felet med honom var att han saknade fantasi. Han var pigg och vaken vis-à-vis livets yttre företeelser, men inte beträffande det som stod bakom dem. Femtio grader under noll betydde några och åttio graders köld. Han tänkte att detta var kallt och obehagligt, men det var allt. Det kom honom icke att tänka över sin bräcklighet som en av temperaturen beroende varelse eller på människans bräcklighet i allmänhet, som gjorde att hon endast kunde leva inom vissa trånga gränser av värme och köld, och det gav honom ej anledning att inlåta sig på några gissningar om odödligheten och människans plats inom universum. Femtio grader under noll betydde en köld som gjorde ondt och som man måste skydda sig mot medels vantar, öronlappar, varma moc-kasiner och tjocka strumpor. Femtio grader under noll var för honom precis femtio grader under noll. Att det kunde ligga något mera däri än så var en tanke som aldrig föll honom in.

Då han vände sig för att gå vidare, spottade han

Sol guld. 5.ined fundersam min. Han hörde ett skarpt, fräsande ljud som överraskade lionom. Han spottade ännu en gång. Och åter fräste spotten i luften innan den nådde snön. Han visste att vid femtio grader under noll fräste spotten i snön, men denna spott hade fräst i luften. Det var troligen kallare än femtio grader — hur mycket kallare visste han inte. Men temperaturen var ju en likgiltig sak. Han var på väg till den gamla inmutningen vid vänstra armen av Hen-dersonån där kamraterna redan voro. De hade kommit över berget från Indian-Creek-trakten, medan han hade gått en omväg för att undersöka möjligheterna att om våren hämta timmer från öarna i Yukon. Han skulle vara framme vid lägret klockan ses, visserligen en stund efter mörkrets inbrott, men kamraterna skulle vara där, eld skulle vara uppgjord och en varm kvällsvard vara i ordning. Frukosten? Han tryckte handen mot någonting som han bar under jackan. Det låg också innanför skjortan, insvept i en näsduk, och det låg på bara skinnet. Det var det enda sättet att hindra skorporna från att frysa. Han smålog med välbehag då han tänkte på dessa skorpor, var och en ituskuren och doppad i fläskflott och med en präktig fläskbit instucken.

Han dök in mellan de höga granarna. Vägen var otydlig. Det hade fallit fotsdjup snö sedan den sista släden gått fram här, och han var glad åt att han icke hade någon släde och var lätt ekiperad. Han hade faktiskt ingenting annat att bära än den i näsduken insvepta frukosten. Men han var förvånad över kölden. Det var verkligen kallt, tänkte han, då han gned sin domnade näsa och kinderna med den vant-

beklädda handen. Hans kindskägg värmde men skyddade ej de utstående kindknotorna och näsan som ivrigt

spejande stack ut i den kalla luften.

Bakom honom travade en hund, en stor varghund av landets ras, en riktig varghund med grå päls och utan något i sitt utseende eller sitt lynne som skilde honom från hans broder, den vilda vargen. Djuret var spakt tack vare den fruktansvärda kölden. Det visste att det ej var något väder till att vara ute på färdvägar. Dess instinkt förde ett tydligare språk än mannens omdömesförmåga. I själva verket var det icke allenast kallare än femtio grader under noll, det var kallare än sextio, än sjuttio. Det var sjuttiofem grader under noll. Eftersom fryspunkten ligger trettiotvå grader över noll betydde det att det nu var hundrasju graders köld. Hunden visste ingenting om termometrar. Kanske fanns det i dess hjärna intet klart begrepp om stark köld liksom i mannens hjärna. Men djuret hade sin instinkt. Det kände en dunkel hotande fruktan som kuvade det och kom det att hålla sig ängsligt i hälarna på mannen och ivrigt observera varje ovanlig rörelse av mannen, som om det väntat på att han skulle gå till lägret eller söka skydd någon-städes eller göra upp eld. Hunden kände till elden och ville nu ha eld eller också borra ner sig under snön och skydda sin kroppsvärme mot luften.

Dess frusna andedräkt beklädde dess ragg med ett fint ispuder, och i synnerhet voro dess kinder, nos och ögonhår vita av den kristalliserade andedräkten. Även mannens röda skägg och mustascher voro frusna men på annat sätt, där hade andedräkten förvandlats till is som växte för varje varmt och fuktigt andedrag.

67Han tuggade också på tobak och isen gjorde hans läppar så stela att han ej kunde klara hakan då han spottade ut tobakssaften. Följden blev att hans hakskägg ökades till på längden med ett kristallskägg brunt och hårdt som bärnsten. Om han föll framstupa, skulle det krossas som glas i små skärvor. Men han frågade ej efter detta bihang. Det var ett obehag som alla to-bakstuggare voro utsatta för där i trakten, och han hade varit ute förr i stark kyla två särskilda gånger. Det hade då ej varit så kallt som nu, det visste han, men sprittermometern i Sixty Mile hade visat femtio och femtiofem.

Han vandrade flera mil genom den släta skogstrakten, passerade en stor slätt med avsvedda stubbar och gick utför en strandsluttning ner till en liten isbelagd strömfåra. Det var Hendersonån, och han visste att han var tio mil från stället där den grenade sig. Han såg på klockan. Den var tio. Han gick f}^ra mil i timmen, och han beräknade att han skulle komma till åförgreningen halv ett. Han beslöt att fira denna händelse genom att äta sin frukost där.

Hunden följde honom åter i hälarna med modlöst hängande svans, då mannen vek av utmed flodbädden. Den gamla slädvägens fåra var tydligt synlig, men flera tums snö betäckte de sista trafikanternas spår. På en hel månad hade ingen människa färdats utmed denna döda å. Mannen knogade ihärdigt framåt. Han var inte mycket fallen för att tänka, och just nu hade han ingenting särskilt att tänka på annat än att han skulle äta frukost vid åns delnings-punkt och att han skulle vara i lägret hos kamraterna klockan sex. Där fanns ingen att tala med, och om

68där funnits någon skulle det ha varit omöjligt att säga något, tack vare isen omkring munnen. Han fortfor alltså att taktmässigt tugga sin tobak och öka längden på sitt bärnstensskägg.

Då och då kom den tanken för honom att det var mycket kallt och att han aldrig varit ute i en sådan köld. Medan han gick gned han kinderna och näsan med avigsidan av sin vantbeklädda hand. Han gjorde detta mekaniskt och bytte om hand litet emellan. Men hur han gned domnade hans kinder så snart han upphörde, och i nästa ögonblick blev hans nästipp känslolös. Han var säker på att han skulle förfrysa sina kinder, och han ångrade sig att han inte hade skaffat sig en sådan där ansiktsmask som Bud begagnade i stark köld. En sådan mask täckte också kinderna och skyddade dem. Men det gjorde ingenting på det hela taget. Vad betydde det om han förfrös sina kinder? Det gjorde litet ondt, det var alltsammans, men det var ingenting allvarsamt.

Fastän mannen var tom på tankar, hade han en skarp iakttagelseförmåga, och han lade märke till åns förändringar, krökar och bukter och timmerhögar, och han såg alltid noga efter var han satte sin fot. En gång då han vek om en krök drog han sig åt sidan från vägen där han gått och tog flera steg tillbaka. Han visste att ån var bottenfrusen — det kunde inte finnas vatten i någon å under denna arktiska vinter

— men han visste också att det fanns källådror som porlade fram ur strandsluttningarna och runno under snön

och över isen på ån. Han visste att dessa källsprång aldrig fröso ens under den starkaste köld, och han visste också hur farliga de voro. De voro fällor.

69De gömde vattengölar under snön som kunde vara tre tum djupa eller tre fot. Ibland täcktes de av ett halv-tumstjockt islager som i sin tur betäcktes av snö. Ibland var det omväxlande lager av vatten ocli ishinnor, så att då man gick ner sig gjorde man det upprepade gånger och blev våt ända upp till midjan.

Det var därför han ryggat tillbaka med sådan förskräckelse. Han hade känt det ge efter under sin fot och hört knakandet av en snöhölj d isyta. Och att bli våt om fotterna i en sådan temperatur betydde obehag och fara. Det betydde åtminstone försinkning, ty han skulle bli tvungen att stanna och göra upp eld och under dess beskydd blotta sina fötter medan han torkade strumpor och mockasiner. Han stod och studerade ån och dess stränder och drog den slutsatsen att vattenflödet kom från höger. Han funderade en stund, gned näsa och kinder, höll sig sedan åt vänster, steg försiktigt och prövade sitt fotfäste för varje steg. Sedan faran väl var över, lade han in en ny tobaksbuss och marscherade vidare med fyramilsfart.

Under de båda närmaste timmarna träffade han på flera sådana fällor. Snön över de dolda gölarna hade vanligen ett insjunket, glacerat utseende som varnade för faran. Men en gång hade han så när gått ner sig, och en gång, då han misstänkte faran, befallde han hunden att gå före. Hunden ville icke gå. Han höll sig efter, tills mannen sköt fram honom, och då sprang han fort över den vita, släta ytan. Plötsligt klev han ner sig, kastade sig åt sidan och kom undan på säkrare mark. Han hade blivit våt om framfötter och ben och vattnet på dem förvandlades nästan ögonblickligen till is. Han gjorde ivriga ansträngningar

70att slicka bort isen från benen, lade sig sedan på snön och försökte bita bort isen som bildat sig mellan tårna. Han gjorde det instinktlikt. Om han låtit isen sitta kvar, skulle den ha skurit sönder hans fötter. Det visste han icke. Han lydde blott den hemlighetsfulla rösten från sin varelses innersta djup. Men mannen visste det, t}?- han hade bildat sig en åsikt om den saken, och han drog av sig den högra handens vante och hjälpte till att ta bort isstyckena. Han blottade ej sin hand mer än en minut och blev förvånad över att den genast domnade. Det var minsann kallt. Han tog hastigt på sig vanten och slog sig hårdt för bröstet med handen.

Klockan tolv var dagen som ljusast. Men solen stod för långt i söder för att kunna orka upp över horisonten. Jordklotets välvning stod emellan den och Hendersonån där mannen vandrade under en klar middagshimmel och ej kastade någon skugga. Precis halv ett kom han till det ställe där floden grenade sig. Han var belåten med sin raska fart. Om han fortfor på det sättet, skulle han säkert vara hos kamraterna klockan sex. Han knäppte upp jacka och skjorta och tog fram frukosten. Det gick på en kvarts minut, men under detta korta ögonblick angrep domningen hans blottade fingrar. Han drog ej på sig vanten utan slog i stället fingrarna ett dussin gånger hårdt mot benet. Sedan slog han sig ned på en snöbetäckt trädstam för att äta. Den smärta han kände sedan han slagit sina fingrar mot benet upphörde så hastigt att han blev förvånad. Han hade ej hunnit bita av skorpan. Han bultade fingrarna upprepade gånger, stack åter in dem i vanten och blottade den andra handen

71för att äta. Han försökte ta en munsbit, men isen omkring läpparna hindrade. Han hade glömt att göra upp eld och tina upp sig. Han skrattade åt sin dumhet, och därvid iakttog han hur dvalna de blottade fingrarna kändes. Han kände också att stickningarna som han först känt i sina tår, då han satte sig, redan höllo på att gå bort. Han undrade om tårna voro varma eller domnade. Han rörde dem inuti mockasinerna och fann att de voro domnade.

Han drog hastigt på sig vantarna och reste sig. Han blev litet förskräckt. Han stampade med fotterna tills han åter kände det sticka i fotterna. Det var verkligen kallt, tänkte han. Den där karlen från Sulphur Creek hade haft rätt då han talat om hur kallt det ibland kunde bli där i landet. Och han hade skrattat åt honom den gången! Det bevisade att man aldrig skall göra sig för säker. Det kunde inte förnekas att det var kallt. Han gick av och an, stampade med fotterna och tog sig en åkarbrasa tills han kände kroppsvärmen komma tillbaka och blev lugnare. Sedan tog han upp tändstickor och började göra upp eld. Från busksnåren, där högvattnet i våras hade lagrat en massa torra grenar, hämtade han sitt bränsle. Han började så smått men med klok beräkning och hade snart en susande brasa över vilken han tinade bort isen från sitt ansikte och i vars skydd han åt sin frukost. Kölden i rymden var för tillfället överlistad. Hunden njöt av elden, lade sig så nära den att han fick så mycket värme som

möjligt men ändå så långt ifrån att han undgick att bli stekt.

Då mannen hade slutat, stoppade han sin pipa och rökte en stund med belåten min. Sedan tog han på

72sig vantarna, drog stadigt åt öronlapparna på mössan och anträdde vandringen utmed den vänstra flodarmen. Hunden blev missnöjd och längtade tillbaka till elden. Den där karlen kände då ingen köld. Hela raden av hans förfäder hade kanske aldrig varit med om köld, verklig köld, hundrasju grader under fryspunkten. Men hunden kände till det där, alla hans förfäder hade känt till det, och han hade ärvt deras erfarenheter. Och han visste att det inte var bra att vara ute i en sådan förfärlig kyla. Då skulle man ligga varmt i en grop i snön och vänta på att ett moln-förhänge drogs för luftrymden varifrån denna köld kom. Å andra sidan var det ingen livlig förtrolighet mellan hunden och mannen. Den förre var den se-nares arbetsträl och de enda smekningar han någonsin fått var av piskan och av de barska, hotfulla strup-ljud som åtföljdes av piskslag. Hunden gjorde alltså inga bemödanden att meddela mannen sina farhågor. Han brydde sig inte om hur det gick med mannen, det var för sin egen skull han längtade tillbaka till elden. Men mannen visslade och talade till honom med pisksnärtens ord, och hunden ryckte in på sin plats bakom mannen och följde efter.

Mannen lade in en ny tobaksbuss och började lägga sig till med ett nytt bärnstensskägg. Hans fuktiga andedräkt vitpudrade också genast hans mustascher, ögonbryn och ögonfransar. Det tycktes ej vara så många källådror vid Hendersonåns vänstra arm, och han såg ej till några på en halvtimme. Men sedan hände det. På ett ställe där det ej fanns några yttre tecken, där den mjuka, släta snön tycktes garantera fast mark därunder, gick mannen ner sig. Det var

73inte djupt. Han vätte ner sig lialvvägs upp till knäna innan han kom upp på fast mark.

Han var förargad och svor högt över sin otur. Han hade hoppats komma till kamraterna i lägret klockan sex, och det här skulle försinka honom en timme, ty han måste göra upp eld och torka sin fotbeklädnad. Det var absolut nödvändigt i denna låga temperatur, och han klättrade uppför strandsluttningen. Där uppe, intrasslat i småbuskarna omkring stammarna av flera små granar, fanns ett vårflodslager av torrt bränsle — mest pinnar och kvistar, men också större torra grenar och fint, torrt fjolårsgräs. Han lade flera grova grenar på snön. De utgjorde grundval och hindrade den nytända elden att släckas i snön som den annars skulle ha smält. Han fick eld genom att föra en brinnande tändsticka intill en liten bit björknäver som han tog upp ur fickan. Den brann till och med lättare än papper. Han lade den på brasans grundstomme och matade den svaga elden med ruggar av torrt gräs och de minsta torra kvistarna.

Han arbetade långsamt och besinningsfullt, livligt medveten om sin fara. Småningom, allt efter som elden blev starkare, lade han på allt större kvistar. Han hukade sig ner i snön, drog fram grenarna som fastnat inne mellan buskarna och matade elden direkt med dem. Han visste att det inte dugde att bära sig dumt åt. Då det är sjuttiofem grader under noll, får man inte misslyckas i sitt första försök att göra upp eld — d. v. s. om man är våt om fotterna. Är man torr om fotterna och man inte lyckas få eld, kan man springa ett stycke framåt vägen och få blodet i omlopp igen. Men man kan inte få blodet i omlopp i våta och

74kalla fötter genom att springa, då det är sjuttiofem grader. Hur fort man än springer bli de våta fotterna bara alltmera förfrusna.

Allt detta visste mannen. Den erfarne kamraten vid Sulphur Creek hade sagt honom detta i höstas, och nu uppskattade han hans råd. Hans fötter hade redan förlorat all känsel. För att göra upp elden hade han måst ta av sig vantarna, och fingrarna hade hastigt domnat. Med sin fyramilsfart i timmen hade hans hjärta pumpat blod till ytan av hans kropp och ut i alla lemmar. Men i samma ögonblick han stannade slutade också pumpningen. Rymdens köld träffade planetens oskyddade utsprång, och han som befann sig på detta oskyddade utsprång fick ta emot stöten i hela dess styrka. Blodet i hans kropp drog sig samman för den. Blodet var levande liksom hunden, och som hunden ville det gömma sig undan och söka betäckning för den fruktansvärda kölden. Så länge han gick fyra mil i timmen, pumpade han ut detta blod, med eller mot dess vilja, till ytan, men nu sjönk det ner i hans kropps innersta gömslen. Extre-miteterna fingo först känning av att det var borta. Hans våta fötter blevo så

mycket fortare iskalla, och hans blottade fingrar domnade så mycket fortare, fastän de ännu inte hade börjat förfrysa. Näsa och kinder höllo redan på att förfrysa, och huden i hela hans kropp kände kalla rysningar allt efter som den tömdes på blod.

Men han kunde vara lugn. Tår och näsa och kinder skulle bara få ett litet nyp av kölden, ty elden började brinna bra. Han matade den med fingertjocka kvistar. Snart skulle han kunna lägga på grenar så

75grova som hans armled, och då kunde han ta av sig skodonen och medan de torkade hålla sina nakna fötter varma vid elden, sedan han naturligtvis först gnidit dem med snö. Det hade gått utmärkt att göra upp eld. Han kunde vara lugn. Han kom ihåg den er-farne Sulphur-Creek-kamratens råd och smålog. Denne hade på fullt allvar förfäktat den satsen att ingen fick ströva omkring ensam i Klondike då det var femtio grader under fryspunkten. Men här var han nu, han hade råkat ut för ett missöde, han var ensam, men han hade räddat sig. Somliga av de där gamla och erfarna voro ganska käringaktiga, tyckte han. Allt vad man hade att göra var att hålla huvudet klart, då gick allt bra. Vem som helst som var en man kunde färdas ensam. Men det var märkvärdigt så fort hans kinder och näsa isades. Och han hade aldrig trott att hans fingrar skulle domna på så kort stund. De voro livlösa, ty han kunde knappt få ihop dem för att ta en gren, och de tycktes vara utan sammanhang med hans kropp och honom själv. Då han tog en gren måste han se efter om han verkligen hade tag i den. Kommunikationstrådarna mellan honom och hans fingertoppar voro avslitna.

Men allt detta betydde föga. Han hade ju sin eld som sprakade och susade; varje dansande låga gav löften om liv. Han började lossa sina mockasiner. De voro överdragna med is; de tjocka, tyska strumporna voro som järnskenor halvvägs upp till knät, och mockasinremmarna voro som ståltrådar vridna och hoptrasslade som efter en eldsvåda. Ett ögonblick tyckte han i dem med sina dvalna fingrar, men så förstod han hur lönlöst det var och tog fram sin slidkniv.

76Men innan han hunnit skära av remmarna, inträffade olyckan. Det var hans eget fel eller, rättare sagt, hans misstag. Han skulle inte ha gjort upp elden under granen. Han skulle ha gjort upp den på öppna marken. Men det hade varit lättare att plocka bränslet inne i buskarna och lägga det direkt på elden. Men trädet varunder han hade gjort upp den var tungt lastat med snö på sina grenar. Det hade icke blåst på flera veckor, och varenda kvist hade sin börda. Varje gång han dragit ut en gren hade han stött till trädet litet — en för honom själv omärklig stöt, men tillräcklig för att framkalla olyckan. Högt uppe i trädet släppte en gren sin snölast. Den föll ner på grenarna inunder så att de vippade till. Denna process fortgick, bredde ut sig och hade snart spridt sig till hela trädet. Snön växte till en lavin, och den störtade oförmodat ner över mannen och elden som den alldeles begravde. Där den hade brunnit låg nu en kaotisk hög av vit snö.

Mannen ryckte till. Det var som om han hört sin egen dödsdom läsas upp. Han satt ett ögonblick och stirrade på stället där elden hade varit. Sedan blev han alldeles lugn. Den erfarne kamraten vid Sulphur Creek hade kanske rätt. Om han bara haft en följeslagare på färden, skulle han ej ha varit i någon fara nu. Följeslagaren skulle ha gjort upp elden. Nå, nu måste han göra det en gång till, och denna gång fick det inte misslyckas. Även om han lyckades, skulle han sannolikt förlora några tår. Hans fötter måste redan nu vara illa däran, och det skulle dröja en bra stund innan den andra elden var färdig.

Så tänkte han, men han satt inte stilla och tänkte

77det. Han var i rörelse hela tiden medan tankarna gingo genom hans huvud. Han lade en ny grundstomme till brasan, denna gång på öppna marken där intet svekfullt träd kunde släcka den. Sedan samlade han ihop torrt gräs och små kvistar efter vårfloden. Han kunde ej ta dem mellan två fingrar, han måste ta dem med hela handen. På det viset fick, han nied många murkna kvistar och oanvändbar grönmossa, men det gick inte på annat sätt. Han arbetade metodiskt och samlade till och med ett fång större grenar som skulle användas sedan då elden hade tagit sig. Och hela tiden satt hunden och såg på honom med litet otålig min, ty han betraktade mannen som eldtändare, och elden lät vänta länge på sig.

Då allt var färdigt, dök mannen ner med handen i fickan för att ta fram en ny bit näver. Han visste att nävern

fanns där, och fastän han inte kände den med fingrarna, hörde han den frasa och knastra då han trevade efter den. Hur han ansträngde sig, kunde han ej få tag i den. Och hela tiden visste han med sig att han i varje ögonblick förfrös sina fötter allt mer och mer. Den tanken var nära att slå honom med panisk skräck, men han betvingade sig och höll sig lugn. Han drog på sig vantarna med tänderna, tog sig en ny åkarbrasa och bultade händerna mot höften allt vad han orkade. Han gjorde detta sittande, och han reste sig upp för att göra det, och hela tiden satt hunden i snön med den yviga vargsvansen värmande svept om framfötterna och vargöronen spetsade framåt, som om han noga iakttagit mannen. Och då mannen måste slå och bulta så där med armar och händer, avundades han den där

78varelsen som var varm och trygg i sin naturliga hårbeklädnad.

Om en stund kände han det första svaga tecknet till att han höll på att återfå känseln i sina fingrar. Den lilla kittlingen blev starkare och övergick till en våldsam värk, som var plågsam men som mannen ändå hälsade med tillfredsställelse. Han drog vanten av sin högra hand och tog upp näverbiten. De blottade fingrarna domnade genast igen. Sedan tog han fram sin ask med svavelstickor. Men den fruktansvärda kölden hade redan drivit livet ur hans fingrar. Medan han ansträngde sig att skilja en sticka från de andra, föll hela asken i snön. Han försökte plocka upp stickorna ur snön, men det misslyckades. De döda fin-rarna kunde varken ta eller hålla fast. Han var fullt behärskad. Han slog bort tanken på sina förfrysande fötter, kinder och näsa och ägnade sig med hela sin själ åt tändstickorna. Han använde sitt synsinne i stället för känseln, och då han såg sina fingrar på ömse sidor om asken, slöt han ihop dem — d. v. s. han ville sluta ihop dem, ty ledningstrådarna funnos där nere, men fingrarna lydde icke. Han drog vanten av sin högra hand och dunkade den ursinnigt mot knät. Sedan sopade han med bägge sina vantbeklädda händer tändsticksasken jämte mycket snö upp i knät. Men med det var han inte hjälpt.

Efter några försök lyckades han få in asken mellan sina båda vantbeklädda handlovar. På det sättet förde han den till munnen. Isen brakade och knakade då han med en våldsam ansträngning öppnade munnen. Han drog in underkäken, krökte ut den övre läppen och bearbetade askens innehåll med de

79övre framtänderna för att skilja en sticka från de andra. Han fyckades få tag i en som han släppte ner i knät. Men med det var han icke hjälpt. Han kunde inte ta upp den. Då tänkte han ut ett sätt. Han tog den mellan sina tänder och strök den mot sitt knä. Han strök den tjugu gånger innan han lyckades tända den. Då den flammade upp höll han den med tänderna intill nävern. Men svavelångorna trängde in i hans näsborrar och ner i lungorna och tvingade honom att hosta krampaktigt. Stickan föll ner i snön och slocknade.

Den erfarne kamraten vid Sulphur-Creek hade rätt, tänkte han under det ögonblick av behärskad förtvivlan som nu följde: då det var femtio grader kallt, borde man färdas i sällskap. Han bultade sina händer, men lyckades ej framkalla någon känsel. Plötsligt blottade han båda händerna, i det han drog av vantarna med tänderna. Han tog hela tändsticksasken mellan handlovarna. Som hans armmuskler ej voro domnade, lyckades han prässa handlovarna hårdt mot stickorna. Sedan strök han asken mot sitt ben. Den flammade upp, sjuttio svavelstickor på en gång. Det fanns ingen blåst som släckte dem. Han vred huvudet åt ena sidan för att undgå den kvävande röken och höll de brinnande stickorna mot näverbiten. Därvid kände han något i sin hand. Köttet brann. Han kände det på lukten. Han kände det djupt i sitt inre. Känslan utvecklades till en smärta som blev våldsam. Men ändå uthärdade han den, han höll tafatt de brinnande stickorna intill nävern som ej ville ta eld, emedan hans egna brinnande händer voro i vägen och lade beslag på det mesta av elden.

80Slutligen, då han ej kunde stå ut längre, ryckte han sina händer i sär. De brinnande stickorna föllo fräsande i snön, men nävern hade tagit eld. Han började lägga torrt gräs och fina kvistar på elden. Han kunde ej välja, ty han måste lyfta upp bränslet mellan sina handlovar. Små stycken av murket trä och grön mossa mängde sig med kvistarna, och han bet bort dem så godt han kunde med sina tänder. Han underhöll lågan omsorgsfullt och tafatt. Den betydde liv, och den fick inte slockna. Nu började han frysa, därför att blodet dragit sig in i kroppen på honom, och han blev ännu mera klumpig i sina rörelser. En stor klatt grön mossa föll direkt ner i elden. Han försökte peta ut den med sina fingrar, men han skälvde så i alla lemmar att han måttade på sned och makade i sär den lilla eldens bränsle så att det brinnande gräset och de fina kvistarna skildes åt. Han försökte maka ihop dem

igen, men trots hans ansträngningar tog hans darrning överhanden, och kvistarna voro hopplöst skingrade. Varje kvist bolmade ut litet rök och slockande. Eldtändaren hade misslyckats. Då han apatiskt såg sig omkring, råkade han få se hunden som satt i snön bland spillrorna av brasan och gjorde oroliga, hukande rörelser, lyfte först den ena framfoten och sedan den andra och stödde sig än på den ena och än på den andra i väntansfull iver.

Vid åsynen av hunden kom han på en vild idé. Han kom ihåg historien om en man som råkat ut för en orkan och dödade en tjur, kröp in i den döda kroppen och blev räddad på det sättet. Han skulle döda hunden och sticka in sina händer i den varma kroppen tills domningen gick ur dem. Sedan skulle han göra

Si

Solguld. 6.upp en ny eld. Han talade med hunden, ropade på honom, men hans röst hade ett underligt tonfall av skräck som skrämde hunden; aldrig förr hade han hört sin herre tala så. Det var något på tok, och hans misstänksamma natur vädrade fara — han visste ej vilken fara, men han blev rädd för mannen. Han lade ner öronen vid ljudet av mannens röst, och hans oroliga, hukande rörelser och trampande med fram-tassarna upprepades allt oftare, men han ville inte komma till mannen. Denne lade sig framstupa och kröp bort till hunden. Denna ovanliga ställning väckte nya misstankar, och djuret viftade med svansen och drog sig åt sidan.

Mannen satte sig upp i snön ett ögonblick och försökte vara lugn. Sedan drog han på sig vantarna med tänderna och reste sig. Han tittade först ner på sig själv för att övertyga sig att han verkligen stod, ty hans fötter voro domnade och han kände intet samband med marken. Hans upprätta ställning skingrade hundens farhågor, och då han nu talade befallande till honom i den ton som innebar piskslängar, lydde hunden som vanligt och kom till honom. Då han kom inom räckhåll, visste mannen ej vad han gjorde. Han slog ut med armarna mot hunden och blev förvånad då han upptäckte att hans händer ej kunde fatta tag, att fingrarna varken kunde kröka sig eller hade känsel. Han hade för ögonblicket glömt att de voro förfrusna och att de blevo det allt mer och mer. Allt detta tilldrog sig i en blink, och innan hunden kunde dra sig undan, slog han sina armar om honom. Han satte sig i snön och höll fast hunden, som morrade och gnällde och spjärnade emot.

82Men det var allt vad lian kunde göra, hålla armarna om hunden och sitta där. Han förstod att han inte kunde döda hunden. Det fanns ingen möjlighet att göra det. Med sina hjälplösa händer kunde han varken dra eller hålla fast sin slidkniv eller strypa djuret. Han släppte det, och det rusade sin väg med svansen mellan benen, alltjämt morrande. Hunden stannade på fyrtio fots avstånd och iakttog honom nyfiket med spetsade öron. Mannen tittade ner på sina händer för att se efter var de voro och fann att de hängde där nere på armarna. Det föreföll honom egendomligt att man måste använda ögonen för att ta reda på var händerna voro. Han började slå armarna i kors över bröstet och bulta sig i sidorna med händerna. Det gjorde han i fem minuter med våldsam kraft, och hans hjärta pumpade ut så mycket blod upp till ytan att skälvningen upphörde. Men han kände ingenting i sina händer. Han hade en förnimmelse av att de hängde som vikter nedanför hans armar, men då han försökte analysera denna förnimmelse, försvann den.

Han greps av en viss dödsfruktan, dov och tryckande. Den blev våldsam då han förstod att det här inte bara var fråga om att förfrysa fingrar och tår eller att för-lorä händer och fötter, utan att det gällde liv och död och att han ej hade något hopp. Det slog honom med en panisk fasa, och han började springa utmed flodbädden på den gamla nästan osynliga vägen. Hunden slöt sig till honom och höll sig tätt efter. Han sprang blindt, på måfå, i en skräck sådan han aldrig förr känt i sitt liv. Efterhand, medan han pulsade genom snön, började han se föremålen igen — åns stränder, de gamla hopvräkta trädstammarna, de avlövade asparna och

83himlen. Han kände sig bättre sedan han sprungit. Han darrade ej. Om han fortfor att springa, skulle hans fötter kanske tina upp, och i alla händelser, om han sprang tillräckligt långt, skulle han komma till lägret och kamraterna. Han skulle naturligtvis bli av med några fingrar och tår och en del av sitt ansikte, men kamraterna skulle ta hand om honom och rädda vad som fanns kvar av honom då han kom dit. Men på samma gång hade han en annan tanke som sade honom att han aldrig skulle komma till lägret och kamraterna, att det var för många mil dit, att förfrysningen hade för starkt grepp i honom och att han snart skulle ligga där stel och död. Den tanken höll han i bakgrunden och vägrade att inlåta sig på den. Ibland trängde den sig fram och pockade på att göra sig

hörd, men han visade den tillbaka och bemödade sig att tänka på annat.

Det föreföll honom egendomligt att han kunde springa alls på fötter som voro så förfrusna att han ej kände dem då han satte dem i marken och de togo emot hans kroppstyngd. Han tyckte själv att han svävade fram över jorden och ej berörde marken. Han hade någon-städes sett en bevingad Mercurius, och han undrade om Mercurius kände det som han, då han svävade öVer jorden.

Hans idé att springa tills han kom till lägret och kamraterna hade en svag punkt: han orkade icke. Flera gånger snavade han, och slutligen vacklade han och föll. Då han försökte resa sig, var det förgäves. Han beslöt sig för att sitta och vila, och nästa gång skulle han bara gå, alltjämt gå. Medan han satt där och fick tillbaka andedräkten, lade han märke till att hankände det riktigt varmt och behagligt. Han darrade ej, och han tyckte till och med att han hade fått en varm glöd i bröstet och kroppen. Men då han rörde vid näsa och kinder, hade de ingen känsel. De skulle ej tina upp om han sprang aldrig så. Ej heller hans händer och fötter. Sedan kom han på den tanken att förfrysningen måste hålla på att sprida sig till andra delar av kroppen. Han försökte hålla denna tanke ifrån sig, glömma den, tänka på något annat; han märkte vilken panikartad känsla den åstadkom, och han var rädd för panik. Men tanken höll envist i sig, tills den framkallade en vision av hans egen kropp, helt och hållet förf rusen. Nej, det här dugde inte . . . han började åter med en vild språngmarsch framåt vägen. En gång saktade han farten och gick, men tanken på att förfrysningen spred sig tvingade honom att springa igen.

Och hela tiden sprang hunden med honom, hack i häl. Då han stupade ännu en gång, svepte den svansen om frambenen och satte sig framför honom och såg på honom i nyfiken spänning. Djurets värme och trygghet retade honom, och han svor över hunden, tills denne inställsamt lade ner öronen. Denna gång kom skälvningen fortare över mannen. Han höll på att ge tappt i sin strid mot kölden. Den kröp in i hans kropp från alla håll. Tanken på den drev upp honom igen, men han sprang inte mer än hundra fot, då stapplade han och föll framstupa. Det var hans sista panik. Då han återfått andedräkten och självbehärskningen, satte han sig upp, och nu fick han en förnimmelse av att han borde möta döden med värdighet. Men denna förnimmelse tog sig ej uttryck i de ordalagen. Hans

85idé var att han burit sig fånigt åt som ränt omkring som en kyckling med avhugget huvud — det var den bild som dök upp för honom. Nåja, han måste frysa ihjäl, och då kunde han lika gärna göra det anständigt. Med detta nya själslugn kom också den första dåsigheten. En god idé, tyckte han, att sova sig in i döden. Det var som att ta in ett bedövande medikament. Att förfrysa var inte så svårt som folk trodde. Det fanns en mängd långt värre dödssätt.

Han föreställde sig hur kamraterna skulle hitta hans lik i morgon. Plötsligt var han midt ibland dem, gick på vägen och sökte efter sig själv. Och alltjämt i sällskap med dem vek han om en vägkrök och träffade på sig själv liggande i snön. Han hörde ej längre samman med sitt jag, han var utanför sig själv, stod tillsammans med kamraterna och såg på sig själv i snön. Det var verkligen kallt, tänkte han. Då han kom tillbaka till Förenta staterna, skulle han kunna tala om för folk vad verklig köld var. Sedan tyckte han sig se den gamle erfarne kamraten vid Sulphur-Creek. Han såg honom alldeles tydligt, varm och belåten, blossande på sin pipa.

»Du hade rätt, min gubbe lilla, du hade rätt», mumlade mannen till den erfarne vid Sulphur-Creek.

Sedan dåsade mannen in i den behagligaste och mest stärkande sömn han någonsin tyckte sig ha varit med om. Hunden satt och såg på honom och väntade. Den korta dagen slutade i en lång, enformig skymning. Det såg inte ut som om någon eld skulle bli uppgjord, och dessutom hade hunden aldrig i sitt liv sett en mänska sitta så där i snön utan att göra upp eld. Då skymningen tätnade, tog hundens längtan efter eld överhand,

86och oupphörligt trampande med framfötterna gnällde han tyst och lade sedan ner öronen som om han väntat stryk av sin herre. Men mannen teg. Sedan gnällde hunden högre. Och om en stund kröp han tätt intill mannen och kände lukten av döden. Han reste ragg och drog sig baklänges. Han satt kvar en stund till och tjöt mot stjärnorna som hoppade och dansade och lyste klart på den kalla himlen. Sedan gav han sig i väg och travade uppåt stigen åt det välbekanta lägret, där det fanns andra matudelare och eldtändare.

87SVARTFLÄCK.

Jag har inte längre så höga tankar om Stephen Mackaye, fastän jag förr har hållit så mycket på honom. Jag vet nog att jag på den tiden var mera fästad vid honom än om han varit min egen bror. Om jag någonsin mera träffar Stephen Mackaye, svarar jag inte för vad jag gör. Det går över mitt förstånd att en man, med vilken j ag delat proviant och sovfiltar och med vilken jag färdats med hundspann över Chilcoot, artat sig på det sättet. Jag uppfattade alltid Steve som en hedersman, en god kamrat utan ett jota av någonting hämndlystet eller elakt i sin natur. Aldrig mera skall jag tro på mitt omdöme om människor. Jag skötte ju den där mannen under en tyfoidfeber, vi svälte tillsammans vid Stewarts källfloder, och han räddade mitt liv på Little Salmon. Och nu, efter alla de år vi ha varit tillsammans, kan jag inte säga något annat om Stephen Mackaye än att han är den lump-naste människa jag någonsin träffat på.

Vi foro till Klondike under höstrusningen 1897, och vi gåvo oss ut för sent för att komma över Chilcoot-passet före köldens inbrott. En del av vägen buro vi vår utrustning på ryggen, då det började snöa så smått, och sedan måste vi köpa hundar för att frakta den med släde den återstående delen av vägen. Det

88var så vi kommo att få den där Svartfläck. Hundar voro dyra, och vi betalade hundratio dollars för honom. Det såg han ut att vara värd. Jag säger säg ut, ty han var en av de vackraste hundar jag någonsin sett. Han vägde sextio skålpund och tycktes ha alla en präktig slädhunds egenskaper. Vi kunde aldrig komma under fund med hans ras. Han var ingen varghund, ingen Malemute- eller Hudson-Bay-hund; han liknade alla dessa raser och liknade på samma gång ingen av dem, och till råga på allt hade han någonting av europeisk hund, ty på ena sidan, midt i det gula, bruna, röda och smutsvita som var hans övervägande färg, hade han en kolsvart fläck stor som ett vattenämbar. Det var därför vi kallade honom Svartfläck.

Han hade verkligen utseendet för sig. Då han var i god kondition, kunde man riktigt se hur hans muskler svällde. Han såg starkare ut än någon hund jag har sett i Alaska, och klokare också. Då man såg honom, kunde man tro att han orkade dra lika mycket som tre lika stora hundar som han. Det kunde han kanske, men aldrig såg jag det. Hans klokhet var riktad åt ett helt annat håll. Han kunde stjäla och skaffa sig mat med fulländat mästerskap; han hade en rent av hemsk instinkt att kunna gissa när det skulle arbetas och att smita i rätta ögonblicket, och i fråga om att låta tappa bort sig men bli återfunnen hade han rent av ett slags inspiration. Men då det gällde arbete var det hjärtskärande att se hur denna intelligens sipprade ut ur honom så att han bara blev en klump dallrande och dumt gelé.

Ibland tror jag att det inte var dumhet. Han var kanske, liksom åtskilliga människor jag känner, för

89klok för att arbeta. Det skulle inte förvåna mig om han lassade allt arbetet på oss just tack vare sin intelligens. Han hade kanske funderat på saken och kommit till det resultatet att ett kok stryk då och då och intet arbete var betydligt att föredra framför att arbeta alltjämt och slippa stryk. Han var tillräckligt intelligent för att räkna ut det. Jag har minsann suttit och sett in i den hundens ögon tills det gick kalla rysningar över ryggraden och märgen sjöd som jäst, så intelligent sr g han ut. Jag kan inte finna nog starka uttryck för hans intelligens. Den är höjd över alla ord. J ag säg den, det är nog av det. Ibland var det som att blicka in i en människosjäl, då man såg in i hans ögon; och vad jag såg där skrämde mig och framkallade hos mig själv alla möjliga idéer om reinkarnation och allt sådant där. Jag vill påstå att jag såg en skymt av något upphöjt i det där djurets ögon; de hade något att förkunna, men jag var själv för obetydlig att uppfatta det. Vad det än var (jag vet att jag nu gör mig löjlig), så gick det över min horisont. Jag kan inte ge en antydan om vad jag såg i den där hundens ögon; det var varken ljus eller färg, det var något som rörde sig, drog sig inåt, då si älva ögonen inte rörde sig. Och jag såg nog inte heller att det rörde sig, jag hade bara en känsla av att det rörde sig. Det var ett uttryck

— det var just vad det var —, och det fick jag ett intryck av. Nej, det var inte bara ett uttryck, det var mer än så. Jag vet inte vad det var, men det gav mig i alla fall en känsla av att jag var besläktad med honom. Nej, ingen sentimental känsla av frändskap. Det var snarare jämlikhet det gällde. De där ögonen sågo aldrig bedjande ut som en hjorts De trotsade.

90Nej, det var inte trots. Det var bara ett lugnt medvetande av jämlikhet. Och jag tror inte att det var avsiktligt. Min tro är att det var omedvetet hos honom. Det fanns där emedan det fanns där, och han kunde inte rå för att det lyste fram. Nej, jag menar inte lyste. Det lyste inte, det rörde sig. Jag vet att jag pratar dumheter, men om ni hade sett in i det där djurets ögon som jag gjorde, skulle ni ha förstått mig. Steve hade samma uppfattning som jag. Jag försökte ta livet av Svartfläck en gång — han gjorde oss ingen nytta, och så kom jag på den idén. Jag ledde honom med mig ut i småskogen, och han följde med långsamt och motvilligt. Han visste vad som förestod. J ag stannade på ett lämpligt ställe, satte min fot på repet och tog fram min stora revolver. Och hunden satte sig ner och såg på mig. Han bad inte, som sagt. Han bara tittade. Och jag såg allehanda obegripliga saker röra sig, ja röra sig, i hans ögon. Jag såg dem inte röra sig, jag trodde att jag såg dem, ty som jag redan sagt, det var nog bara en föreställning hos mig. Och kan man tänka sig, det tog alldeles makten ifrån mig. Det var som att döda en människa, en tänkande, modig man som tittade helt lugnt på revolvern som om han velat säga: Vem är rädd, tror

ni? Och den där förkunnelsen tycktes mig nu vara så nära att jag, i stället för att spänna hanen fort, hejdade mig för att se om j ag kunde uppfatta det där som ögonen hade att förkunna. Där var det nu, midt för mig, det strålade fram ur hans ögon. Och så var det för sent. Jag blev rädd. Jag darrade i hela kroppen och fick en nervös känsla i maggropen som framkallade kväljningar. Jag satte mig bara ner och tittade på hunden,

91och han tittade på mig så att jag trodde jag skulle bli tokig. Vill ni veta vad jag gjorde? Jag sänkte revolvern och sprang tillbaka till lägret och kände mig riktigt rädd för Vår herre. Steve skrattade åt mig. Men jag vill påpeka att Steve ledde ut Svartfläck i skogen en vecka därefter för samma ändamål och att Steve kom tillbaka ensam — men om en liten stund kom Svartfläck också tillbaka.

I alla händelser ville inte Svartfläck arbeta. Vi betalade hundratio dollars för honom ur vår magra plånbok, och han ville inte arbeta. Han gick till och med alltid med slaka draglinor. Steve förmanade honom första gången vi spände för honom, och han ryckte till litet, det var alltsammans. Men inte spände han draglinan, tycker någon det. Han bara stod stilla och dallrade som ett gelé. Steve gav honom en släng med piskan. Han gnällde, men tog inte i ett dyft. Steve gav honom en litet hårdare klatsch, och han tjöt

— ett riktigt långt vargtjut. Sedan blev Steve ursinnig och gav honom ett halvt dussin rapp, och jag kom springande från tältet.

Jag sade Steve att han var brutal mot hunden, och vi växlade några skarpa ord — det var första gången. Han kastade piskan i snön och gick ursinnig sin väg. Jag tog upp den och fortsatte. Svartfläck darrade och slank hit och dit och hukade sig ner innan jag någonsin svängt piskan, och vid första rappet av den tjöt han som en fördömd. Sedan lade han sig ner i snön. Jag satte fart i de andra hundarna, och de släpade honom med sig medan jag bearbetade honom med piskan. Han rullade över på rygg och drogs framåt med alla fyra benen sprattlande i luften och själv tjutande som

92om han gått genom en korvmaskin. Steve kom tillbaka och skrattade åt mig, och jag bad om ursäkt för vad jag hade sagt.

Det var omöjligt att få Svartfläck till att arbeta, men i stället var han den värsta storätare jag någonsin har sett. Till på köpet var han en ofantligt slipad tjuv. Det fanns ingen möjlighet att överlista honom. Vid mången frukost gingo vi miste om vår skinka emedan Svartfläck hade hållit sig framme först. Och det var för hans skull vi nästan svälte ihjäl under färden utmed Stewart. Han tänkte ut ett sätt att bryta sig in i vårt matförråd, och vad han inte åt upp hamnade i de andra hundarnas magar. Men han var opartisk. Han stal från alla. Han hade ingen ro i kroppen, var alltid sysselsatt med att snoka omkring, var alltid på väg hit eller dit. Och det fanns intet läger inom fem mils omkrets som han inte plundrade. Det värsta var att de alltid vände sig till oss och fordrade att vi skulle betala hans restauranträkning, vilket var rättvist, ty det var landets lag, men det var väldigt svårt för oss, i synnerhet under den första vintern på Chilcoot, då man ansatte oss hårdt och lät oss betala hela skinkor och sidfläsk som vi aldrig ätit upp. Han kunde slåss också, den där Svartfläck. Han kunde göra allting utom att arbeta. Han drog aldrig så mycket som ett skålpunds vikt, men han var kaxe över hela spännet. Det var riktigt lärorikt att se hur han kuschade hundarna. Han tyranniserade dem, och det var alltid en eller flera av dem som hade färska märken

efter hans huggtänder. Men han var mer än en tyrann. Han var inte rädd för någon fyrbent varelse, och jag har sett honom gå ensam, utan någon utmaning, mot ett

93främmande hundkoppel och hålla stånd mot allesammans. Jag har ju sagt att han kunde äta? En gång ertappade jag honom med att äta upp hundpiskan. Det var styvt gjort. Han började med snärten, och då jag kom på honom, hade han hunnit till handtaget, och ännu ämnade han inte sluta.

Men han såg präktig ut. Efter den första veckan sålde vi honom för sjuttiofem dollars till ridande polisen. De hade vana hunddressörer, och vi visste att då han hade tillryggalagt de sex hundra milen till Dawson skulle han bli en bra dragare. Jag säger att vi visste, ty då höllo vi just på att känna till Svartfläck. Litet längre fram voro vi ej nog oförståndiga att tro att vi visste någonting angående honom. En vecka därefter väcktes vi på morgonen av det värsta hundslagsmål vi någonsin hade hört. Det var Svartfläck som kommit tillbaka och tagit spännet i upptuktelse. Det blev en ganska ledsam frukost för oss, må ni tro, men vi kryade upp oss ett par timmar därefter då vi sålde honom till en regeringskurir som var på väg till Dawson med officiella depescher. Det dröjde bara tre dagar innan Svartfläck kom tillbaka och som vanligt firade sin återkomst med ett väldigt slagsmål. Sedan vi fått våra foror över passet, till-bragte vi vintern och våren med att frakta andras grejor, och vi förtjänade bra. Vi förtjänade också på Svartfläck. Vi sålde honom tjugu gånger så visst som en. Han kom alltid tillbaka, och ingen fordrade igen pengarna. Vi frågade inte efter pengarna. Vi skulle ha betalat en vacker summa till vem som hade befriat oss ifrån honom för intet. Vi måste göra oss av med honom, och vi kunde inte skänka bort honom, ty det

94hade sett misstänkt ut. Men han var så vacker att vi aldrig hade svårt för att få sälja honom. »Han är inte dresserad», sade vi, och de betalade vad som helst för honom. Vi sålde honom så billigt som för tjugufem dollars, och en gång fingo vi hundrafemtio för honom. Den köparen kom själv och lämnade igen honom och ville inte ta tillbaka pengarna, och han skällde ut oss alldeles ohyggligt. Han sade att det var en god affär att ha betalat ut så mycket för att få säga oss vad vi gingo för, och vi tyckte att han hade så rätt att vi inte sade ett knyst emot honom. Men ännu i denna dag har jag inte riktigt fått tillbaka all den självaktning jag hade innan den mannen hade sagt mig sitt hjärtas tankar.

Då isen gick av sjöarna och floden, lastade vi vår utrustning på en Bennettsjö-båt och begåvo oss på väg till Dawson. Vi hade en bra uppsättning hundar, och naturligtvis läto vi dem följa med den övriga lasten. Svartfläck var med — det var omöjligt att bli av med honom, och ett halvtjog gånger den första dagen vräkte han någon av hundarna överbord medan han slogs med dem. Det var trångt om utrymmet, och han tyckte inte om att man trängde sig inpå honom.

»Den där hunden behöver svängrum», sade Steve andra dagen. »Låt oss sätta honom i land.»

Det gjorde vi; vi styrde in båten till Caribou Crossing för att han skulle hoppa i land. Två av de andra hundarna, präktiga djur, följde med honom, och vi förspillde två hela dagar med att försöka få tag i dem. Vi sågo dem aldrig mer, men det lugn och den lättnad vi kände gjorde att vi instämde med den där mannen, som inte hade velat ha sina pengar tillbaka, att vi hade

95gjort en god affär. För första gången på flera månader skrattade, visslade och sjöngo Steve och jag. Vi voro glada som lärkor. De dystra dagarna voro över. Det var slut med den ohyggliga drömmen. Svartfläck var borta.

Tre veckor därefter stodo Steve och jag en morgon på stranden vid Dawson. En liten båt från Bennett-sjön lade just till. Jag såg att Steve ryckte till, och jag hörde honom säga något som inte var vackert och inte heller lågmält. Jag tittade, och där satt Svartfläck i fören av båten med spetsade öron. Steve och jag smeto ögonblickligen som ptyglade hundrackor, som fega pultroner, som om vi smugit oss undan för polisen. Det var just vad polislöjtnanten tänkte då han såg oss smita. Han trodde att det var poliskonstaplar i båten och att det var oss de sökte. Han stannade ej kvar där nere för att ta reda på den saken, utan följde efter oss och fick oss fast i ett hörn i en krogsal. Det blev ett komiskt uppträde, ty vi vägrade att gå ner till båten och träffa Svartfläck, och till sist lät han en annan polisman bevaka oss medan han gick ner till båten. Sedan vi klarat oss ifrån honom, gingo vi hem till vår bostad, och då vi kommo dit, satt Svartfläck på farstukvisten och väntade på oss. Men hur kunde han veta

att vi bodde där? Det fanns fyrtio tusen människor i Dawson den sommaren, och hur kunde han leta sig fram till vår hydda bland alla de andra? Hur visste han alls att vi voro i Dawson? Det får ni själv svara på. Men glöm inte att jag har talat om hans intelligens och det där underbara som jag hade sett glimma i hans ögon.

Nu var det inte möjligt att bli av med honom Det

96var för många i Dawson som hade köpt honom uppe på Chilcoot, och historien hade spridts. Ett halvt dussin gånger satte vi honom ombord på ångbåtar som gingo nedåt Yukon, men han gick bara i land vid första till-läggsplats och travade tillbaka längs stranden. Vi kunde inte sälja honom, vi kunde inte döda honom (både Steve och jag hade försökt), och ingen annan kunde döda honom. Hans liv var förhäxat. Jag hade sett honom gå åt i ett hundslagsmål på stora gatan med femtio hundar över sig, och då de åtskildes, stod han där på alla fyra oskadd, medan två av hundarna som han haft över sig lågo döda.

Jag såg honom stjäla en älgstek ur major Dinwiddies skafferi så tung att han nätt och jämnt med ett skutt kunde rädda sig undan mrs Dinwiddies indianska köksa som var efter honom med en yxa. Då han sprang uppför backen sedan indianskan givit tappt, kom major Dinwiddie själv ut och fyrade av sitt Win-chestergevär. Han sköt bort alla sina patroner, men träffade inte Svartfläck en enda gång. Sedan kom en polis och arresterade honom för att han hade skjutit inom stadens område. Dinwiddie erlade sin plikt, och Steve och jag betalade honom för älgskinkan efter en dollar skålpundet med ben och allt. Det var precis så mycket som han hade givit för den. Köttet var dyrt det året.

Jag berättar bara vad jag har sett med mina egna ögon. Och nu skall jag tala om något mera. Jag såg Svartfläck gå ner sig i en vak. Isen var tre och en halv fot tjock, och strömmen sög ner honom som ett halmstrå. Tre hundra meter längre ner var den stora vaken som hörde till sjukhuset. Svartfläck

Solguld. 7.

97kravlade sig upp vid sjukhusets vak, slickade vattnet av sig, bet sönder isen som hade bildat sig mellan hans tår, travade uppför strandbanken och klådde upp en stor newfoundländare som tillhörde guldkommissio-nären.

Om hösten 1898 stakade Steve och jag oss uppför Yukon stras innan isen lade sig; vi ämnade oss till Stewartfloden. Vi togo hundarna med oss, alla utom Svartfläck. Vi tyckte att vi hade fött honom tillräckligt länge. Han hade kostat oss mera tid och besvär och pengar och mat än vi hade fått genom att sälja honom på Chilcoot — i synnerhet mat. Steve och jag bundo honom alltså vid hyddan och gåvo oss av. Vi slogo läger den natten vid mynningen av Indianfloden, och Steve och jag voro själaglada över att ha blivit honom kvitt. Steve var en lustig kurre, och jag satt just under filtarna och skrattade då det kom som en cyklon över lägret. Svartfläcks sätt att göra schock på våra hundar och ge dem kvitto var rent av hårresande. Hur hade han kommit lös? Det får ni själv tänka ut. Jag har ingen förklaring att ge. Och hur kom han över Klondikefloden? Det är också en fråga. Och hur visste han att vi hade farit uppför Yukon? Ser ni, vi färdades på vattnet, och han kunde inte vädra i våra spår. Steve och jag började bli vidskepliga tack vare den där hunden. Han gjorde oss nervösa, och oss emellan sagt, vi voro litet rädda för honom.

Då vi kommo till mynningen av Hendersonån, började det frysa på, och vi sålde honom för två säckar mjöl till en espedition som skulle uppför White River för att söka kopparmalm. Hela den expeditionen

98omkom. Intet spår, inte så mycket som ett hår efter människor, hundar och slädar, kom någonsin i dagen. De voro alldeles försvunna. Det blev ett av mysterierna i landet. Steve och jag knogade i väg uppför Stewart, och sex veckor därefter kom Svartfläck kravlande in i lägret. Han var ett vandrande skelett och kunde nätt och jämnt släpa sig fram, men dit kom han. Och nu vill jag veta, vem hade talat om för honom att vi farit uppför Stewart? Vi kunde ju ha begivit oss till tusen andra ställen. Hur visste han det? Tala om det för mig, så skall jag sedan tala om det för er.

Omöjligt att bli av med honom. I Mayo slogs han med en indianhund. Indianen som rådde om hunden högg efter Svartfläck med en yxa, men bommade och slog ihjäl sin egen hund. Tala inte om häxeri och att trolla kulor ur deras bana — jag för min del anser det betydligt svårare att göra trollkonster med en yxa som svänges av en

indian. Och jag såg med mina egna ögon hur det gick till. Den där indianen ville inte döda sin egen hund. Förklara mig det.

Jag talade om att Svartfläck bröt sig in i vårt matförråd. Det hade så när blivit vår död. Där fanns inte mera villebråd att skjuta, och kött var det enda vi hade att leva av. Älgarna hade dragit sig undan flera hundra mil, och indianerna hade följt efter dem. Där stodo vi nu. Våren var i annalkande, och vi måste vänta tills floden bröt upp. Vi blevo ganska magra innan vi beslöto oss för att äta upp hundarna, och vi bestämde oss för att äta upp Svartfläck först. Vet ni vad hunden gjorde? Han smet. Hur kunde han veta att vi ämnade äta upp honom? Vi sutto uppe om nätterna och väntade på honom, men han kom

99

ialdrig tillbaka, och vi åto upp de andra hundarna. Vi åto upp hela spännet.

Och nu kommer finalen. Ni vet hur det går till då en stor flod bryter upp och några billioner ton is kommer drivande, hopar sig och brottas och mal. Just under det Stewart bröt upp med buller och dån, fingo vi sikte på Svartfläck midt ute i det värsta. Han hade ryckts med just då han försökte ta sig i land nå-gonstädes där uppåt floden. Steve och jag tjöto och skreko och sprungo av och an på stranden och singlade med våra hattar i luften. Ibland hejdade vi oss och togo varandra i famn, så överlyckliga voro vi för att det nu skulle bli slut med Svartfläck. Han hade alls ingen utsikt att rädda sig. Nej, inte tusendelen av en möjlighet. Sedan isen gått stego vi i en kanot och paddlade ner till Yukon och utför Yukon till Dawson, och vi rastade en vecka för att äta upp oss litet i hyddorna vid mynningen av Henderson ån. Men då vi lade till vid kajen i Dawson, satt Svartfläck där och väntade på oss med spetsade öron; han viftade med svansen, skrattade med munnen och välkomnade oss på det allra hjärtligaste. Hur kom han ur isen? Hur visste han att vi skulle komma till Dawson just i den minuten, så att han kunde sitta där på kajen och vänta på oss?

Ju mera jag tänker på Svartfläck, desto mera blir jag övertygad om att det finns saker och ting här i världen som ligga utanför vetenskapens område. Svartfläck kan inte förklaras med några av vetenskapens hjälpmedel. Det är väl ett psykiskt fenomen eller mysticism och en stark dosis teosofi. Klondike är ett bra land. Jag kunde ha varit där än och blivit

ioomillionär, om inte Svartfläck hade varit. Han irriterade mig. Jag stod ut med honom i sammanlagt två år, men sedan var väl min motståndskraft bruten. Det var sommaren 1899 som jag gav mig av. Jag sade ingenting till Steve. Jag bara smet. Men jag gjorde i alla fall rätt för mig. Jag skrev en biljett till Steve och lade in litet råttgift i den och sade honom vad han skulle göra med det. Jag hade blivit ben och skinn tack vare Svartfläck, och jag var så nervös att jag hoppade högt och såg mig omkring, fast det inte fanns en själ i närheten. Men det var förvånande så fort jag kryade till mig, då jag blev honom kvitt. Jag fetmade tjugu skålpund innan jag kom till San Francisco, och då jag for över med färjan till Oakland var jag mig lik igen, så att till och med min hustru inte kunde se att jag var det ringaste förändrad.

Steve skrev till mig en gång, och han lät förargad i brevet. Han tycktes ha tagit illa upp att jag hade lämnat honom tillsammans med Svartfläck. Han talade också om att han hade användt råttgiftet enligt föreskrift men att det inte gjorde någon verkan. Ett år gick. Jag satt på kontoret igen och blomstrade på allt vis — jag hade till och med blivit litet korpu-lent. Då kom Steve. Han sökte inte upp mig. Jag läste hans namn på passagerarelistan och undrade varför han inte kom. Men jag behövde inte undra länge. Jag steg upp en morgon och fann Svartfläck bunden vid min grindstolpe där han inte tillät mjölkbudet att komma fram. Steve for norrut samma morgon, fick jag veta. Jag lade inte på hullet vidare. Min hustru övertalade mig att köpa honom ett halsband med adressplåt, och inom en timme visade han

101sin tacksamhet genom att bita ihjäl hennes favorit, den persiska katten. Det finns ingen möjlighet att bli av med Svartfläck. Han kommer att vara hos mig tills jag dör, ty själv dör han aldrig. Jag har inte längre så god aptit sedan han kom, och min hustru säger att jag är retlig. I går kväll gick Svartfläck in i mrs Harveys hönshus (Harvey är min närmaste granne) och dödade nitton av hennes rashöns. Dem får jag betala. Mina grannar på

andra sidan kommo i gräl med min hustru och flyttade. Det var Svartfläck som var anledningen. Och det är därför jag är så besviken på Stephen Mackaye. Jag hade ingen aning om att han var en sådan lumpen människa.

102MARCUS 0'BRIENS FÖRSVINNANDE.

»Det är domstolens utslag att ni skall försvinna från lägret... på vanligt sätt, min herre, på vanligt sätt.»

Domaren Marcus 0'Brien var tankspridd, och Muc-luc-Charley knuffade honom i sidan. Marcus 0'Brien klarade strupen och fortfor:

»På grund av den svåra förseelsen och de förmildrande omständigheterna är det domstolens åsikt och utslag att ni skall förses med tre dagars proviant. Det räcker nog, tänker j ag.»

Arizona-Jack kastade en dyster blick ut över Yukon. Det var en uppsvälld, chokoladbrun flod, en mil bred och ingen visste hur djup. Marken där han stod låg vanligen ett dussin fot över vattnet, men floden brusade nu högt upp på strandbanken och slukade för varje minut små partiklar av marken där uppe. De slukades av de bruna virvlarnas otaliga gapande munnar och försvunno. Några tum till och Red Cow skulle vara översvämmat.

»Det duger inte», sade Arizona-Jack buttert. »Tre dagars proviant är inte tillräckligt.»

»Tänk på Manchester», svarade Marcus 0'Brien gravitetiskt. »Han fick inte alls någon proviant.»

»Och de påträffade hans kvarlevor strandade i Lower River och halvt uppätna av hundar», svarade

103Arizona-Jack. »Och han begick sitt mord utan att ha blivit retad till det. Joe Deeves gjorde ingenting, han sa' inte ett muck, och bara för att hans mage var på obestånd flög Manchester på honom och gjorde å' med honom. Ni är inte rättvis mot mig, 0'Brien, det säger jag er rent ut. Ge mig en veckas proviant, så kanske jag till och med kan dra mig ur spelet. Tre dagars proviant, så kanske j ag vinner.»

»Varför slog ni ihjäl Ferguson?» frågade 0'Brien. »Jag kan inte med sådana där omotiverade dråp. Och det skall bli slut på dem. Red Cow är minsann inte för överbefolkat. Det är ett hyggligt läger, och här har aldrig brukat vara några mord. Nu ha de blivit en epidemi. Jag tycker synd om er, Jack, men här måste statueras ett exempel. Ferguson retade er inte tillräckligt för att bli mördad.»

»Retade!» fnös Arizona-Jack. »Det där vet ni inte, 0'Brien, säger jag. Ni har ingen känsla för konst. Varför dödade jag Ferguson? Varför sjöng Ferguson: 'Ack, om jag vor' en liten fågel?' Det skulle jag just vilja veta. Svara mig på det. Varför sjöng han: 'Liten fågel, liten fågel?' En liten fågel var nog. Jag kunde ha stått ut med en liten fågel. Men han måste sjunga två små fåglar. Jag gav honom en chance. Jag gick till honom väldigt artigt och bad honom vänligt att avstå en liten fågel. Jag underhandlade med honom. Det finns vittnen som kunna intyga det.»

»Och Feiguson sjöng just inte som en näktergal», sade någon i hopen.

0'Brien föreföll tveksam.

»Har man inte rättighet att ha konstsinne?» frå-

104gade Arizona-Jack. »Jag varnade Ferguson. Det var att göra våld på min natur att längre höra på hans små fåglar. Det finns så ömtåliga musikkännare att de skulle mörda för mycket mindre än jag gjorde det. Jag är villig att plikta för att jag har haft artistiska känslor. Jag kan ta in medikamenter och slicka skeden, men tre dagars proviant är alldeles för knalt, det är hela saken, och jag anmäler härmedelst min protest. Gå på med begravningen.»

0'Brien tvekade fortfarande. Han tittade frågande på Mucluc-Charley.

»Jag skulle vilja säga, herr domare, att tre dagars proviant kanske ä' litet strängt», sade den senare, »men det är ni som sköter ruljangsen. Då vi valde er till domare här, kom vi överens om att underkasta oss edra utslag, och det ha vi verkligen gjort och ämna så göra allt fortfarande.»

»Jag har kanske varit litet sträng, Jack», sade

0’Brien i urskuldande ton, »jag är så utledsen på de här dråpen, och jag är villig att tillerkänna er en veckas proviant.» Han klarade högtidligt strupen och såg sig käckt omkring. »Och nu är det bäst att den här saken blir utagerad. Båten ligger färdig. Gå och skaffa provianten, Leclaire. Vi ska betala den sedan.»

Arizona-Jack såg tacksam ut, mumlade något om »förbannade små fåglar » och gick sedan ombord på den öppna båten som låg och gned sig otåligt mot strandbanken Det var en stor eka byggd av grova furuplankor sågade för hand i skogarna vid Lindermansjön, några hundra mil högre upp, vid foten av Chilcoot. I båten lågo ett par åror och Arizona-Jacks filtar.

105Leclaire kom med provianten i en mjölsäck och förde den ombord. Därunder viskade han:

»Jag har givit dig rikligt mål, Jack. Du gjorde det därför att han retade dig.»

»Loss!» ropade Arizona-J ack.

Någon lossade trossen och kastade den i båten. Strömmen tog ekan och virvlade bort den. Mördaren besvärade sig inte med att ro, han satt i aktern och rullade en cigarrett. Då den var färdig, strök han eld på en sticka och tände den. De som stodo på stranden och tittade sågo små rökvirvlar. De stodo kvar på stranden tills båten försvann ur sikte vid en krök en halv mil nedåt floden. Rättvisa var skipad.

Invånarna i Red Cow stiftade lag och utförde domar utan det söl som är något utmärkande för den verkliga civilisationen. Det fanns inga andra lagar vid Yukon än dem de stiftat själva. Sådant måste de göra på egen hand. Det var i de avlägsna dagar då Red Cow blomstrade vid Yukon — 1887 — och Klondike och rusningen dit ännu tillhörde en oanad framtid. Folket i Red Cow visste ej ens om deras läger låg i Alaska eller i Nordvästterritoriet, om de levde under stjärnbaneret eller den brittiska flaggan. Ingen inspektör hade ännu förirrat sig dit och givit dem latitud och longitud. Red Cow låg någonstädes vid Yukon, det var allt vad de behövde veta. Vad flaggor beträffade stodo de utanför all jurisdiktion. Och i fråga om lagar befunno de sig i Ingenmansland.

De stiftade sina egna lagar, och det var mycket enkelt. Yukon utförde deras domar, över två tusen mil nedanför Red Cow föll Yukon ut i Berings hav genom ett hundra mil bredt delta. Var enda mil av dessa

106två tusen var vild ödemark. Där Porcupine föll ut i Yukon innanför polcirkeln fanns visserligen en av Hudsonbaybolagets handelsstationer. Men det var flera hundra mil dit. Det påstods också att det fanns missionsanstalter flera hundra mil längre bort. Men detta var endast rykten, folket i Red Cow hade aldrig varit där. De hade kommit ner till den ensliga platsen från Chilcoot och Yukons källor.

Folket i Red Cow fäste sig inte vid mindre förseelser. Att vara full och bråkig och begagna fula ord betraktades som en naturlig och obestridlig rättighet. Männen i Red Cow voro individualister och erkände endast två saker som heliga: egendom och liv. Där funnos inga kvinnor som kunde göra deras enkla moral invecklad. Det fanns bara tre stockhyddor i Red Cow, — de flesta av denna befolkning på fyrtio människor bodde i tält eller riskojor, och där fanns intet fängelse att stänga in missdådare i, ty invånarna hade för brådtom med att gräva guld och söka guld för att ta bort en dag till att bygga ett fängelse. Den viktiga proviantfrågan omöjliggjorde dessutom ett sådant tilltag. Då någon försyndade sig mot egendom eller människoliv kastades han alltså i en öppen båt och fick driva utför Yukon. Den kvantitet proviant han fick berodde av brottets betydenhet. En vanlig tjuv kunde få ända till två veckors proviant, men en ovanlig tjuv fick inte mer än hälften. En mördare fick alls ingen proviant. En som gjort sig skyldig till dråp fick proviant för tre dagar ä en vecka. Marcus 0’Brien hade valts till domare, och det var han som bestämde provianten. Den som bröt mot lagen fick stå sitt kast. Yukon förde bort honom, och antingen kom

107han till Berings hav eller också inte. Med några dagars proviant kunde han försöka slå sig fram. Ingen proviant var faktiskt detsamma som dödsstraff, men det fanns ändå en svag utsikt beroende på vad det var för årstid.

Efter att ha avgjort Arizona-Jacks öde och sett honom försvinna skingrades befolkningen och gick till sina arbetsplatser — utom Lockiga Jim som höll den enda faraobanken i hela Nordlandet och spekulerade i

inmutningar som bisysselsättning. Den dagen hände två anmärkningsvärda saker. Långt fram på förmiddagen gjorde Marcus 0’Brien ett kap. Han vaskade ut en dollar, halvannan dollar och två dollars ur tre vask-pannor å rad. Han hade träffat på ådern. Lockiga Jim tittade ner i hålet, vaskade några pannor själv och bjöd 0’Brien tio tusen dollars för alla rättigheter — fem tusen i guldstoft och i stället för de återstående fem tusen en halv part i hans faraobank. 0’Brien avslog anbudet. Han var här för att ta pengar ur jorden, förklarade han häftigt, och inte från sina medmänniskor. För resten tyckte han inte om farao. Och han uppskattade sitt fynd till betydligt mer än tio tusen.

Den andra anmärkningsvärda händelsen inträffade på eftermiddagen, då Siskiyou Pearly lade till med sin båt vid stranden och förtöjde den. Han kom direkt från den yttre världen och hade i sin ägo en fyra månader gammal tidning. Dessutom hade han ett halvt dussin fat whisky, alla adresserade till Lockiga Jim. Männen i Red Cow lämnade sitt arbete i sticket. De smakade på whiskyn å en dollar per glas, utvägd på Jims våg, och de diskuterade nyheterna. Och allt

108skulle ha varit godt och väl, om inte Lockiga Jim hade tänkt ut en olycksdiger plan som bestod i att först supa Marcus 0’Brien full och sedan köpa hans guldgruva av honom.

Den första delen av intrigen gick som en dans. Den började tidigt på kvällen, och klockan nio hade 0’Brien kommit till det sjungande stadiet. Han hakade sig fast med ena armen om Lockiga Jims hals och försökte sig till och med på avlidne Fergusons visa om de små fåglarna. Han ansåg sig kunna göra det tryggt, eftersom den enda mannen i lägret med konstsinne nu drev utför Yukon med en fart av fem mil i timmen.

Men den senare hälften av planen gick inte så bra i lås. Hur mycket whisky 0’Brien än kolkade i sig kunde han inte förmås att inse att det var hans oavvisliga vänskapsplikt att sälja sin inmutning. Han tvekade visserligen och stod då och då i begrepp att ge tappt. Men trots sitt omtöcknade tillstånd fnittrade han invärtes. Han genomskådade Lockiga Jims spel och var nöjd med de kort han hade på hand. Whiskyn var god. Den tappades från ett särskilt fat och var ofantligt mycket bättre än i de andra fem faten.

Siskiyou Pearly serverade drinkar i krogrummet åt Red Cows övriga befolkning, medan 0’Brien och Jim höllo sin affärsorgie i köket. Men det fanns ingenting småaktigt hos 0’Brien. Han gick ut i krogrummet och kom tillbaka med Mucluc-Charley och Percy Leclaire.

»Mina affärsrådgivare, affärsrådgivare», förklarade han i det han blinkade till dem och smålog helt oskyldigt mot Jim. »Har alltid litat på deras omdöme, all-

109tid. De ä' styva karlar. Ge dem litet eldvatten, Jim, och låt oss tala om saken.»

Det var början; men Lockiga Jim som gjort ett hastigt överslag av inmutningens värde och kom ihåg att den sista pannan han vaskat hade givit sju dollars, konstaterade att det var värdt whiskyn, om den också kostade en dollar glaset där ute i krogrummet.

»Jag lär nog inte gå in på affären», hickade O'Brien till sina båda vänner sedan han satt dem in i frågan. »Vem — jag? Skulle sälja för tio tusen dollars! Nej, pass. Jag vill gräva guldet själv, och se'n far jag ner till Vår herres land — södra Californien — det är rätta stället för mig att sluta mina dagar ... och se'n skall jag starta ... som jag sa' nyss, se'n skall jag starta ... vad var det jag sa' att jag skulle starta?

»En strutsfarm», föreslog Mucluc-Charley.

»Jaha, just det skall jag starta.» O'Brien rätade plötsligt upp sig och stirrade beundrande på Mucluc-Charley. »Hur visste du det? Jag har aldrig sagt det. Jag trodde bara att jag hade sagt det. Du kan läsa i ens ansikte, Charley. Ge oss ett glas till.»

Lockiga Jim fyllde på glasen och hade det nöjet att se whisky för fyra dollars försvinna, därav för en dollar i hans egen strupe, ty O'Brien höll styvt på att han skulle dricka lika ofta som hans gäster.

»Då är det bättre att ta pengarna nu», tyckte Leclaire. »Det drar om två år innan du hinner gräva ut hålet, och hela

den tiden kunde du ju kläcka ut små strutsungar och plocka fjädrar av de stora.»

O'Brien funderade över förslaget och nickade gillande. Lockiga Jim såg tacksamt på Leclaire och fyllde på glasen igen.

»Nej, håll!» sluddrade Mucluc-Charley, vars tunga började bli ostyrig och slå volter. »Som din biktfader — nej, vad pratar jag — som din broder — nej, i helvete heller!» Han tystnade och gjorde en paus för att ta ny sats. »Som din vän, affärsvän skulle jag säga, vill jag föreslå eller ... ta mig friheten så att säga att nämna ... j ag menar påpeka att det kanske finns flera strutsar. . . nej, i helvete heller!» Han stjälpte i sig ett nytt glas och fortfor med mera omtanke: »Vad jag syftar på är . . . vad syftar jag på?»

Han dunkade sig i huvudet ett halvt dussin gånger med handloven för att klara sina tankar. »Nu har jag det!» utbrast han triumferande. »Tänk om det finns klumpar för mer än tio tusen dollars i det där hålet!»

0’Brien, som tydligen varit nära att avsluta affären, kastade om.

»Storartat!» utbrast han. »Ypperlig idé. Det tänkte jag inte själv på.» Han gav Mucluc-Charley en varm handtryckning. »Präktig vän! Utmärkt rådgivare!» Han vände sig krigiskt mot Lockiga Jim. »Finns kanske hundratusen dollars i det där hålet. Du vill väl inte stjäla från din gamle vän, eller hur, Jim? Det vill du inte, ta mig fan. J ag känner dig . . . bättre än du själv, bättre än du själv. Ett glas till. Vi ä’ goda vänner allesammans, säger jag, allesammans. »

Och så fortgick det, och whiskyn gick, och Lockiga Jims förhoppningar gingo upp och ner. Leclaire rådde till att sälja genast och hade nästan fått den motsträvige 0’Brien över på sin sida, men så fingo Mucluc-Charleys mera frestande motskäl övertaget. Sedan var det Mucluc-Charley som framlade övertygande ar-

iiigument för försäljning och Percy Leclaire som höll hårdnackat emot. Om en liten stund var det 0’Brien själv som envisades att vilja sälja, medan båda vännerna under tårar och svordomar försökte övertala honom att låta bli. Ju mera whisky de drucko, desto livligare arbetade deras fantasi. Det var ett nyktert pro eller contra mot tjugu onyktra dito, och de hade så lätt för att övertyga varandra att de oupphörligt växlade ståndpunkt i diskussionen.

Men så begav det sig att både Mucluc-Charley och Leclaire voro fast övertygade om fördelarna av ögonblicklig försäljning, och de omkullkastade gladeligen 0’Briens invändningar lika fort som han ställde upp dem. 0’Brien blev desperat. Han hade slungat ut sitt sista argument och satt stum. Han kastade bedjande blickar på sina vänner som hade lämnat honom i sticket. Han sparkade Mucluc-Charley på smalbenet under bordet, men den klumpiga krabaten kom genast med ett nytt och ofantligt logiskt skäl för att sälj a. Lockiga Jim gick efter papper, penna och bläck och skrev ut försälj ningskontraktet. 0’Brien satt där med pennan i handen.

»Ge oss ett glas till», bad han. »Ett till innan jag skriver bort hundra tusen dollars.»

Lockiga Jim fyllde triumferande på glasen. 0’Brien sväljde sin whisky och lutade sig fram med trevande penna för att skriva sitt namn. Men innan han gjort mer än ett litet streck, sprang han plötsligt upp, eggad av en tanke som stod i strid med hans samvete. Han stod där och vaggade av och an framför dem, och hans ögon avspeglade tankeprocessen som försiggick bakom dem. Och nu lyckades han dra konklusionen. Ett

112skimmer av välvilja göt sig över hans ansikte. Han vände sig till faraobankören, fattade hans hand och sade högtidligt:

»Jim, dn är min vän. Här är min hand. Gamla gosse, jag skall inte göra det. Jag skall inte sälja. Jag vill inte stjäla från en vän. Inte en kotteskall nå’nsin kunna säga att Marcus 0’Brien lurade en vän på pengar för att vännen var drucken. Du är pirum, Jim, och jag vill inte stjäla från dig. Jag kom nyss att tänka på — jag hade inte tänkt på det förut — jag begriper inte hur det kommer sig, men jag hade inte tänkt på det förut. Nå, antag, Jim, min gamle vän, antag att det inte finns för tio tusen i hela den djäkla inmutningen. Då är du bestulen. Nej pass, jag vill inte göra det. Marcus O’Bien tar pengar ur marken, men inte ur sina vänners fickor.»

Percy Leclaire och Mucluc-Charley dränkte farao-bankörens invändningar i ett bifallssorl över dessa nobla, tänkesätt. De kastade sig över 0'Brien från var sin sida med armarna kärleksfullt om hans hals och sina munnar så fulla av ord att de ej kunde höra Jims erbjudande att sätta in en paragraf i kontraktet som föreskrev att om det inte fanns valuta för tio tusen i inmutningen skulle han få igen skillnaden mellan avkastningen och inköpspriset. Ju länge de talade, desto gråtmildare och noblare blev diskussionen. Alla lumpna motiv voro bannlysta. De voro en trio av filantroper som bemödade sig att rädda Lockiga J im undan honom själv och hans egen filantropi. De höllo styvt på att han var en filantrop. De vägrade att ett enda ögonblick ge insteg åt den tanken att det kunde finnas en enda tarvlig tanke i hela världen. De kravlade, klätt-

113

Solguld. 8.rade och klängde över höga moraliska platåer och bergskedjor eller dränkte sig i filosofiska hav av sentimentalitet.

Lockiga Jim svettades och ångade och slog i whisky. Han stod där med ett tjog argument på hand, men inte ett av dem hade något att göra med guldf}'ndigheten som han ville köpa. Ju längre de talade, desto längre bort kommo de från guldgruvan, och klockan två på morgonen erkände Lockiga Jim sig besegrad. Han ledde sina hjälplösa gäster, en i sänder, över köksgolvet och sköt ut dem genom dörren. 0'Brien kom sist, och där stodo de alla tre på farstukvisten med armarna om varandra till ömsesidigt stöd och vaggade av och an med gravitetisk min.

»Präktig affärsman du, Jim», sade 0'Brien. »Det är just i din stil — fin och ädel och frikostig gäst. . . gäst. . . gästfrihet. Det hedrar dig. Ingenting tarvligt och sniket hos dig. Som sagt...»

Men i det samma slog faraobankören igen dörren. De tre stodo ute på farstukvisten och skrattade hjärtligt. De skrattade en lång stund. Sedan försökte Mucluc-Charley att säga något.

»Komiskt. . . att skratta så här . . . men det var inte det jag ville säga. Min tanke var . . . vad var den? Jo, nu har jag det! Komiskt så idéer slinka undan. Gäckande idéer . . . jaga gäckande idéer — fin sport. Har du nå'nsin jagat hare, Percy, min gosse? Jag hade en hund — utmärkt harhund. Vad hette han? Minns inte namnet, hade aldrig något namn—glömt namnet — gäckande namn — j aga gäckande namn — nej, idéer — gäckande idéer, men nu har jag det — vad det var jag ville säga -— jo, i helvete heller!»

114Sedan blev det en lång tystnad. 0'Brien gled ur deras armar ner i sittande ställning på farstukvisten, och där somnade han sött. Mucluc-Charley jagade den gäckande idén i alla hål och vrår av sitt svindlande medvetande. Leclaire väntade i spänning på detta uttalande som det var så svårt att få fram. Plötsligt dunkade den andre honom i ryggen.

»Jag har den!» ropade Mucluc-Charley med sten-torstämma.

Stöten i ryggen gjorde ett avbrott i Leclaires tankeprocess.

»Hur mycke ... i vaskpannan?» frågade han.

»Ingenting!» Mucluc-Charley blev förargad. »Idén . . . jag har den — fick tag i benet — högg mig fast. . . »

Leclaires ansikte fick ett hänryckt, beundrande uttryck, och åter hängde hans ögon vid den andres läppar.

. . . »Å, i helvete!» sade Mucluc-Charley.

I det samma öppnades köksdörren ett ögonblick och Lockiga Jim ropade: »Gå hem!»

»Komiskt», sade Mucluc-Charley. »Stilig idé — lika stilig som min. Låt oss gå hem.»

De samlade upp 0'Brien mellan sig och satte sig i rörelse. Mucluc-Charley började hålla jakt på en ny idé. Leclaire följde jakten med förtjusning. Men 0'Brien kunde inte följa med den. Han varken hörde eller såg eller kände någonting. Han var endast en slankig automat som ömt och försiktigt stöddes av sina båda affärsvänner.

De gingo framåt gångstigen som ledde ner till Yukon. Deras hem låg inte åt det hållet, men det gjorde däremot den gäckande idén. Mucluc-Charley fnittrade åt idén som han inte kunde ta fast till Leclaires uppbyggelse.

115De kommo till det ställe där Siskiyou Pearlys båt låg förtöjd vid stranden. Trossen varmed den var fast-gjord gick tvärsöver vägen till en trädstubbe. De snavade över den och ramlade omkull, 0'Brien underst. En matt glimt av medvetande gled genom hans hjärna. Han kände två kroppar över sin och slog ursinnigt ut med knytnävarna. Sedan somnade han igen. Hans svaga snarkningar höjde sig i luften, och Mucluc-Charley började åter fnittra.

»Ny idé», sluddrade han, »spritt ny idé. Fick tag i den just nu — inte alls svårt. Den kom direkt fram och jag klappade den på huvudet. Jag har den. 0'Brien är full — full som en kaja. Skamligt — förbannat skamligt — ge honom en läxa. Där är Pearlys båt. Lägg 0'Brien i Pearlys båt. Kast loss — låt den gå utför Yukon. 0'Brien vaknar i morgon. Strömmen för stark — kan inte ro mot strömmen — måste gå hem. Kommer tillbaka alldeles yr i mössan. Du och jag ha då givit honom en läxa för att han söp sig full så skamligt... en läxa.»

Siskiyou Pearlys båt var tom, där fanns bara ett par åror. Relingen gned sig mot stranden där 0'Brien låg. De rullade ner honom i båten. Mucluc-Charley kastade loss fånglinan, och Leclaire sköt ut båten i strömmen. Utmattade av sina mödor lade de sig sedan på stranden och somnade.

Följande morgon kände hela Red Cow till det puts man spelat Marcus 0'Brien. Det ingicks några höga vad om hur det skulle gå med de båda brottslingarna då offret kom tillbaka. På eftermiddagen posterade man ut en utkik så att man skulle få veta när han kom i sikte. Alla ville se honom komma. Men han kom

116inte, fastän de sutto uppe till midnatten. Bj heller kom han följande dag eller dagen därpå. Red Cow fick aldrig återse Marcus 0'Brien, och man gissade visserligen hit och dit, men man fick aldrig tag i någon säker ledtråd som kunde förklara hans försvinnande.

• *

*

Endast Marcus 0'Brien visste allt, och han kom aldrig tillbaka för att tala om det. Han vaknade följande morgon med svåra plågor. Hans mage hade blivit bränd av den massa whisky han förtärt och var som en het och förtorkad ugn. Hela hans huvud värkte utan och innan, och det värsta av allt var smärtorna i ansiktet. I sex timmar hade otaliga myggor kalasat på honom, och av deras obehagliga gift hade hans ansikte svällt upp förskräckligt. Endast genom en väldig viljeansträngning kunde han få upp ögonen som smala springor. Då han råkade röra sina händer kände han att de värkte. Han sneglade på dem, men kände ej igen dem, så svullna voro de av myggornas gift. Han var alldeles bortkommen och kände inte igen sig själv. Ingenting i hela hans omgivning väckte någon idéassociation varigenom han kunde övertyga sig att han ännu levde. Han var alldeles avstängd från det förflutna, ty ingenting omkring honom väckte något minne hos honom. Dessutom var han så sjuk och eländig att han ej hade styrka att fundera över vem eller vad han var.

Först då han upptäckte att hans ena lillfinger var krökt — han hade för flera år sedan brutit det och fått det illa läkt — kände han igen att han var Marcus

1170'Brien. ögonblickligen stod det förflutna för honom. Då han upptäckte en blodblåsa under tumnageln som han hade fått i förra veckan, blev han dubbelt säker på att det var han, och nu visste han att dessa främmande händer tillhörde Marcus 0'Brien eller rättare sagt att Marcus 0'Brien hörde tillsammans med dessa händer. Hans första tanke var att han var sjuk — att han hade fått träskfeber. Det gjorde så ondt att öppna ögonen att han höll igen dem. En liten flytande gren stötte emot båten. Han trodde att det var någon som knackade på dörren till hans hydda, och han ropade »Stig in!». Han väntade en stund och sade sedan retligt: »Nåja, stå utanför då,

din tusan.» Men på samma gång önskade han att någon skulle komma in och säga honom något om hans sjukdom.

Men medan han låg där, började han påminna sig den föregående natten. Han hade inte alls varit sjuk, tänkte han, han hade bara varit drucken, och nu var det dags för honom att stiga upp och gå till sitt arbete. Arbetet påminde honom om guldfyndigheten, och han kom ihåg att han vägrat sälja den för tio tusen dollars. Han satte sig hastigt upp och slog upp ögonen med ansträngning. Han upptäckte att han satt i en båt som drev på den uppsvällda,

bruna Yukonfloden. Han kände inte igen de granbeväxta stränderna och öarna. En stund var han som bedövad. Han förstod ingenting. Han erinrade sig den sista nattens orgier, men det fanns intet sammanhang mellan dem och hans nuvarande belägenhet.

Han slöt till ögonen och höll om sitt värkande huvud med händerna. Vad hade händt? Småningom klar-

118nade den förfärliga tanken inom honom. Han kämpade emot den, försökte jaga den ifrån sig, men den höll sig envist kvar: han hade dödat någon. Endast detta kunde förklara att han satt i en öppen båt och drev utför Yukon. Red Cows lag som han så länge handhaft hade nu tillämpats på honom. Han hade dödat någon och satts ut i drift. Av vem? Han genomsökte sin värkande hjärna efter ett svar, men allt vad han fann vax ett dunkelt minne av människor som ramlat över honom och att han velat slå till dem. Vilka voro de? Han hade kanske slagit ihjäl mer än en? Han kände efter i sitt bälte. Kniven fanns inte i slidan. Han hade troligen gjort det med den. Men han måste ha haft någon anledning att döda. Han slog upp ögonen och började förfärad undersöka båten. Där fanns ingen proviant, inte en tillstymmelse till någon proviant. Han slog sig ned igen och stönade. Han hade dödat utan att någon förfördelat honom. Lagens hela stränghet hade tillämpats på honom.

I en halvtimme satt han orörlig med sitt värkande liuvud i händerna och försökte tänka. Sedan svalkade han sin mage med en dryck vatten ur floden och kände sig bättre. Han reste sig upp, och ensam på den ofantliga , i kon, där han endast hörde ödemarkens röst, förbannade han alla starka drycker. Sedan slog han fånglinan om en väldig flytande trädstam som låg djupare än båten och följaktligen drev fortare med strömmen. Han tvättade sig om ansiktet och händerna, satte sig i aktern och fortfor att tänka. Det led mot slutet av juni. Det var två tusen mil till Berings hav. Båten drev i medeltal fem mil i timmen .

119Det rådde intet mörker så här långt norrut vid denna tid på året, och han kunde driva med strömmen varenda timme av dygnets tjugufyra. Det gjorde hundra-tjugu mil om dagen. Om man strök de tjugu och förde upp dem på missödenas konto, återstod det hundra mil om dagen. Om tjugu dagar skulle han vara vid Berings hav. Och det skulle ej innebära några kraftansträngningar, det var floden som arbetade. Han kunde ligga på bottnen av båten och spara sina krafter.

På två dagar åt han ingenting. Sedan kom han till Yukons lågland och steg i land på de sanka holmarna och samlade and- och vildgåsägg. Han hade inga tändstickor och åt äggen råa. De voro skämda, men de uppehöllo livet. Då han passerade polcirkeln, träffade han på Hudsonbaybolagets station. Besättningen hade ännu ej kommit från Mackenzie, och stationen saknade alldeles proviant. Man bjöd honom på andägg, men han talade om att han hade en hel skäppa sådana ombord. Han erbjöds också ett glas whisky, men han sade nej med en min av den djupaste vämjelse. Han fick emellertid tändstickor, och sedan kokade han sina ägg. Närmare flodens mynning uppehölls han av motvind, och han levde i tjugufyra dagar på ägg. Olyckligtvis hade han, medan han sov, drivit förbi både St. Pauls och Heliga korsets missionsanstalter. Och han kunde uppriktigt säga, då han efteråt talade om det, att det där pratet om missioner vid Yukon var bara humbug. Det fanns inga missioner, det visste ingen bättre än han. y Då han väl kom till Berings hav, utbytte han äggdieten mot säldiet, och han kunde aldrig få klart för sig vilkendera sorten han tyckte minst om. På hös-

120ten blev han räddad av en av Förenta staternas tulljakter, och följande vinter gjorde han riktigt furore i San Francisco som nykterhetstalare. Här fann han sin rätta kallelse. »Akta dig för buteljen», är hans lösen och stridsrop. Han lyckas alltid på fint sätt ge intryck av att buteljen åstadkommit en stor olycka i hans eget liv. Han har till och med antydt förlusten av en hel förmögenhet som framkallats av detta djävulens lockbete, men bakom denna tilldragelse ana hans åhörare någonting förfärligt och outtalat för vilket buteljen bär ansvaret. Han har gjort stor lycka på denna bana och har blivit grå och högaktad under sitt korståg mot starka drycker. Men vid Yukon är 0'Briens försvinnande ännu i dag en legend. Det är ett mysterium ungefär lika märkvärdigt som sir John Franklins försvinnande.

121PORPORTUKS VISDOM.

El-Soo hade varit missionsflicka. Hennes mor hade dött då hon var mycket liten, och syster Alberta hade en

sommardag ryckt till sig El-Soo som en brand ur elden och fört henne till Heliga korsets missionsanstalt och invigt henne åt Herren. El-Soo var fullblodsin-dianska, men hon överglänste alla flickor av halvblod och kvartsblod. Aldrig hade de goda systrarna haft att göra med en så läraktig och på samma gång så begåvad flicka.

El-Soo var livlig, händig och intelligent, men framför allt var hon en eld, en flammande livslåga, en glödande personlighet sammansatt av vilja, älsklighet och mod. Hennes far var hövding, och hans blod rann i hennes ådror. Om hon lydde så var det därför att hon förbundit sig att göra det. Hon hade en lidelsefull kärlek till rättrådighet, och det var kanske därför hon utmärkte sig i matematik.

Men hon utmärkte sig även i annat. Hon lärde sig läsa och skriva engelska såsom ingen annan flicka någonsin lärt sig det vid missionsanstalten. Hon anförde flickorna under sången, och även i sången inlade hon sitt sinne för det rätta. Hon var konstnärligt begåvad, och hennes eldiga natur var anlagd på att skapa. Om hon från sin födelse haft en lämpligare

122omgivning, skulle hon ha slagit sig på författarskap eller musik.

I stället var hon El-Soo, dotter till Kiakee-Nah, hövdingen,och hon levde i Heliga korsets missionsan-stalt, där det inte fanns några konstnärer utan endast renhjärtade systrar som intresserade sig för renlighet och rättskaffenshet och själens välfärd i odödlighetens land ovanför molnen.

Åren gingo. Hon var åtta år gammal då hon kom till missionen; hon var nu sexton och systrarna lågo i brevväxling med sina förmän inom orden om att El-Soo skulle skickas till Förenta Staterna för att få sin uppfostran fullbordad, då en man av hennes egen stam kom till missionen och hade ett samtal med henne. El-Soo blev litet förskräckt för honom. Han var smutsig. Han liknade en Caliban, ful som en rå vilde, med tovigt hår som aldrig varit kammat. Han såg ogillande på henne och vägrade att sitta ned.

»Din broder är död», sade han helt kort.

El-Soo tog icke vid sig synnerligt. Hon mindes inte sin bror mycket. »Din far är en gammal man och ensam», fortfor budbäraren. »Hans hus är stort och tomt, och han skulle vilja höra din röst och se på dig.»

Hon kom ihåg honom, Klakee-Nah, byns styresman, vän till missionärer och köpmän, en storväxt man, stark som en jätte, med vänliga ögon och befallande sätt och med någonting barbariskt kungligt i sin hållning då han gick.

»Säg honom att jag skall komma», svarade El-Soo.

Till systrarnas stora förtvivlan återvände branden till elden. Alla försök att övertala El-Soo voro frukt-

123lösa. Det blev föreställningar, böner och gråt. Syster Alberta yppade till och med för henne sin plan att sända henne till Förenta Staterna. El-Soo stirrade med uppspärrade ögon på de gyllne utsikter som sålunda öppnades för henne och skakade på huvudet. Hennes ögon skådade en annan syn. Det var Yukons väldiga krök vid Tana-naw-stationen med St. Georgsmissionen på den ena sidan och handelsplatsen på den andra och halvvägs till indianbyn ett stort blockhus där det bodde en gammal man betjänad av slavar.

Alla Yukons strandbor kände till det stora blockhuset, den gamle mannen och hans slavar, och systrarna hade också hört mycket talas om huset, dess myckna kalasande, dess fester och lustbarheter. Så att det blev gråt och tandagnisslan i missionen då El-Soo reste.

Det blev storrengöring i blockhuset då El-Soo kom. Klakee-Nah, som själv var myndig, protesterade mot detta myndiga tilltag av hans unga dotter, men till sist gick han, fantiserande om barbarisk prakt, och lånade tusen dollars av gamle Porportuk, den rikaste indianen vid Yukon. Klakee-Nah skaffade sig också en väldig räkning från handelstationen. El-Soo skaffade det stora huset ny inredning, gav det ny glans, medan Klakee-Nah upprätthöll dess gamla traditioner av gästvänlighet och fest.

Allt detta var något ovärdigt för en Yukonindian, men Klakee-Nah var en ovanlig indian. Han icke allenast tyckte om att visa gränslös gästfrihet, utan han kunde också göra det, eftersom han var hövding och förtjänade mycket pengar. Då affärslivet först blomstrade upp hade han varit en makt bland sitt

124folk och haft inbringande förbindelser med handelskompanierna. Sedan hade han tillsammans med Por-portuk träffat på en guldfyndighet vid Koyokukflo-den. Klakee-Nah var aristokrat till anläggning och uppfostran. Porportuk var mera borgerlig, och Por-portuk köpte hans andel i guldgruvan. Porportuk tyckte om att knoga och samla. Klakee-Nah återvände till sitt stora hus och började slösa. Porportuk var känd som den rikaste indianen i Alaska. Klakee-Nali var känd som den visaste. Porportuk var penningutlånare och ockrare. Klakee-Nah var en anakronism — en medeltidsruin, en slagskämpe och festare, förtjust i vin och sång.

El-Soo anpassade sig efter det stora huset och dess levnadssätt lika lätt som hon hade anpassat sig efter Heliga korsets mission och dess seder. Hon försökte ej omvända sin far och leda hans steg till Herren. Hon ogillade honom visserligen då han drack för mycket, men det var för hans hälsas skull och för att han skulle gå stadigt på benen här nere i detta livet.

Det stora husets dörrklinka fick aldrig vara i fred för en ström av kommande och gående. Det stora sällskapsrummets takstolar ekade av pokulerande och sång. Vid bordet sutto män från hela världen och hövdingar från avlägsna stammar — engelsmän och folk från de engelska kolonierna, magra yankee-af-färsmän och trinda tjänstemän vid de stora bolagen, cowboys från Västerns ranchos, sjömän från havet, jägare och hundspannägare av ett tjog nationaliteter.

El-Soo andades kosmopolitisk luft. Hon talade engelska lika bra som sitt eget språk, och hon sjöng

125engelska visor och ballader. Hon kände till det gällande indianska ceremonielet och traditionerna som höllo på att dö ut. Hon förstod att vid vissa tillfällen uppbära en hövdingdotters dräkt. Men för det mesta var hon klädd som de vitas damer. Hon hade inte för intet lärt sig sy i missionen och därtill hade hon ju medfödd konstnärlig smak. Hon bar upp sina dräkter som en vit kvinna, och hon sydde kläder som kunde bäras upp så.

Hon var i sin genre lika ovanlig som fadern, och hennes ställning var lika unik som hans. Hon var den enda indianska kvinna som var social jämlike med de vita kvinnorna vid Tana-naw-stationen. Hon var den enda indianska kvinna till vilken vita män kunde fria utan att det skadade deras anseende. Och hon var den enda indianska kvinna som ingen vit man någonsin förolämpade.

Ty El-Soo var vacker — inte som vita kvinnor eller indianskor äro det. Det var hennes inneboende glöd som, oberoende av dragen, utgjorde hennes skönhet. I fråga om linjer och ansiktdrag var hon den klassiska indianska typen. Det svarta håret och den fina bronshyn, de svarta ögonen, strålande och käcka, skarpa som svärdsglimtar, stolta, den fina örnnäsan med de tunna, skälvande näsborrarna, de höga kindknotorna som ej sutto för långt ifrån varandra och de tunna läpparna som ej voro för tunna — allt detta hade hon. Men allt var liksom genomglödgat av hennes inre eld — det obeskrivliga som var eld och som var hennes själ, som låg mjukt och varmt eller flammande i hennes ögon, som kom hennes kinder att glöda, vidgade hennes näsborrar, krökte hennes läppar eller som, då

126läpparna voro i vila, ännu fanns hos läpparna så att de skälvde därav.

Och El-Soo hade kvickhet — sällan så vass att den sårade, men snabb att spåra upp oskyldiga svagheter. Hennes själs leende lekte som glittrande lågor över allt omkring henne, och från allt omkring henne kom ett skratt till svar. Men hon var aldrig själv någon medelpunkt. Det skulle hon ej ha gått in på. Det stora huset och allt vad det betydde var hennes fars, och där dominerade ända till det sista hans heroiska gestalt — som värd, festanordnare och lagstiftare. Då hans krafter avtogo överflyttades visserligen ansvaret från hans slappnande händer i hennes. Men till utseendet härskade han ännu; fastän han ofta satt slö vid bordet och som dryckeskämpe endast var en ruin av sig själv, var det ändå skenbart han som ledde festen.

Och i det stora huset vankade Porportuk omkring, en olycksbådande gestalt med darrande huvud, kallt ogillande allt, och det var han som betalade allt. Icke som om han verkligen betalat, ty han tog ohyggliga räntor, och år efter år sög han till sig Klakee-Nahs förmögenhet. En gång tog Porportuk sig för att läxa upp El-Soo för det slösaktiga livet i det stora huset — det var då han nästan sugit till sig hela Klakee-Nahs rikedom — men det vågade han aldrig göra om igen. El-Soo var liksom fadern aristokrat, föraktade pengar lika rycket som han, och

hade samma nobla hederskänsla.

Porportuk fortfor att knotande försträcka pengar, och de strömmade alltid bort i gyllne rök. En sak hade El-Soo föresatt sig — hennes far skulle dö som

127han hade levat. Han skulle ej behöva vara med om någon nedgång, någon minskning i festglädjen, någon inskränkning i den slösande gästfriheten. Då det rådde hungersnöd som i gamla dagar, kommo indianerna suckande till det stora huset och gingo sin väg belåtna. Då det var hungersnöd och det inte fanns pengar, lånades pengar av Porportuk, och indianerna avlägsnade sig fortfarande belåtna. El-Soo kunde godt ha upprepat aristokraternas yttrande i en annan tid och ett annat land: efter oss må syndafloden komma. Härvidlag var det gamla Porportuk som var syndafloden. För varje penningförsträckning såg han på henne med en blick som om han rådt om henne och kände gamla lidelser spira inom sig.

Men El-Soo frågade ej efter honom. Ej heller frågade hon efter de vita män som ville gifta sig med henne i missionshuset med ring och präst och handbok. Ty vid Tana-naw-stationen fanns en ung man, Akoon, av hennes eget blod och hennes egen stam, från hennes egen by. Han var stark och vacker i hennes ögon, en stor jägare och mycket fattig, eftersom han ständigt varit ute på långa vandringar; han hade sett alla okända ödemarker och bebodda platser; han hade rest till Sitka och Förenta Staterna; han hade färdats över fastlandet till Hudson Bay och tillbaka igen, och som sälj ägare på ett fartyg hade han seglat till Sibirien och Japan.

Då han kom tillbaka från guldexpeditionen till Klondike, gick han som vanligt till det stora huset för att berätta gamle Klakee-Nah om hela den värld han hade sett, och där såg han för första gången El-Soo som återvändt från missionsanstalten för tre år.

128sedan. Nu upphörde Akoon med sina vandringar. Han avvisade en lön på tjugu dollars om dagen som lots på de stora ångbåtarna. Han jagade och fiskade litet, men aldrig långt från Tana-naw-stationen, och han var ofta och länge i det stora huset. Och El-Soo jämförde honom med många män och uppskattade hans värde. Han sjöng visor för henne och var så eldig och glödande att hela Tana-naw-stationen förstod att han älskade henne. Men Porportuk endast grinade och försträckte mera pengar för att hålla det stora huset vid makt.

Sedan kom Klakee-Nahs dödstaffel. Han satt vid festen med döden i sin strupe och kunde ej dränka den

i vin. Skratt och skämt och sånger gåvo genljud och Akoon berättade en historia så att det ekade i takstolarna. Inga tårar eller suckar vid det bordet. Det var inte mer än rätt att Klakee-Nah skulle dö som han levat, och ingen förstod detta bättre än El-Soo med sin Konstnärliga läggning. Den gamla larmande skaran var där, och de väderbitna sjömännen voro där nyss hemkomna från den långa färden från polartrakterna, de som funnos kvar av en skeppsbesättning på sjuttiofyra man. Bakom Klakee-Nah stodo fyra gubbar, de enda av hans ungdoms slavar som levde kvar. Med skumma ögon sågo de till att ingenting fattades honom, med darrande händer fyllde de hans glas eller bultade honom i ryggen mellan axlarna då döden gjorde sig påmind och han hostade och flämtade.

Det var en vild natt, och medan timmarna gingo och glädjen blev allt mera larmande, började döden fingra allt otåligare omkring Klakee-Nahs strupe.

Solguld. q.

129Då skickade han efter Porportuk. Och Porportuk kom in från kölden där ute och såg med ogillande blickar på maten och vinet på bordet, som han hade betalat. Men då han lät sina ögon glida över de blossande ansiktena och han varseblev El-Soo vid nedre ändan av bordet, glimmade det till i hans ögon, och det ogillande uttrycket försvann.

Man gjorde plats för honom vid Klakee-Nahs sida och satte för honom ett glas. Klakee-Nah fyllde med egen hand glaset med en eldig spritdryck. »Drick!» ropade han. »Är det inte godt?»

Och Porportuks ögon vattnades, och han nickade och smackade med läpparna.

»När har du druckit något så godt i ditt eget hus?» frågade Klakee-Nah.

»J ag nekar inte för att drycken är god för min gamla strupe», svarade Porportuk och tvekade att uttala hela sin tanke.

»Men den är ofantligt dyr», kompletterade Khikee-Nah den åt honom och gapskrattade.

Porportuk ryckte till, då skrattet spred sig över hela bordet. Hans ögon glimmade ondskefullt. »Vi voro gossar på samma gång, vi äro jämnåriga», sade han. »Döden sitter i din strupe. Men jag lever ännu och är stark.»

Sällskapet började knota på ett hotfullt sätt. Kla-kee-Nah hostade och kiknade, och de gamla slavarna bultade honom mellan axlarna. Han hämtade sig flämtande och sträckte ut handen för att tysta ned det hotande sorlet.

»Du har till och med snålat med elden i ditt hus, emedan bränslet kostade för mycket!» utbrast han.»Du har snålat med livet. Att leva kostar för mycket, och du har inte velat betala priset. Ditt liv har varit som ett hus där elden är slocknad och där det inte fimis några mattor på golvet.» Han gav en slav en vink att fylla sitt glas som han höll upp. »Men jag har levat. Och jag har låtit livet värma mig, men det har aldrig du. Det är visserligen sant att du skall leva länge. Men de längsta nätterna äro de kalla nätterna då man huttrar och ligger vaken. Mina nätter ha varit korta, men j ag har sovit varmt.»

Han tömde glaset. En slavs darrande hand lyckades ej fånga upp det då det föll i golvet. Klakee-Nah sjönk flämtande tillbaka och såg hur gästerna förde glasen till munnen, och han smålog åt deras hyllning. På en vink av honom' försökte två slavar resa upp honom i sittande ställning igen. Men de voro svaga, hans kropp var tung, och de fyra gubbarna darrade och skakade då de hjälpte honom att luta sig framåt.

»Men här är det inte fråga om olika sätt att leva», fortfor han. »Vi ha andra affärer, Porportuk, du och jag, i kväll. Skulder äro obehag, och jag står i en obehaglig ställning till dig. Låt oss nu tala om min skuld; hur stor är den?»

Porportuk sökte i sin ficka och tog fram ett memorandum. Han läppjade på sitt glas och började. »Här är en revers från augusti 1889 på tre hundra dollars. Räntan har aldrig blivit betald. Och nästa år en revers på fem hundra dollars. Den räknades in i reversen två månader därefter på tusen dollars. Sedan är det reversen ...»

»Bry dig inte 0111 de många reverserna!» utbrast

131Klakee-Nali otåligt. »Det snurrar rundt i mitt huvud då jag hör talas om dem. Det hela! Slutsumman! Hur stor är den? »

Porportuk tittade på sitt papper.

»Femton tusen nio hundra sextiosju dollars och sjuttiofem cents», läste han med pedantisk noggrannhet.

»Låt oss säga sexton tusen, låt oss säga sexton tusen», sade Klakee-Nah i överlägsen ton. »Udda siffror ha alltid plågat mig. Och nu — det är därför jag har skickat efter dig — skriv nu ut en ny revers på sexton tusen som jag skall skriva under. Jag bryr mig inte om räntorna. Tag till dem hur höga som helst, och sedan förfaller alltsammans i en annan värld, då jag skall möta dig vid alla indianers Store Faders eld. Då skall reversen bli betald. Det lovar jag dig. Det är Klakee-Nahs ord.»

Porportuk såg häpen ut, och skrattet skallade genom rummet. Klakee-Nali slog ut med händerna. »Nej», ropade han, »det är inte något skämt. Jag talar på fullt allvar. Det var därför jag skickade efter dig, Porportuk. Skriv reversen.»

»Jag har inga affärer med en annan värld», svarade Porportuk helt lugnt.

»Ämnar du inte möta mig inför den Store Fadern?» frågade Klakee-Nah. Sedan tilläde han: »Jag skall

alldeles säkert vara där.»

»Jag har inga affärer med en annan värld», upprepade Porportuk vresigt.

Den döende mannen betraktade honom med oförställd förvåning.

»Jag vet ingenting om en annan värld», förklarade Porportuk. »Jag gör affärer i den här världen.»

132Klakee-Nahs ansikte ljusnade. »Det är följden av att sova kallt om nätterna», skrattade han. Han funderade en stund, sedan sade han: »Det är i den

här världen du måste ha betalt. Det här huset har jag kvar. Tag det och bränn upp reverserna på ljuset där. »

»Det är ett gammalt hus och inte värdt så mycket pengar», svarade Porportuk.

»Jag har mina gruvor vid Twisted Salmon.»

»De ha aldrig lönat sig att bearbeta», lydde svaret.

»Jag har mina andelar i ångaren Koyokuk. Jag rår om hälften.»

»Den ligger på bottnen av Yukon.»

Klakee-Nah studsade. »Mycket sant, det glömde jag. Det var i våras då isen gick.» Han funderade en stund, medan glasen stodo orörda och hela sällskapet väntade på vad han skulle säga.

»Det ser ut som om jag vore skyldig dig en summa som j ag inte kan betala ... i den här världen?» Porportuk nickade och kastade en blick bortåt bordet.

»Det ser ut som om du, Porportuk, vore en dålig affärsman», sade Klakee-Nah illparigt. Men Porportuk svarade käckt: »Nej, det finns ännu en ograve-

rad säkerhet.»

»Vad?» utbrast Klakee-Nah. »Har jag mera egendom? Nämn den, och den är din, och skulden är utplånad.»

»Där är den.» Porportuk pekade på El-Soo.

Klakee-Nah förstod honom ej. Han tittade nedåt bordet, gned sig i ögonen och tittade igen.

»Din dotter, El-Soo — henne vill jag ta, och så är skulden utplånad. J ag skall bränna reverserna där på ljuset.»

133Klakee-Nahs breda bröst började häva sig. »Ha ha ha! Ett skämt! He he he!» Han gapskrattade. »Du med din kalla bädd oeh med dina döttrar som äro tillräckligt gamla att vara mor till El-Soo! Ha ha ha! » Han började hosta och kikna, och den gamle slaven bultade i ryggen. »Ho ho!» började han igen och fick åter ett krampanfall.

Porportuk väntade tåligt, läppjade på sitt glas och fixerade den dubbla raden av ansikten vid bordet. »Det är intet skämt», sade han slutligen. »Jag menar vad j ag säger. »

Klakee-Nah hämtade sig och såg på honom, sträckte sig sedan efter sitt glas, men kunde inte fatta det. En slav räckte honom det, och han slängde glaset och dess innehåll i ansiktet på Porportuk.

»Kasta ut honom!» dundrade Klakee-Nah till gästerna som stegrade sig likt hundar i band. »Och rulla honom i snön!»

Medan den vilda skaran rusade förbi honom och ut genom dörren, gav han slavarna en vink, och de fyra skälvande gubbarna hjälpte honom att resa sig, så att han mötte de återkommande gästerna upprätt, med glaset i hand, och bad dem dricka en skål för den korta natten då man sover varmt.

Det tog ej lång tid att ordna Klakee-Nahs kvarlå-tenskap. Tommy, den lille engelsmannen, som var notarie vid handelskompaniet, tillkallades av El-Soo. Det fanns ingenting annat än skulder, förfallna reverser, intecknad egendom och intecknad värdelös egendom. Porportuk innehade reverserna och inteckningarna. Tommy kallade honom rövare många gånger om, då han räknade ut hur högt han skruvat upp räntorna.

*34»Är det skuld, Tommy?» frågade El-Soo.

»Det är stöld», svarade Tommy.

»Men det är i alla fall skuld», envisades hon.

Vintern gick och vårens början och ännu voro Por-portuks fordringar ej inlösta. Han träffade El-Soo ofta och förklarade vidlyftigt för henne, liksom han hade förklarat det för hennes far, på vad sätt skulden skulle kunna

överkorsas. Han förde också med sig gamla medicinmän som skildrade för henne hur hennes far skulle bli evigt fördömd, om ej skulden betalades. En dag efter en sådan skildring gav El-Soo Porportuk avgörande besked.

»Jag skall säga dig två saker», sade hon. »Först och främst: jag blir inte din hustru. Vill du lägga det på minnet? För det andra, du skall få dina sexton tusen dollars ända till den sista centen...»,

»Femton tusen nio hundra sextiosju dollars och sjuttiofem cent», rättade Porportuk.

»Min far sade sexton tusen», svarade hon. »Du skall få betalt.»

»På vad sätt?»

»Jag vet inte på vad sätt, men det skall jag nog tänka ut. Gå nu och bråka inte med mig längre. Om du gör det» — hon tvekade och kunde inte hitta på något lämpligt straff — »om du gör det, skall jag låta rulla dig i snön igen så snart den första snön kommer.»

Det var ännu tidigt på våren, och litet längre fram beredde El-Soo hela trakten en överraskning. Det spreds ett rykte utmed Yukon från Chilcoot till deltat, och det fortplantades från läger till läger ända till det allra avlägsnaste, att i juni, då den första laxen fångades, skulle El-Soo, Klakee-Nahs dotter, sälja sig själv

135på offentlig auktion för att tillfredsställa Porportuks anspråk. Alla försök att övertala henne voro fruktlösa. Missionärerna i St. George ansatte henne, men hon svarade:

»Endast skulderna till Gud betalas i en annan värld. Skulderna till människor äro av denna världen, och i denna världen skola de betalas.»

Akoon ansatte henne, men hon svarade: »Jag äl-

skar dig, Akoon; men hedern är för mer än kärleken, och vem är jag att jag skulle kunna dra nesa över min far?» Syster Alberta reste hela den långa vägen från Heliga korset med den första ångaren, men hon lyckades icke bättre.

»Min far vandrar i de täta, ändlösa skogarna», sade El-Soo. »Och där skall han vandra tillsammans med de vilsekomna, gråtande själarna tills skulden är betald. Sedan, men icke förr, får han gå vidare till den Store Faderns hus.»

»Och det tror du på?» frågade syster Alberta.

»J ag vet inte », svarade El-Soo. »Det var min fars tro. »

Syster Alberta ryckte misstroget på axlarna.

»Vem vet om inte det vi tro besannar sig?» fortfor El-Soo. »Varför inte? För er är den andra världen himmel och harpor . . . emedan ni ha trott på himmel och harpor; för min far är kanske den andra världen ett stort hus där han alltid skall sitta till bords och kalasa med Gud.»

»Och du?» frågade syster Alberta. »Vad är din andra värld?»

El-Soo tvekade men blott ett ögonblick. »Jag skulle vilja ha litet av vardera», sade hon. »Jag skulle vilja se både ditt ansikte och min fars.»

136Auktionsdagen kom. Det var mycket folk vid Tana-Naw-stationen. Som vanligt hade stammarna samlats för att ta emot laxen och tillbragte vänttiden med att dansa och nojsa, handla och prata. Folkmassan hade sin vanliga tillsats av vita äventyrare, köpmän och guldsökare och dessutom en mängd vita som hade kommit av nyfikenhet eller intresse för saken.

Våren hade låtit vänta på sig och laxen kom sent. Detta dröjsmål stegrade endast intresset. På auktionsdagen blev situationen spännande tack vare Akoon. Han steg fram och tillkännagav offentligt och högtidligt att vem som köpte El-Soo skulle han ögonblickligen ta livet av. Han svängde ett Winches-tergevär i handen för att antyda det sätt han ämnade använda. El-Soo blev ond, men han vägrade att tala med henne och gick till handelsstationen för

att skaffa sig extra ammunition.

Den första laxen fångades klockan tio på kvällen, och vid midnatt började auktionen. Den ägde rum på krönet av den höga strandbanken utmed Yukon. Solen stod i norr strax under horisonten och himlen var blekröd. En talrik folkmassa samlades omkring bordet och de båda stolarna som stodo nära randen av strandbanken. Främst stodo många vita män och flera hövdingar. Synligast av alla var Akoon med bössan i handen. Tommy tjänstgjorde på El-Soos begäran som auktionsförrättare, men hon höll inledningstalet och beskrev den vara som skulle säljas. Hon var indianklädd, bar en hövdingsdotters granna och barbariska dräkt, och hon stod på en stol för att synas bättre.

»Vem vill köpa en hustru?» frågade hon. »Se på

137mig. Jag är tjugu år gammal och mö. Jag kommer att bli en bra hustru åt den man som köper mig Om han är en vit man, skall jag kläda mig på de vita kvinnornas sätt, om han är indian, skall jag kläda mig som» — hon tvekade ett ögonblick — »som en squaw. Jag kan klippa till mina egna kläder och sy och tvätta och laga. Det lärde jag mig på Heliga korsets mission för åtta år sedan. Jag kan läsa och skriva engelska, och jag kan spela orgel. Jag kan också aritmetik och algebra — litet. Jag säljes till den högstbjudande och honom vill jag ge köpekontrakt på mig själv. Jag glömde att säga att jag kan sjunga mycket bra och att jag aldrig i mitt liv har varit sjuk. Jag väger hundratrettiotvå skålpund; min far är död och jag har inga släktingar. Vem vill ha mig?»

Hon kastade en flammande dristig blick ut över folksamlingen och steg ner. På Tommys begäran steg hon upp på stolen igen, medan han klev upp på den andra stolen och började auktionen.

Omkring El-Soo stodo hennes fars fyra gamla slavar. De voro snedvridna och darrande av ålderdom och tänkte mest på födan; det var kvarlevor av ett äldre släktled som betraktade de ungas dårskaper med likgiltiga blickar. I främsta ledet syntes flera Eldorado- och Bonanzamatadorer från övre Yukon, och bredvid dem två illa medfarna guldsökare, som gingo på kryckor och voro svullna av skörbjugg. Midt i folkmassan lade man märke till en squaw med vilda ögon från övre Tana-naws avlägsna trakter — hon hade själv trängt sig fram —; en enstaka Sitkan från kusten stod bredvid en Stick från Le Barge-sjön och där bakom ett halvt dussin franska canadensare i en grupp för

138sig själva. I fjärran hörde man ett svagt skrik av-myriader vildfåglar från deras häckplatser. Svalor svingade sig upp i luften från Yukons släta yta, och röd-hakesångare sjöngo. Den dolda solens sneda strålar sköto genom den högt upp i rymden lagrade röken från skogseldarna tusen mil bort och gjorde himlen mörkröd, medan jorden lyste röd av reflexerna. Detta röda skimmer låg över allas ansikten och gjorde att allt såg overkligt ut.

Buden kommo långsamt. Sitkaindianen, som var främling på trakten och först hade kommit för en timme sedan, bjöd hundra dollars med tvärsäker röst och blev överraskad då Akoon hotande riktade bössan mot honom. Buden voro tröga. En indian från Tozikakat, en vägvisare, bjöd hundrafemtio, och en spelare som blivit förvisad från de övre Yukontrakterna höjde budet till två hundra. El-Soo var ledsen, hennes stolthet var sårad, men den enda följden var att hon slungade ut ännu mera utmanande och flammande blickar över folkmassan.

Det blev en viss uppståndelse bland åskådarna då Porportuk trängde sig fram. »Fem hundra dollars!» bjöd han med hög röst och såg sig sedan stolt omkring för att iaktta effekten.

Han hade föresatt sig att använda sin stora rikedom som en klubba att genast förlama all tävlan med. Men en av de canadensiska turisterna, som betraktade El-Soo med glittrande ögon, höjde budet med ett hundra.

»Sju hundra!» svarade Porportuk genast.

Och lika raskt kom turistens »åtta hundra.»

Då svängde Porportuk åter sin klubba. »Tolv hundra!» ropade han.

139Med en min av bitter missräkning drog turisten sig tillbaka. Det kom inga vidare bud. Tommy gjorde stora ansträngningar, men kunde ej locka fram ett bud.

El-Soo vände sig till Porpurtuk. »Det vore bäst att du väl övertänkte ditt bud, Porportuk. Har du glömt vad jag sade dig — att jag aldrig skulle gifta mig med dig?»

»Det är en offentlig auktion», svarade han. »Jag skall köpa dig och få svart på vitt på det.. Jag har bjudit tolv hundra dollars. Du blir billig.»

»För tusan, alldeles för billig!» utbrast Tommy. »J ag är visserligen auktionist, men det hindrar mig inte från att bjuda. Jag ger tretton hundra.»

»Fjorton hundra», kom det från Porportuk.

»J ag köper er för att ni skall bli min — min syster », viskade Tommy till El-Soo och ropade sedan högt: »Femton hundra!»

Vid två tusen grep en av Eldoradomagnaterna in, och Tommy gav tappt.

För tredje gången svängde Porportuk sin rikedoms klubba och höjde med fem hundra dollars på en gäng. Men Eldaradomagnatens fåfänga var kittlad. Ingen skulle slå honom ur brädet. Och han högg till med fem hundra till.

El-Soo var nu uppe i tre tusen. Porportuk bjöd tre tusen fem hundra och stönade då Eldoradokungen höjde budet med tusen dollars. Porportuk ökade åter på fem hundra och stönade då magnaten bjöd tusen till.

Porportuk blev förargad. Hans stolthet var sårad, hans styrka utmanad, och för honom betydde styrka det samma som rikedom. Han vi!1" ini ' stå med skam-

140men inför världen. El-Soo blev en bisak. Besparingarna från hela hans livs kalla nätter voro mogna för att offras. El-Soo var uppe i sextusen. Han bjöd sju tusen. Sedan gick priset upp i yrande fart med idel tusendollarsbud. Vid fjorton tusen gjorde de båda männen en paus för att hämta andan.

Då hände det oväntade. En ännu tyngre klubba svängdes. Spelaren, som hade vädrat affär och under pausen bildat bolag med flera av sina kamrater, bjöd sexton tusen dollars.

»Sjutton tusen», sade Porportuk matt.

»Aderton tusen», sade magnaten.

Porportuk samlade hela sin styrka. »Tjugu tusen.»

Bolaget gav tappt. Eldoradokungen ökade på ett tusen och Porportuk följde exemplet, och medan de avgåvo sina bud, vände Akoon sig från den ene till den andre, halvt hotande, halvt nyfiket, liksom för att se vad slags människa det var han skulle döda. Då kungen beredde sig att ge sitt nästa bud, tog han först revolvern från sin länd, ty Akoon hade trängt sig närmare, och sade sedan:

»Tjugutre tusen.»

»Tjugufyra tusen», sade Porportuk. Han gjorde en ondskefull grimas, ty vissheten att han skulle bjuda över hade till sist gjort verkan på kungen. Denne gick fram till El-Soo och granskade henne en stund noga.

»Och fem hundra», sade han slutligen.

»Tjugufem tusen», kom Portportuks högre bud.

Kungen tittade en lång stund och skakade på huvudet. Han tittade igen och sade motvilligt: »Och

fem hundra.»

»Tjugusex tusen», inföll Porportuk genast

141Kungen skakade på huvudet oeli undvek att möta Tommys bedjande blick. Under tiden hade Akoon trängt sig fram ända till Porportuk. El-Soos snabba öga lade märke till detta, och medan Tommy sökte animera Eldoradokungen till ett nytt bud, lutade hon sig ner och viskade något i örat på en slav. Och medan Tommys: »Nu går hon bort för . . .» överröstade allt

annat, gick slaven till Akoon och viskade något i hans öra. Akoon låtsade ej om att lian hade hört, ehuru El-Soo oroligt iakttog honom.

»Sista budet!» ropade Tommy. »Porportuk har gått segrande ur striden, med tjugusex tusen dollars.»

Porportuk kastade en orolig blick på Akoon. Allas ögon riktades på Akoon, men han gjorde ingenting.

»Kom hit med vågen», sade El-Soo.

»Jag skall betala hemma hos mig», sade Porportuk.

»Kom hit med vågen», upprepade El-Soo. »Betalningen skall erläggas här, där alla kunna se det.»

Guldvågen hämtades alltså från handelsstationen, medan Porportuk avlägsnade sig och kom tillbaka åtföljd av en karl lastad med guldstoft i elghudspåsar. Bakom Porportuk gick en annan man med en bössa, som höll ögonen på Akoon.

»Här äro reverserna och inteckningarna», sade Porportuk, »för femton tusen nio hundra sextiosju dollars och sjuttiofem cents.»

El-Soo tog emot dem och sade till Tommy: »Det

skall räknas som sexton tusen.»

»Återstår tio tusen dollars att betalas i guld», sade Tommy.

Porportuk nickade och löste upp påsarna. El-Soo, som stod vid brädden av strandbanken, rev pap-

142peren i småbitar ocli lät dem fladdra ut över Yukon. Väguingen började, men den försiggick med avbrott.

»Vi räkna efter sjutton dollars», hade Porportuk sagt till Tommy då han justerade vågen.

»Sexton dollars», sade El-Soo skarpt.

»Det är brukligt överallt i landet att beräkna guldet till sjutton dollars för varje uns», svarade Porportuk. »Och det här är en affärstransaktion.»

El-Soo skrattade. »Det är ett nytt bruk infört,» sade hon. »Det började i våras. I fjol och åren förut var det sexton dollars unset. Då min far ådrog sig skulden, var det sexton dollars. Då han i handelsboden gav ut de pengar han fick av dig, erhöll han ett uns mjöl för sexton dollars, inte sjutton. Därför skall du betala för mig efter sexton dollars, inte sjutton.» Porportuk brummade och gick in på att vägningen fortgick.

»Väg upp det i tre högar, Tommy », sade hon. »Tusen dollars här, tre tusen där och sex tusen där.»

Det gick långsamt, och medan vägningen fortskred höllo alla sina ögon på Akoon.

»Han väntar bara tills pengarna äro betalda», sade en, och yttrandet spreds och gillades och de väntade på vad Akoon skulle göra då pengarna voro betalda. Och Porportuks man med bössan väntade och gav akt på Akoon.

Vägningen var över, och guldstoftet låg på bordet i tre mörkgula högar.» Min far hade en skuld på tre tusen dollars till bolaget», sade El-Solo. »Tag dem, Tommy, och lämna dem till bolaget. Och här äro fvra gamla tjänare, Tommy. Du känner dem. Här ä’

143tusen dollars. Tag dem och se till att de gamla aldrig äro hungriga och aldrig sakna tobak.»

Tommy skyfflade guldet i särskilda påsar. Sex tusen dollars lågo kvar på bordet. El-Soo stack in skyffeln i högen och lät med en plötslig knyck guldet regna ner i Yukon i ett gyllne moln. Porportuk grep henne 0111 handleden, då hon för andra gången stack in skyffeln i högen.

»Det är mitt», sade hon lugnt. Porportuk släppte taget, men han skar tänderna och gjorde ilskna miner, medan hon fortfor att skyffla ner guldet i floden tills ingenting fanns kvar.

Folkmassan tog ej ögonen från Akoon, och Porpor-tuks tjänare höll bössan över armen med mynningen riktad mot Akoon på en yards avstånd och med tummen på hanen. Men Akoon gjorde ingenting.

»Sätt upp köpekontraktet», sade Porportuk bistert.

Och Tommy satte upp köpekontraktet, vari kvinnan El-Soo i fullt laglig form tillerkändes Porportuk. El-Soo undertecknade kontraktet, och Porportuk vek ihop det och stoppade det i sin ficka. Plötsligt blixtrade det till i hans ögon och han vände sig häftigt till El-Soo.

»Men det var inte din fars skuld», sade han. »Vad jag betalade var priset för dig. Din bortauktionering är en affär för i dag och inte för i fjol och åren förut. För de uns jag betalat för dig kan jag i dag köpa mjöl för sjutton dollars och inte för sexton. Jag har förlorat en dollar på varje uns. Jag har förlorat sex hundra tjugufem dollars.»

El-Soo tänkte efter ett ögonblick och förstod vilket misstag hon begått. Hon smålog; sedan skrattade hon.

144»Du har rätt», sade hon, »jag begick ett misstag. Men det är för sent. Du har betalat, och guldet är borta. Du tänkte inte tillräckligt fort. Det blir din förlust. Ditt förstånd är trögt nu för tiden, Porportuk. Du håller på att bli gammal.»

Han svarade icke. Han såg oroligt på Akoon och lugnade sig. Han knep ihop läpparna och fick ett grymt uttryck i sitt ansikte. »Kom», sade han, »vi ska gå hem till mig.»

»Kommer du ihåg de båda sakerna jag sade till dig i våras?» frågade El-Soo och rörde sig ej ur fläcken för att följa med honom.

»Mitt huvud skulle vara fullt av vad kvinnorna säga om jag lade det på minnet», svarade han.

»Jag sade dig att du skulle få betalt», sade El-Soo. »Och jag sade dig att jag aldrig skulle bli din hustru.»

»Men det var före köpekontraktet.» Porportuk prasslade med papperet mellan sina fingrar inuti fickan. »Jag har köpt dig inför hela världen. Du tillhör mig. Du kan inte neka för att du tillhör mig.»

»Jag tillhör dig», sade El-Soo med stadig röst.

»J ag äger dig. »

»Du äger mig.»

Porportuk höjde rösten och sade i triumferande ton: »J ag äger dig som en hund.»

»Du äger mig som en hund», fortfor El-Soo lugnt. »Men du glömmer vad jag sade dig, Porportuk. Om någon annan man köpt mig, skulle jag ha blivit den mannens hustru. Jag skulle ha blivit en bra hustru åt den mannen. Det var min föresats. Men min föresats gentemot dig var att jag aldrig skulle bli din hustru. Därför är jag din hund.»

Solguld. io.

145Porportuk visste att lian lekte med eld, och han beslöt att gå energiskt till väga. »Då talar jag till dig inte som El-Soo, utan som en hund», sade han, »och jag säger till dig att komma med mig.» Han sträckte ut handen för att fatta henne om armen, men hon hejdade honom med en åtbörd.

»Inte så hastigt, Porportuk. Du köpte en hmid. Hunden springer bort. Det blir din förlust. Jag är din hund. Om jag nu springer bort?»

»Som hundens ägare skall jag prygla dig —»

»Då du får mig fast?»

»Då jag får dig fast.»

»Tag fast mig då.»

Han sträckte ut handen efter henne, men hon gled undan. Hon skrattade då han sprang omkring bordet. »Tag fast henne!» befallde Porportuk indianen med bössan som stod nära henne. Men då indianen sträckte ut armen efter henne, slog Eldoradokungen omkull honom med ett knytnävslag under örat. Bössan föll till marken. Nu var turen

hos Akoon. Det glimmade till i hans ögon, men han gjorde ingenting.

Porportuk var en gammal man, men tack vare sina kalla nätter var han ännu vig. Han sprang ej omkring bordet. Han hoppade plötsligt över det. El-Soo var ej på sin vakt. Hon sprang tillbaka med ett förskräckt rop, och Porportuk skulle ha tagit fast henne, om ej Tommy varit. Tommy satte fram benet. Porportuk snubblade och föll framstupa på marken. El-Soo fick försprång.

»Tag fast mig då», skrattade hon över axeln, i det hon tog till flykten.

Hon sprang lätt och luftigt, men Porportuk sprang

146fort och ursinnigt. Han hann upp henne. I sin ungdom hade han varit den bäste snabblöparen av alla de unga männen. Men El-Soo gjorde listiga, gäckande svängar. Som hon var klädd i indiandräkt, hindrades hennes fötter ej av kjolar, och hennes smidiga kropp rörde sig i ett slingrande lopp som trotsade Porportuks utsträckta fingrar.

Under skratt och larm skingrades den stora folkhopen för att åse jakten. Den gick genom indianlägret, och alltjämt under tvära sidosprång, fram och tillbaka döko El-Solo och Porportuk upp och försvunno mellan tälten. El-Soo tycktes fladdra genom luften, än hit och än dit, och ibland intog hennes kropp en starkt lutande ställning då hon gjorde sina tväraste svängar. Och Porportuk låg som en jakthund efter henne och tog språng än rätt fram, än åt sidorna.

De sprungo över den öppna planen bakom lägret och försvunno i skogen. Tana-naw-stationen väntade på att de skulle visa sig igen, men fick vänta länge och förgäves.

Under tiden åt och sov Akoon och höll mycket till vid ångbåtsbryggan och slog dövörat till för Tana-naw-stationens förargelse över att han ej gjorde någonting. Efter tjugufyra timmar kom Porportuk tillbaka. Han var trött och ursinnig. Han talade ej med någon annan än Akoon, och med honom sökte han gräl. Men Akoon ryckte på axlarna och gick sin väg. Porportuk förspillde ej tiden. Han utrustade ett halvt dussin unga män, utvalda bland de bästa spårhundarna och fotgängarna, och i spetsen för dem gav han sig in i skogen.

Följande dag kom ångaren Seattle uppför floden och

147lade till vid stranden. Då ändarna kastades loss och fartyget lade ut från stranden, var Akoon ombord i styrhytten. Icke många timmar därefter, då det var hans tur att stå vid ratten, såg han en liten näverkanot lägga ut från stranden. Det var blott en person i den. Han granskade denna noga, lade över ratten och saktade farten.

Kaptenen kom in i styrhytten. »Vad står på?» frågade han. »Här finns inga grund.»

Akoon brummade. Han såg en större kanot lägga ut från stranden, och i den var det flera personer. Då Seattle saktade farten föll han ännu mera.

Kaptenen blev rasande. »Det är bara en indiankvinna », sade han.

Akoon brummade ej längre. Han slukade med ögonen kvinnan och den förföljande kanoten. I den senare blixtrade sex åror, men kvinnan rodde långsamt.

»Du sätter på grund», protesterade kaptenen och grep ratten.

Men Akoon lade sig med hela sin tyngd över ratten och såg honom i ögonen. Kaptenen släppte långsamt spaken.

»Konstig kurre», fnös han för sig själv.

Akoon höll Seattle tätt utmed det grunda vattnet och väntade tills han såg kvinnan gripa tag i förens reling med händerna. Då kommenderade han full fart framåt och vred om ratten. Den stora kanoten var mycket nära, men avståndet mellan den och ångaren vidgades.

Indiankvinnan skrattade och lutade sig över relingen. »Tag fast mig då, Porportuk!» ropade hon.

Akoon lämnade ångaren i Fort Yukon. Han ut-

148rustade en liten stakbåt och for uppför Porcupineflo-den. Och med honom följde El-Soo. Det var en

ansträngande resa, och färden gick tvärsöver världens ryggrad, men Akoon hade farit fram där förr. Då de kommo till Porcupines källor, lämnade de båten i sticket och vandrade till fots över Klippiga bergen.

Akoon njöt av att gå bakom El-Soo och betrakta hennes rörelser. I dem var det en musik som han älskade. Och i synnerhet älskade han de runda va-dorna i sina fodral av fingarvat skinn, de smala fotlederna och de små mockasinklädda fotterna som voro outtröttliga under de längsta dagsmarscher.

»Du är lätt som luften», sade han och såg på henne. »Det är ingen möda för dig att gå. Du nästan svävar, så lätt höja och sänka dina fötter sig. Du är som en hind, El-Soo, du är som en hind, och dina ögon äro som hindens ögon ibland, då du ser på mig eller då du hör ett oväntat ljud och undrar om det är fara å färde. Dina ögon äro som en hinds nu då du ser på mig.»

Och El-Soo böjde sig åt sidan, strålande och vek om hjärtat, och kysste Akoon.

»Då vi komma till Mackenzie, skola vi inte uppehålla oss där», sade Akoon om en stund. »Vi skola gå söderut innan vintern fångar oss. Vi skola styra kurs till solländerna där det inte är någon snö. Men vi skola komma tillbaka. Jag har sett mycket av världen, och intet land är som Alaska, ingen sol är som vår sol, och snön är härlig efter den långa sommaren. »

»Och du skall lära dig läsa», sade El-Soo.

Och Akoon sade: »Visst vill jag lära mig läsa.»

149Men de blevo uppehållna då de kommo till Iviacken-zie. De slöto sig till en skara Mackenzie-indianer, och under en jakt träffades Akoon av ett vådaskott. En yngling rådde om bössan. Kulan gick igenom Akoons högra arm och krossade två av hans revben. x\koon var litet fältskärskunnig, och El-Soo hade lärt sig åtskilliga finesser i den vägen vid Heliga korset. Benen kommo slutligen på sin plats igen och Akoon låg vid lägerelden för att låta såren läkas. Han låg också vid elden för att hålla myggen på avstånd.

Då anlände Porportuk med sina sex unga män. Akoon jämrade sig i sin hjälplöshet och bad Macken-zie-indianerna om bistånd. Men Porportuk framställde sin fordran och Mackenzie-indianerna blevo förbryllade. Porportuk ämnade lägga beslag på El-Soo, men det ville de icke tillåta. Dom måste avkunnas, och som det gällde man och kvinna, tillkallades de äldstes råd — för att ingen hetsig dom skulle fällas av de unga männen som voro heta till sinnet.

De gamla männen sutto i en krets omkring den bolmande elden. Deras ansikten voro magra och rynkiga, och de stönade och flämtade efter luft. Röken var inte bra för dem. Ibland slogo de med sina vissnade händer efter myggorna som trotsade röken. Efter en sådan ansträngning hostade de ihåligt och tungt. Några spottade blod, och en av dem satt litet avsides med huvudet framåtböjt och blödde långsamt och oupphörligt genom munnen; lungsjukan grasserade bland dem. De voro som döda människor, och de hade ej lång tid kvar. Det var en domstol av döda män.

»Och jag betalade ett högt pris för henne», avslu-

150tade Porportuk sitt klagomål. »Ett så liögt pris ha ni aldrig hört talas om. Sälj all er egendom —sälj edra spjut och pilar och bössor, sälj edra skinn och pälsar, sälj edra tält och båtar och hundar, sälj allt, och ni ska kanske inte ha tusen dollars. Men för den där kvinnan El-Soo betalade jag tjugusex gånger priset för alla edra spjut och pilar och bössor, edra skinn och pälsar, edra tält och båtar och hundar. Det var ett dyrt pris.»

De gamla männen nickade allvarligt, och deras rynkiga ögonlock spärrades upp av förvåning över att en kvinna kunde vara värd ett sådant pris. Den som blödde genom munnen torkade sig om läpparna. »Är detta sanning?» frågade han var och en av Porpor-tuks unga män. Och alla svarade att det var sanning.

»Är det sanning?» frågade han El-Soo, och hon svarade: »Det är sanning.»

»Men Porportuk har inte talat om att han är en gammal man», sade Akoon, »och att han har döttrar äldre än El-Soo.»

»Det är sant, Porportuk är en gammal man», sade El-Soo.

»Porportuk känner bäst sin ålders krafter», sade han, som blödde genom munnen. »Vi äro gamla. Kom ihåg, ålderdomen är aldrig så gammal som ungdomen tror.»

Och kretsen av gamla gubbar tuggade med käkarna och nickade instämmande och hostade.

»Jag sade honom att jag aldrig skulle bli hans hustru», sade El-Soo.

»Men ändå tog du ifrån honom tjugusex gånger så

151mycket som allt vad vi äga?» frågade en enögd gammal man.

El-Soo teg.

»Är det sant?» Och hans enda öga borrade sig in

i henne som en glödgad syl.

»Det är sant», sade hon.

»Men jag springer bort igen», utbrast hon häftigt om en stund. »J ag skall alltid springa bort.»

»Det blir Porportuks ensak», sade en annan av de gamla männen. »Oss tillkommer det att tänka på vår dom.»

»Vilket pris har du betalat för henne? » frågade man Akoon.

»Jag har inte betalat något pris för henne», svarade han. »Hon var höjd över alla pris. Jag mätte henne inte med guldstoft eller hundar eller tält eller pälsverk. »

De gamla männen överläde sins emellan och mumlade dämpat. »De där gamla äro av is», sade Akoon på engelska. »Jag vill inte höra på deras dom, Porportuk. Om du tar El-Soo, dödar jag dig.»

De gamla tystnade och betraktade honom misstänksamt. »Vi förstå inte det språk du talar», sade de.

»Han sade bara att han skulle döda mig», inföll Porportuk. »Så att det är bäst att ta ifrån honom bössan och låta några av edra unga män sitta hos honom, så att han inte gör mig illa. Han är en ung man, och vad är brutna ben för ungdomen!»

Akoon, som låg där hjälplös, blev berövad bössa och kniv, och på ömse sidor om honom slogo unga Mackenzie-indianer sig ned. Den enögde mannen reste sig och stod upprätt. »Vi förvåna oss över det pris som betalats för bara en kvinna», började han, »men

152prisets klokhet ha vi inte med att göra. Vi äro här för att avkunna dom, och det skola vi göra. Vi tvivla icke. Det är känt för alla att Porportuk har betalat ett dyrt pris för kvinnan El-Soo. Därför tillhör kvinnan El-Soo Porportuk och ingen annan.» Han satte sig mödosamt ned och hostade. De gamla männen nickade och hostade.

»Jag skall döda dig», ropade Akoon på engelska.

Porportuk smålog och reste sig. »Ni ha fällt en rättvis dom», sade han till rådsförsamlingen, »och mina unga män skola ge er n^cket tobak. För nu till mig kvinnan.»

Akoon skar tänderna. De unga männen fattade El-Soo i armarna. Hon gjorde intet motstånd och leddes fram till Porportuk, men hennes ansikte lågade.

»Sitt där vid mina fötter tills jag har talat», befallde han. Han teg ett ögonblick. »Det är sant», sade han, »jag är en gammal man. Men ändå förstår jag ungdomen. Elden har inte alldeles slocknat inom mig. Men jag är ej längre ung, och jag har ingen lust att springa med dessa mina gamla ben under alla de år jag ännu har kvar. El-Soo kan springa fort och bra. Hon är en hind. Jag vet det, ty jag har sett det, och jag har sprungit efter henne. Det är inte bra att en hustru springer så fort. Jag betalade ett dyrt pris för henne, men ändå springer hon ifrån mig. Akoon betalade alls intet pris, och ändå springer hon till honom.

»Då jag kom hit till er, Mackenzie-män, hade jag bara en tanke. Då jag lyssnade till rådplägningen och tänkte på

El-Soos snabba fötter, hade jag mångahanda tankar. Nu har jag åter bara en tanke, men

det är en annan än den jag hade då jag kom hit till rådplägningen. Låt mig säga er min tanke. Om en hund springer bort från sin herre en gång, skall han springa bort flera gånger. Hur många gånger han än blir förd tillbaka, skall han springa bort igen. Då vi ha sådana hundar, sälja vi dem. El-Soo är lik en hund som springer bort. Jag vill sälja henne. Är det någon man i rådsförsamlingen som vill köpa henne?»

De gamla männen hostade och tego.

»Akoon skulle vilja köpa», fortfor Porportuk, »men han har inga pengar. Därför skall jag skänka honom El-Soo, utan pris, som han sade. Jag skänker henne till honom i denna stund.»

Han böjde sig fram, tog El-Soo vid handen och ledde henne bort till det ställe där Akoon låg på rygg.

»Hon har en ful vana, Akoon», sade han och lät henne sitta ned vid Akoons fötter. »Liksom hon förut har sprungit bort från mig, skall hon kanske komma att springa bort från dig. Men du behöver inte vara rädd att hon någonsin skall springa bort, Akoon. Det skall jag dra försorg om. Hon skall aldrig springa bort från dig — det säger Porportuk. Hon har ett stort förstånd. Det vet jag, ty det har ofta tillfogat mig skarpa hugg. Men jag har själv lust att låta mitt förstånd spela en gång. Och genom min visdom skall j ag tillförsäkra dig henne, Akoon.»

Porportuk böjde sig ner och lade El-Soos fötter i kors så att den ena vristen låg över den andra, och innan någon hunnit gissa sig till hans avsikt sköt han ett skott genom de båda fotlederna. Då Akoon brottades med de unga männen för att resa sig, hörde man hur hans benbrott kraschande gingo upp igen.

»Det är rättvist», sade de gamla männen till varandra.

El-Soo gav ieke ett ljud ifrån sig. Hon satt och såg på sina genomborrade fotleder som hon aldrig mera skulle kunna gå med.

»Mina ben äro starka, El-Soo», sade Akoon. »Men aldrig skola de föra mig bort från dig.»

El-Soo såg på honom, och för första gången under hela den tid han hade känt henne såg Akoon tårar i hennes ögon.

»Dina ögon äro som en hinds ögon, El-Soo», sade han.

»Är det rättvist?» frågade Porportuk bakom elden och beredde sig att gå.

»Det är rättvist», sade de gamla männen. Och de sutto kvar där och tego.

INNEHÅLL:

Sid.

Digitaliserad av Projekt Runeberg och publicerad på http://runeberg.org/solguld/.

Konverterad till .pdf, .epub, .mobi och .txt av Arkivkopia och publicerad på https://arkivkopia.se/sak/runeberg-solguld.

Filen skapad 2018-12-17 11:04:40.827133